

Rynek transportu w Polsce i na świecie – czerwiec 2024 r.

W maju 2024 r. wynagrodzenie w transporcie i gospodarce magazynowej wyniosło 7669 zł (+10,2% rdr.).

W pierwszych pięciu miesiącach bieżącego roku suma towarów przeładowanych w polskich portach (51.117 tys. ton) była o 12,2% mniejsza niż w analogicznym okresie rok temu. W samym maju br. suma towarów załadowanych i wyładowanych w polskich portach (10.710 tys. ton) była o 5,2% rdr. mniejsza i jednocześnie o 4,2% większa w ujęciu miesięcznym.

Po dwunastu miesiącach deflacji z rzędu ceny detaliczne w transporcie w maju 2024 r. były o 2,2% rdr. większe.

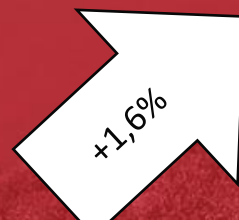
W kwietniu 2024 r. liczba pasażerów kolei wyniosła w Polsce 34,5 mln i była o 14,4% większa niż rok wcześniej oraz o 3,6% większa niż w marcu br.

Ceny trzech głównych gatunków ropy w czerwcu 2024 r. zmniejszyły się w ujęciu miesięcznym (przeciętnie o 1,2% mdm). Jednocześnie ceny pozostają większe w ujęciu rocznym, WTI o 16,6%, Brent o 9,7%, OPEC o 4,1%.

Wynagrodzenie w transporcie i gospodarce magazynowej
(maj 2024 r. do maja 2023 r.)



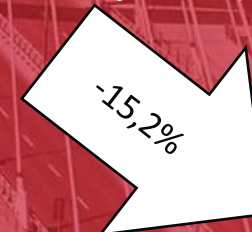
Przewóz ładunków w Polsce ogółem
(maj 2024 r. do maja 2023 r.)



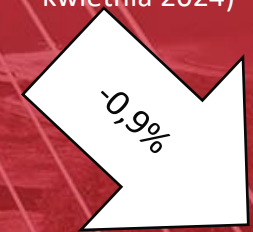
Przeładunek towarów w polskich portach
(maj 2024 r. do maja 2023 r.)



Średnie ceny transportu surowców (indeks BDI)
(czerwiec 2024 r. do maja 2024 r.)



Cena benzyny Eurosuper 95 w Polsce
(maj 2024 do kwietnia 2024)



Kliknij w odnośnik, aby przejść do wybranych treści

- [Spis treści – str. 2](#)

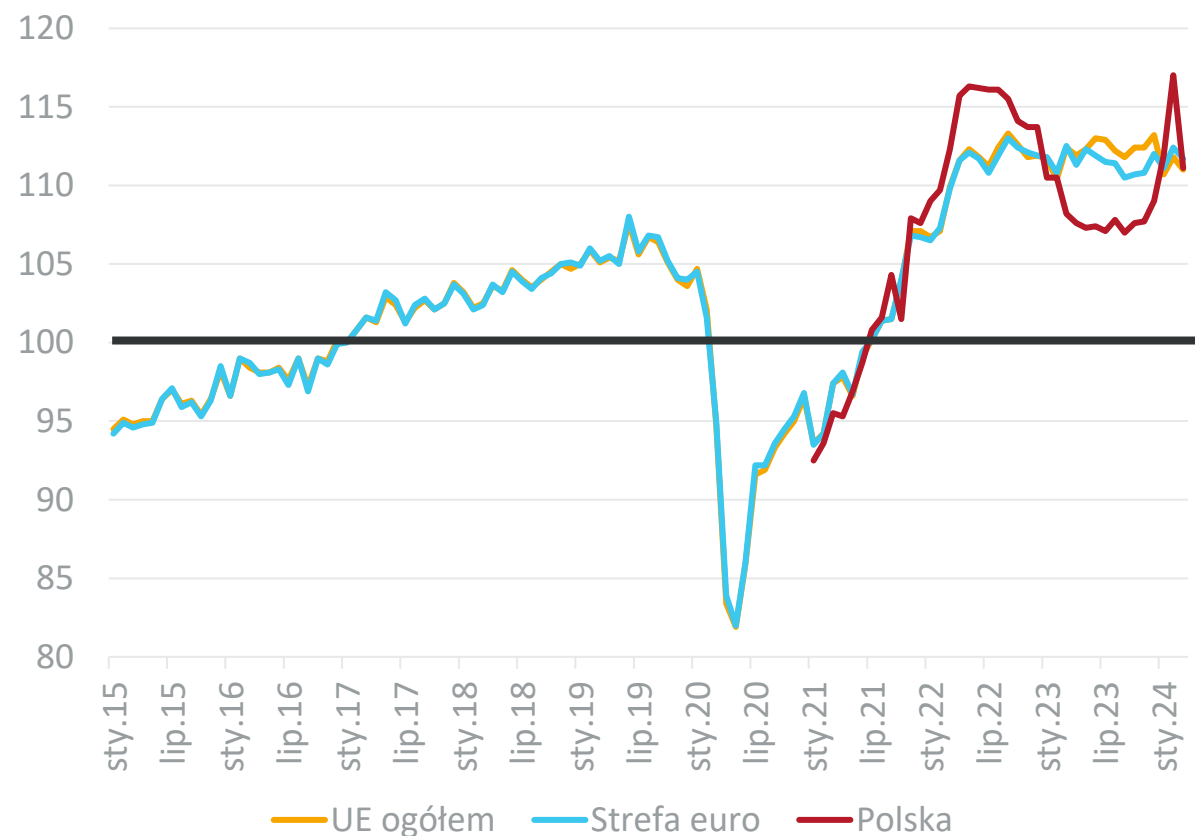
- [Rynek transportowy w Polsce i na świecie – str. 3 - 56:](#)
 - [Rynek transportowy w Polsce – dane podstawowe – str. 3 - 10](#)
 - [Rynek transportowy w Polsce – kolej – str. 11-18](#)
 - [Rynek transportowy w Polsce – lotnictwo – 19 - 23](#)
 - [Rynek transportowy na świecie – fracht morski i lotniczy – str. 24 - 37](#)
 - [Rynek transportowy na świecie – benzyna i olej napędowy – str. 38 - 56](#)

Rynek transportowy w Polsce – dane podstawowe

Transport i gospodarka magazynowa w Polsce relatywnie mocno – w porównaniu do UE i strefy euro ogółem – odczuła skutki pełnoskalowej inwazji Rosji na Ukrainę

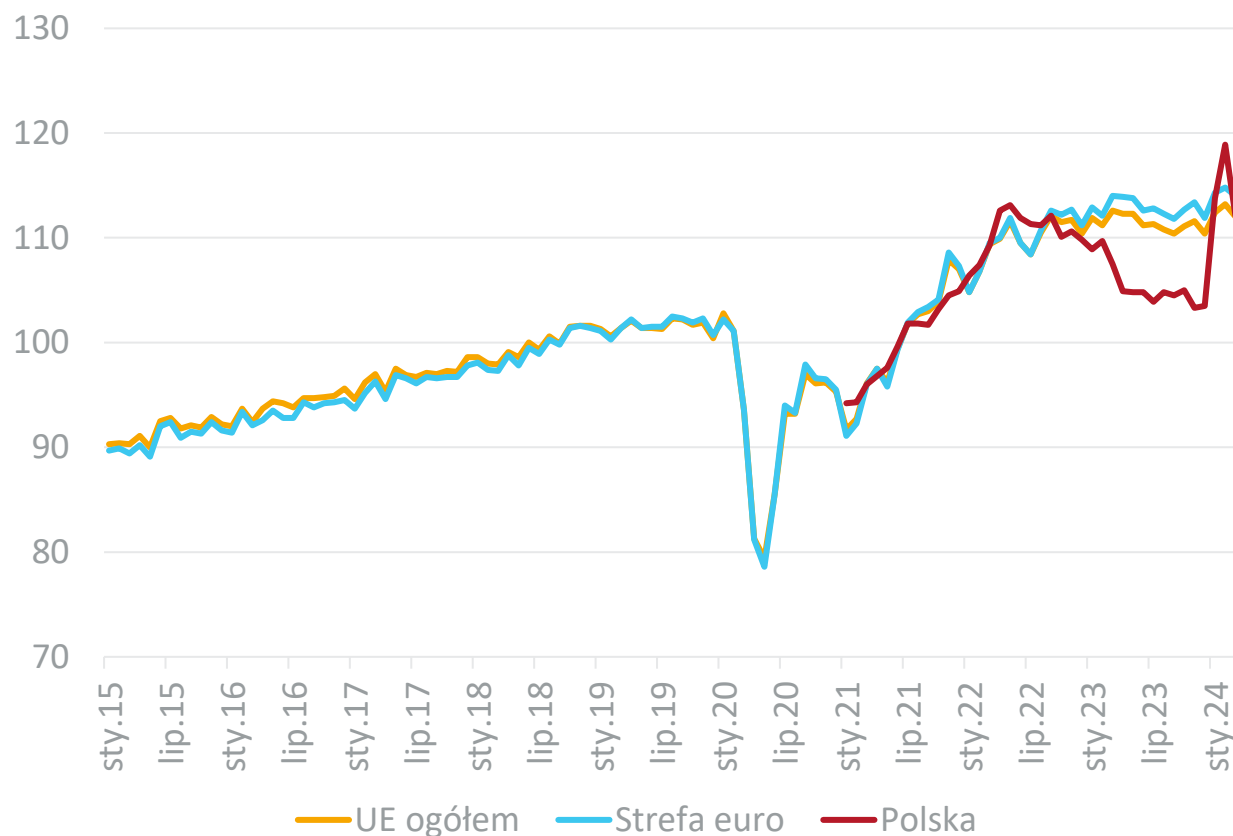
Wielkość produkcji w transporcie i gospodarce magazynowej w UE, strefie euro i Polsce

(2021 = 100, dane dla Polski od stycznia 2021 r.)



Wielkość produkcji w transporcie lądowym i rurociągowym w UE, strefie euro i Polsce

(2021 = 100, dane dla Polski od stycznia 2021 r.)



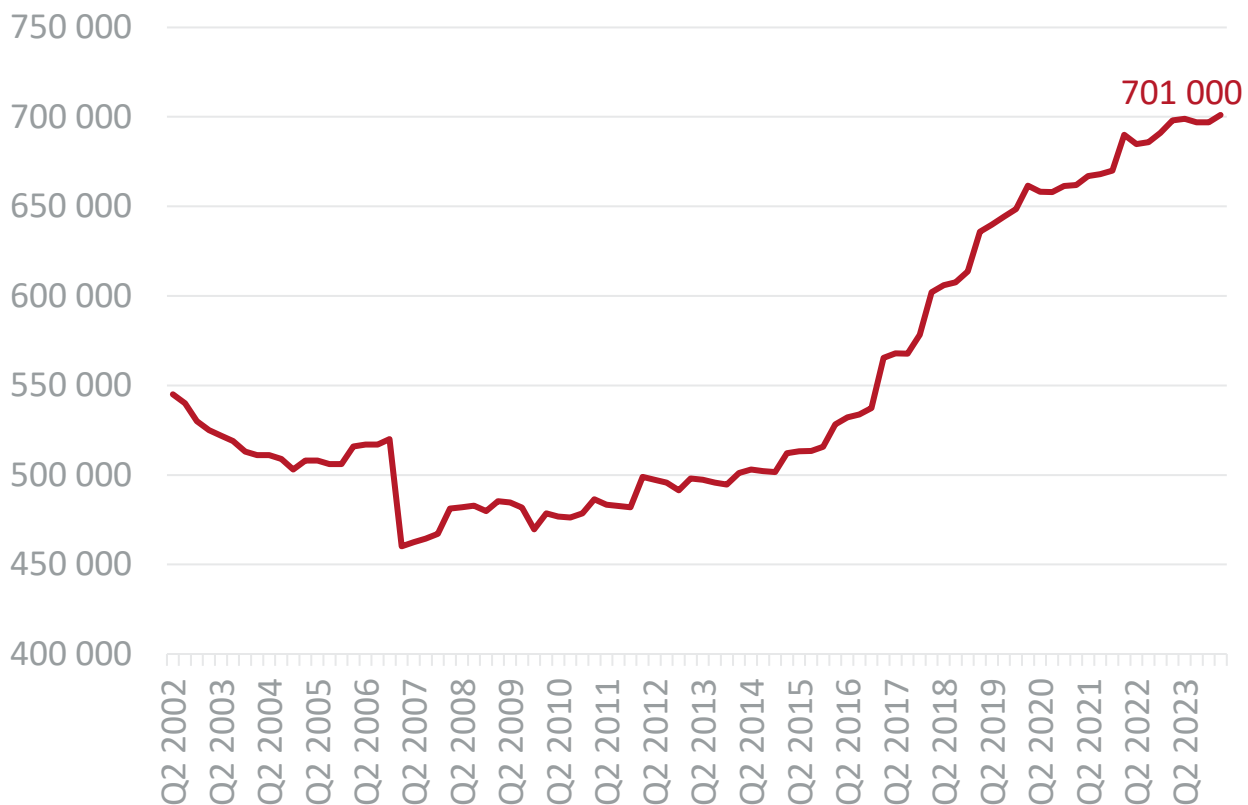
Źródło: Eurostat [sts_sepr_m]

[powrót do spisu treści](#)

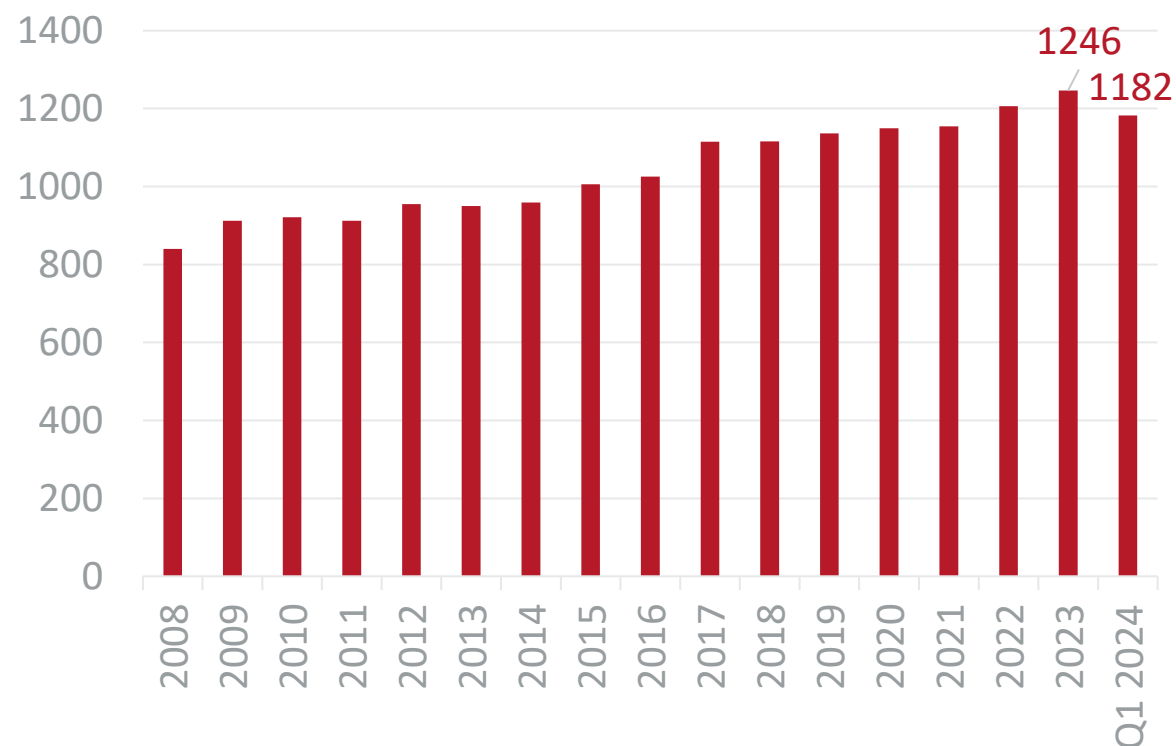
Zatrudnienie w transporcie i gospodarce magazynowej na koniec I kwartału 2024 r. wyniosło 701 000 osób i było na najwyższym poziomie w historii dostępnych danych.

Na koniec Q1 2024 r. w transporcie i gospodarce magazynowej funkcjonowało 1182 przedsiębiorstw, w porównaniu do 1246 na koniec 2023 r. Zmniejszenie liczby przedsiębiorstw w pierwszym kwartale roku to proces notowany od 2019 roku.

Zatrudnienie w transporcie i gospodarce magazynowej



Liczba przedsiębiorstw w transporcie i gospodarce magazynowej

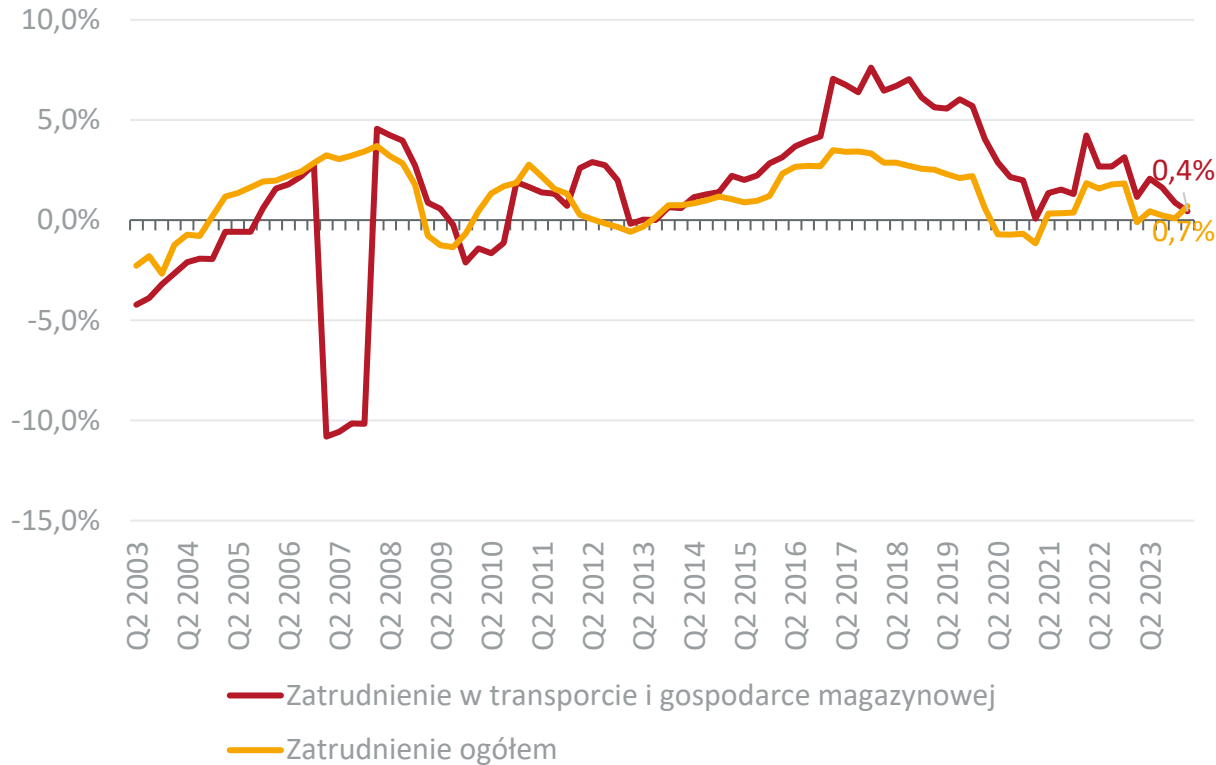


Źródło: GUS, zatrudnienie dotyczy podmiotów gospodarki zatrudniających 10 i więcej osób, liczba przedsiębiorstw dotyczy przedsiębiorstw zatrudniających 50 osób i więcej

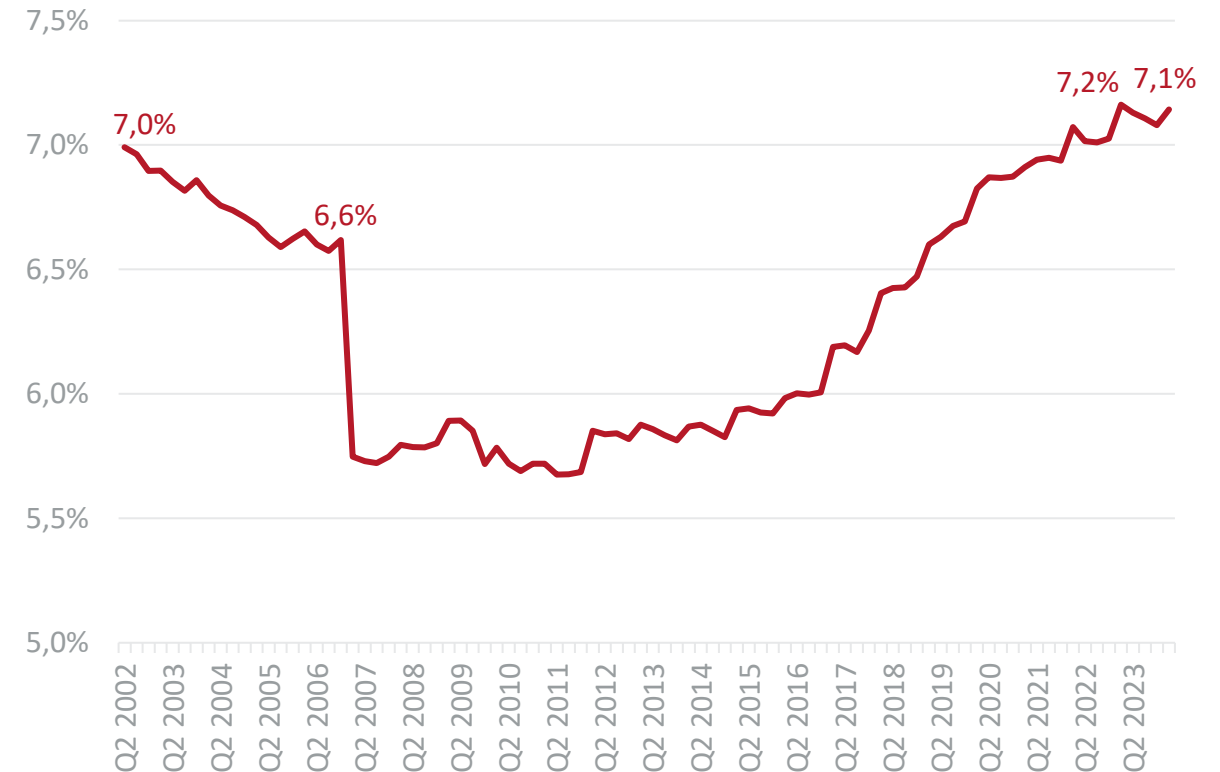
Po raz pierwszy od I kw. 2014 r. dynamika roczna zatrudnienia w transporcie była niższa niż zatrudnienia ogółem*. W Q1 2024 r. wzrost zatrudnienia w transporcie wyniósł 0,4% rdr., wobec 0,7% rdr. zatrudnienia ogółem**.

Udział zatrudnienia w transporcie i gospodarce magazynowej w I kw. 2024 r. wyniósł 7,1%, w porównaniu do 7,1% kwartał wcześniej i 7,2% z analogicznego kwartału rok temu.

Dynamika roczna zatrudnienia w transporcie na tle zatrudnienia ogółem



Udział zatrudnienia w transporcie i gospodarce magazynowej w zatrudnieniu ogółem



* - Poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie i jednostkami budżetowymi prowadzącymi działalność w zakresie obrony narodowej oraz bezpieczeństwa publicznego.

** - dane po korekcie

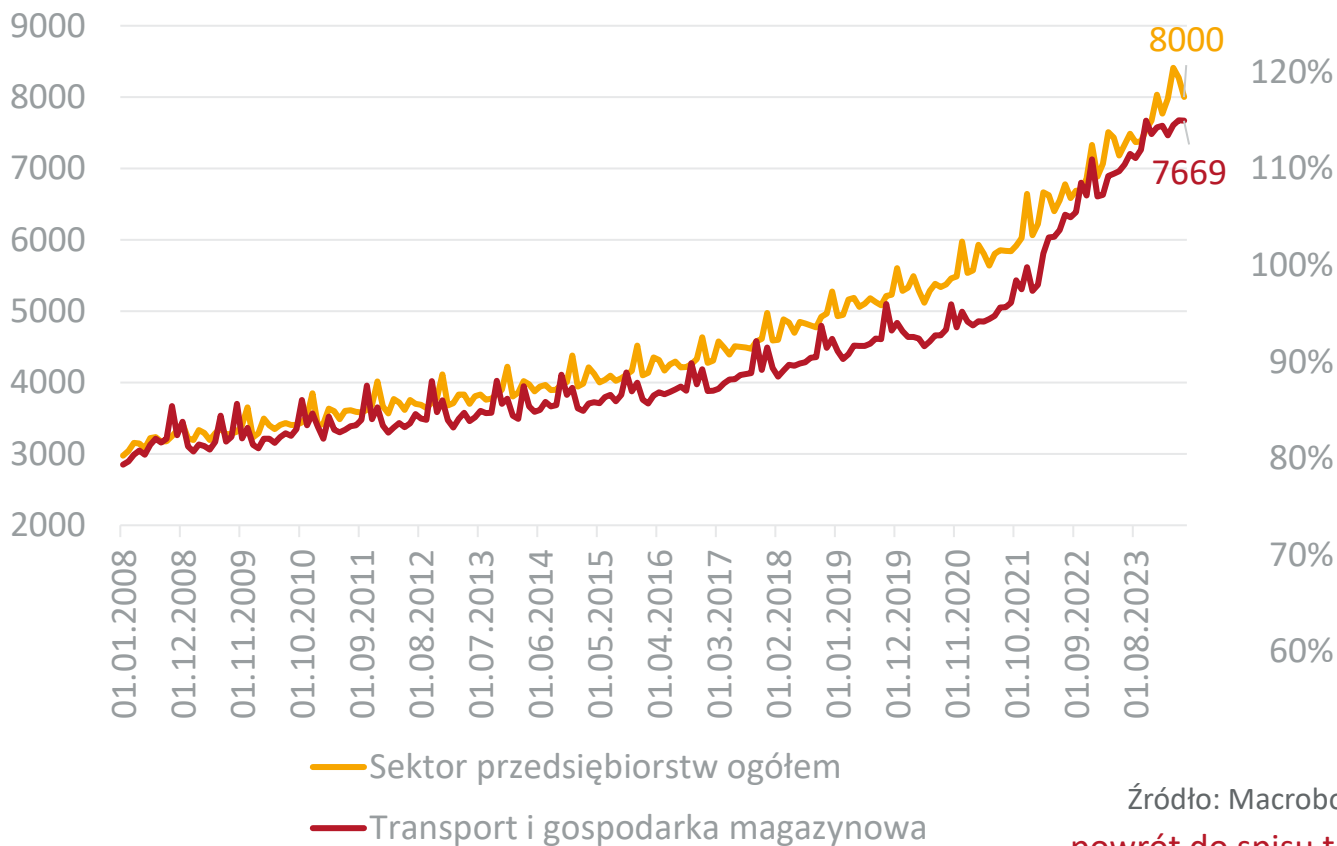
Źródło: Macrobond

[powrót do spisu treści](#)

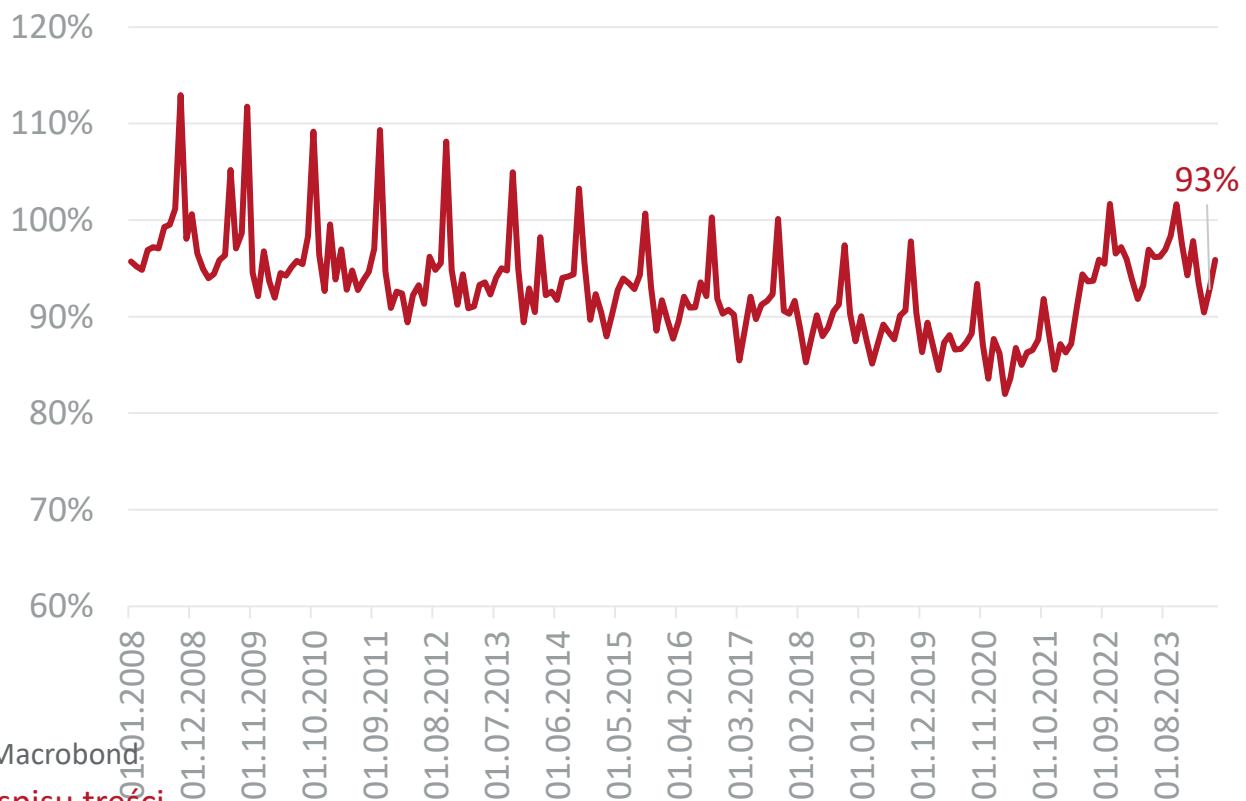
W maju 2024 r. wynagrodzenie w transporcie i gospodarce magazynowej wyniosło 7669 zł (+10,2% rdr.).

W sektorze przedsiębiorstw ogółem wynagrodzenie w maju 2024 r. wzrosło o 11,4% rdr. i wyniosło 8000 zł.

Wynagrodzenie w sektorze transportowym na tle sektora przedsiębiorstw ogółem



Wynagrodzenie w transporcie i gospodarce magazynowej jako % wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw ogółem



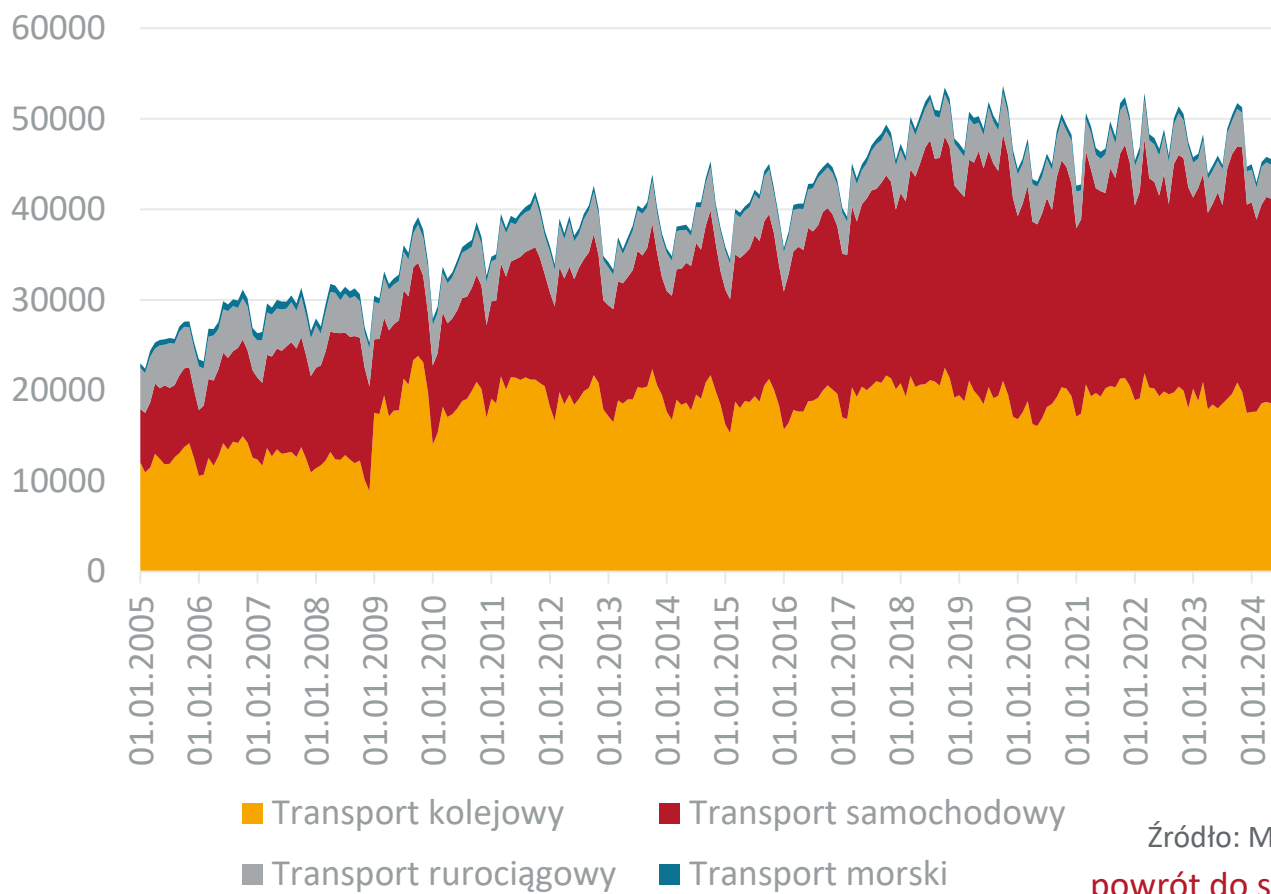
Źródło: Macrobond

[powrót do spisu treści](#)

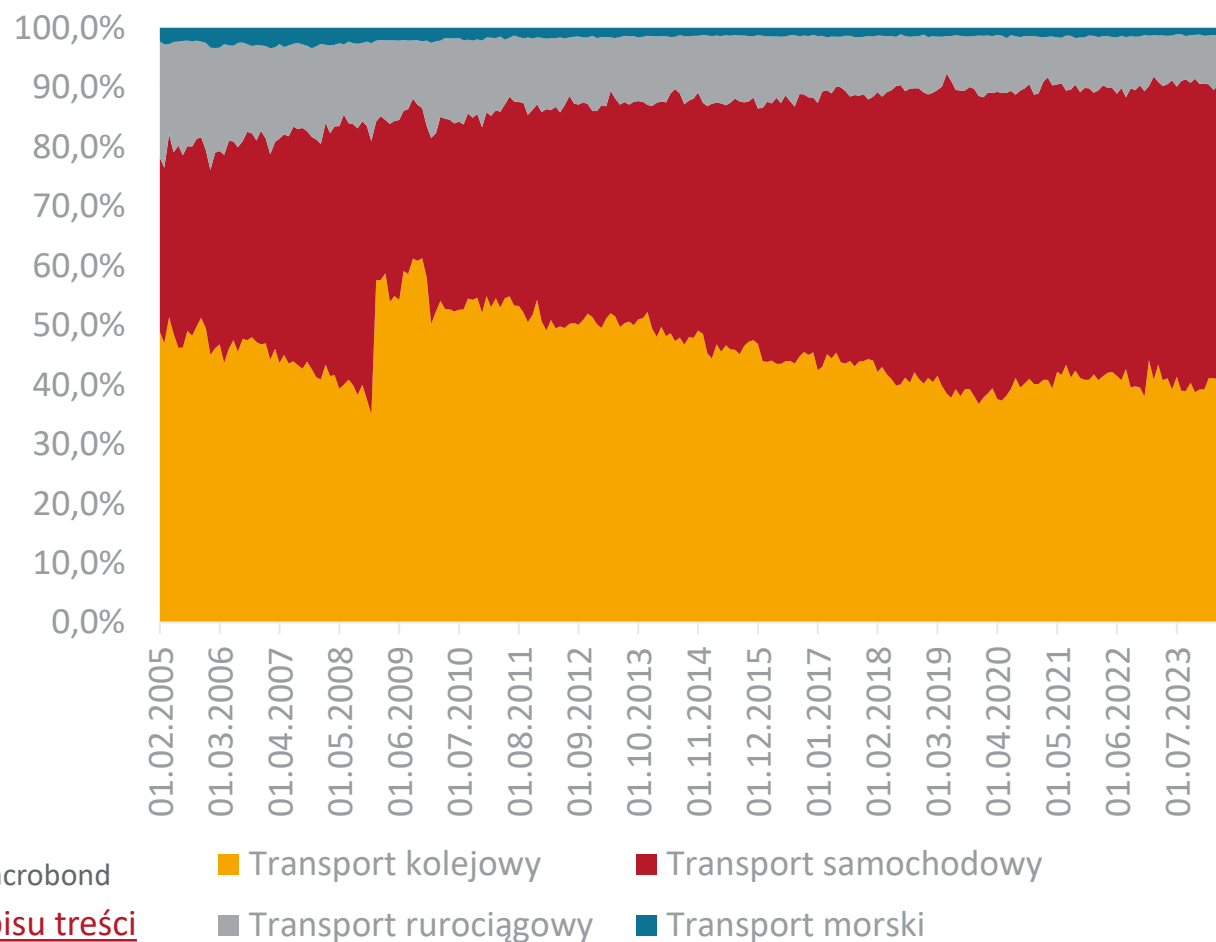
W maju 2024 r. przewieziono o 1,6% więcej towarów niż rok wcześniej.

Dominujący udział w transporcie towarów w Polsce w pierwszych pięciu miesiącach roku miał transport samochodowy (49,6% udziału) oraz transport kolejowy (40,6%).

Przewóz ładunków w Polsce podziale na rodzaj transportu (tys. ton)



Przewóz ładunków w Polsce podziale na rodzaj transportu (udział)



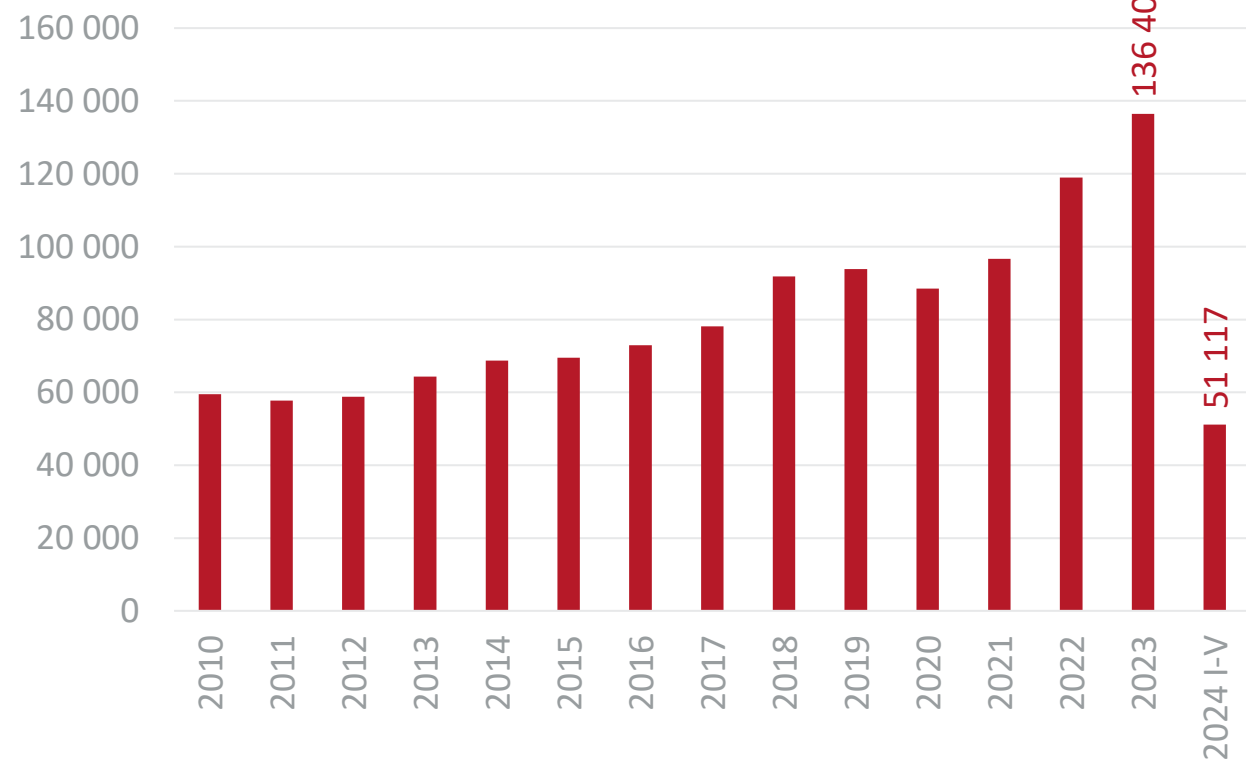
Źródło: Macrobond

[powrót do spisu treści](#)

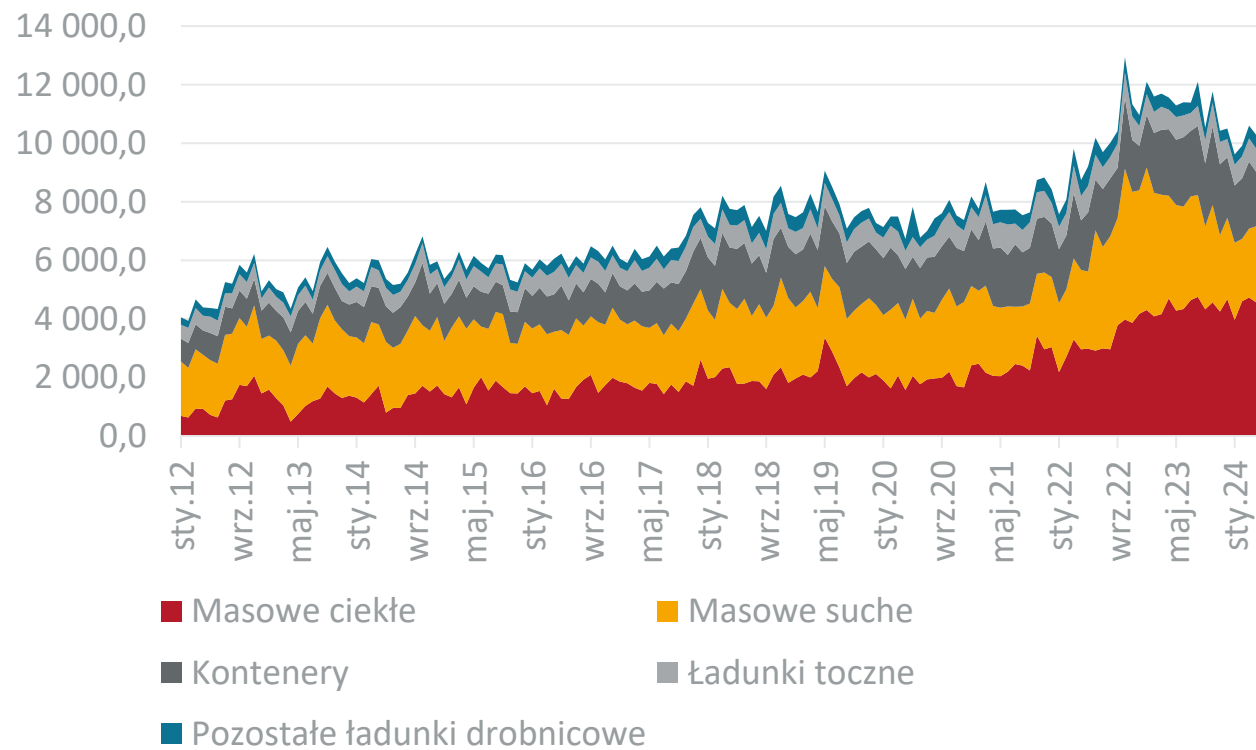
W pierwszych pięciu miesiącach bieżącego roku suma towarów przeładowanych w polskich portach była o 12,2% mniejsza niż w analogicznym okresie rok temu

W maju br. suma towarów załadowanych i wyładowanych w polskich portach była o 5,2% rdr. mniejsza i jednocześnie o 4,2% większa w ujęciu miesięcznym.

Ładunki załadowane i wyładowane w portach morskich (tys. ton)



Ładunki załadowane i wyładowane w portach morskich w podziale na rodzaje ładunku od 2012 r. (tys. ton)

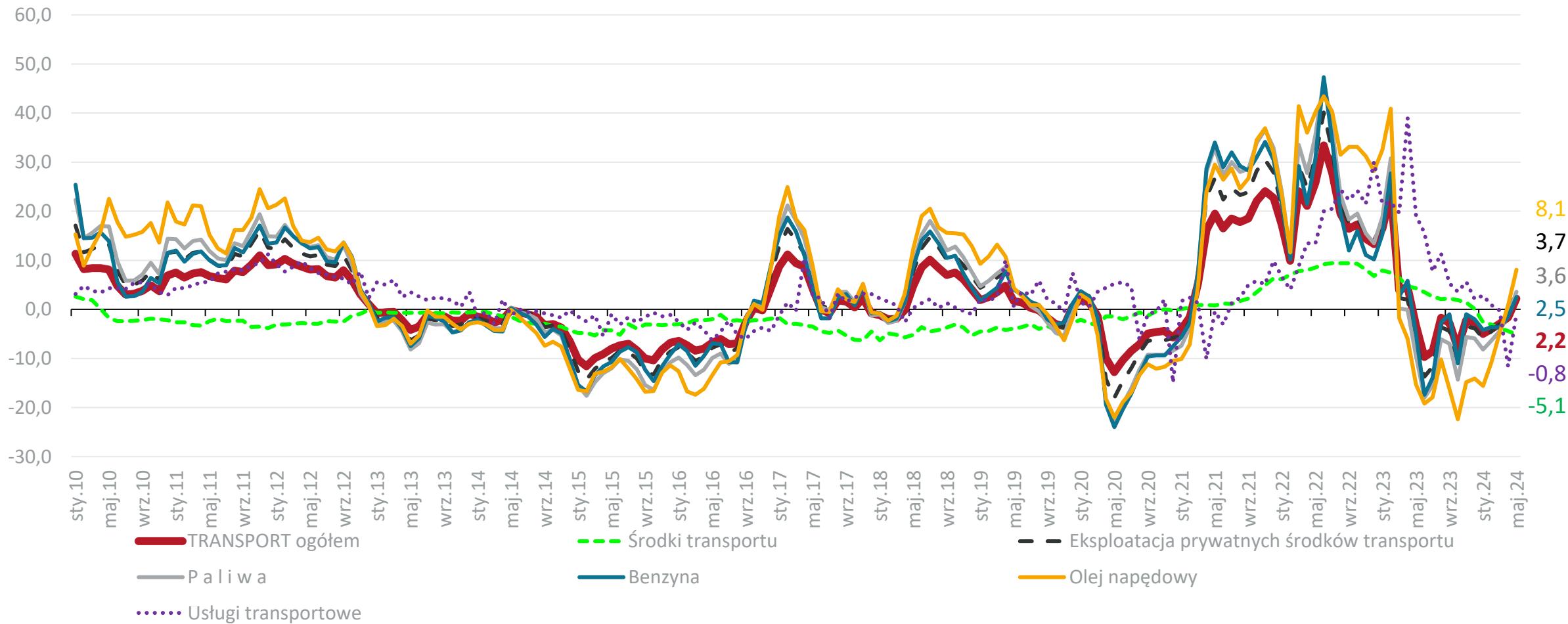


Źródło: Biuletyn Statystyczny GUS, różne wydania

[powrót do spisu treści](#)

Po dwunastu miesiącach deflacji z rządu ceny detaliczne w transporcie w maju 2024 r. były o 2,2% rdr. większe.

Ceny detaliczne – dynamika roczna cen konsumpcyjnych w transporcie

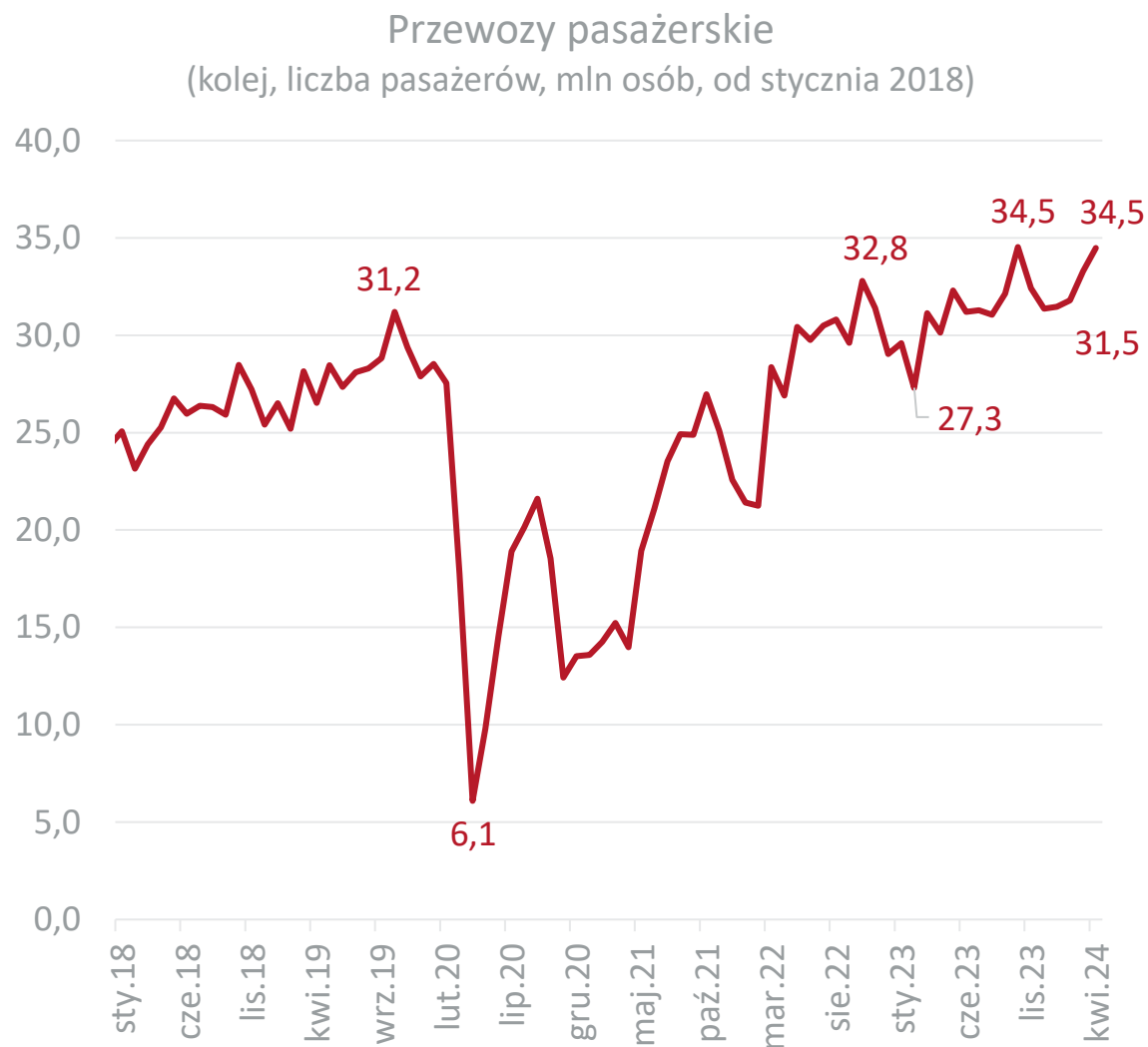
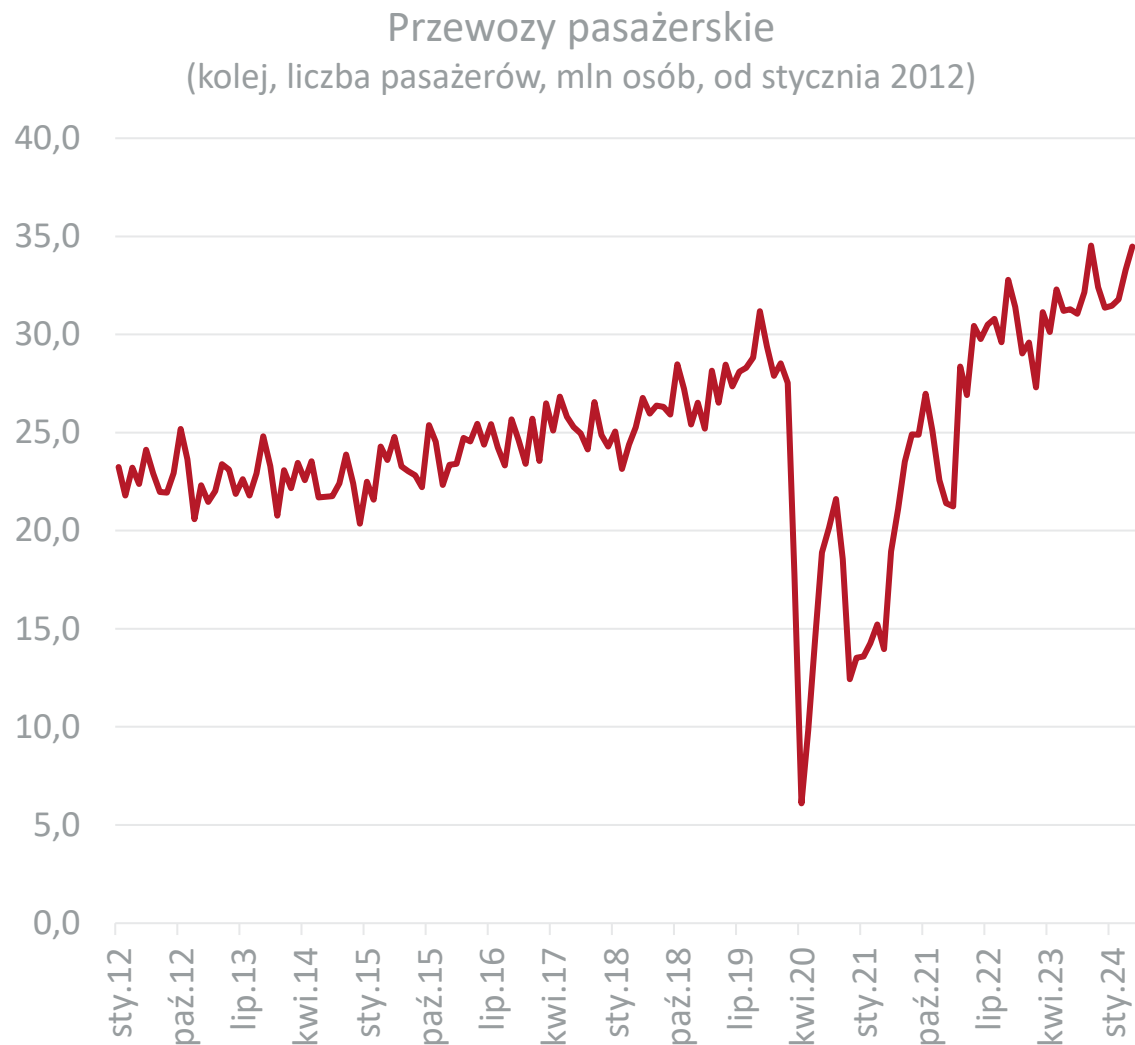


Źródło: Biuletyn Statystyczny GUS, różne wydania

[powrót do spisu treści](#)

Rynek transportowy w Polsce – kolej

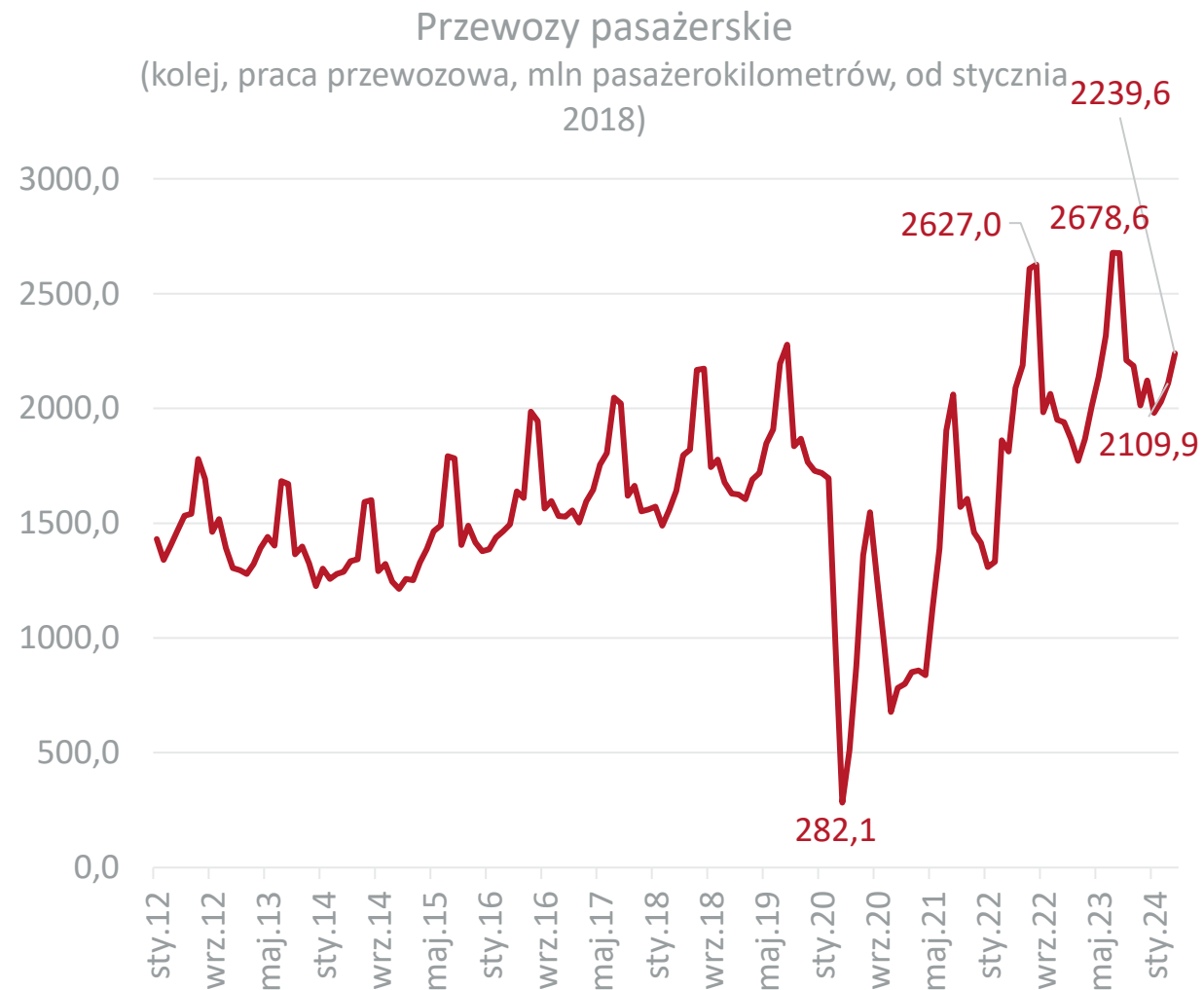
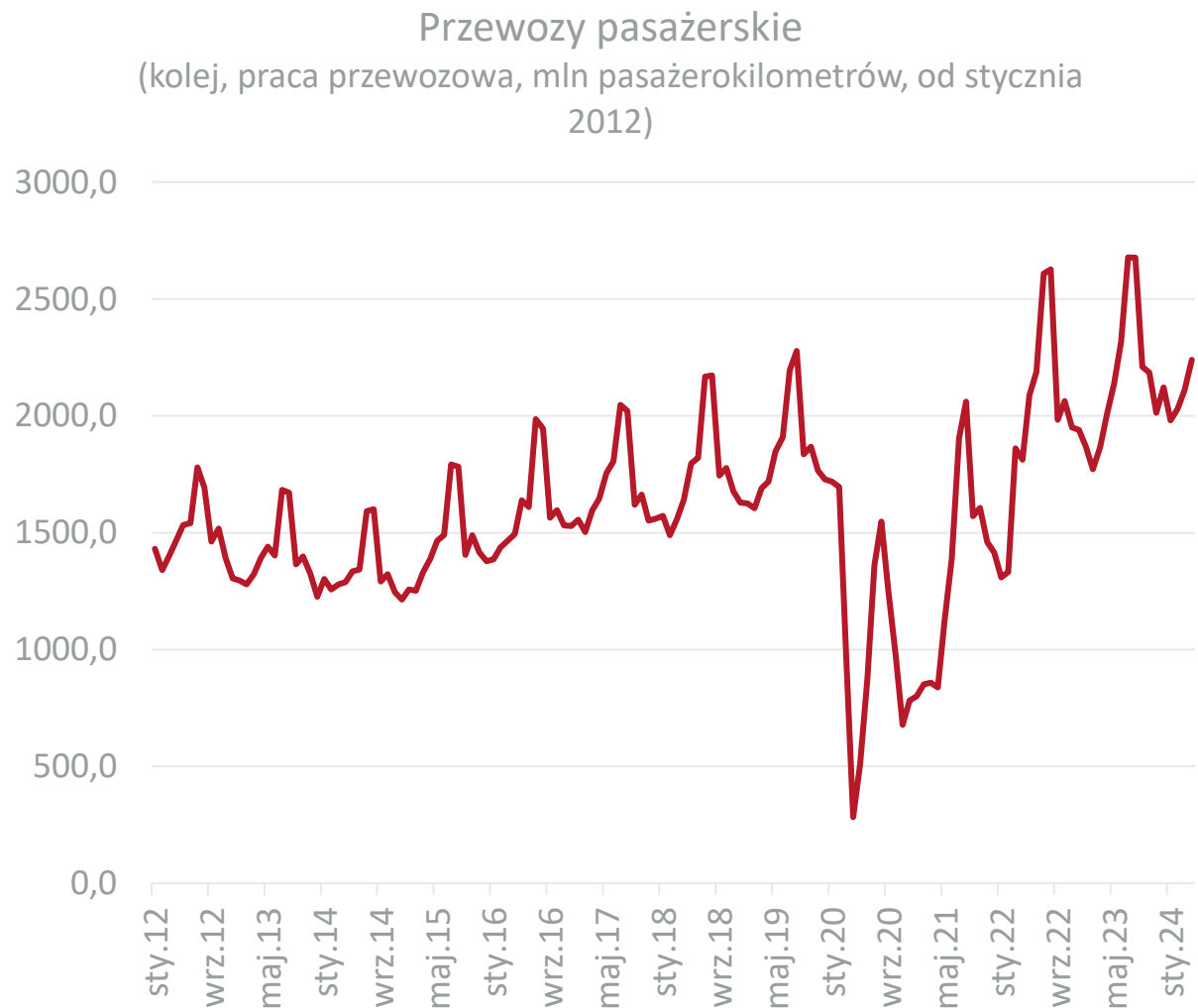
W kwietniu 2024 r. liczba pasażerów kolei wyniosła 34,5 mln i była o 14,4% większa niż rok wcześniej oraz o 3,6% większa niż w marcu br.



Źródło: Urząd Transportu Kolejowego

[powrót do spisu treści](#)

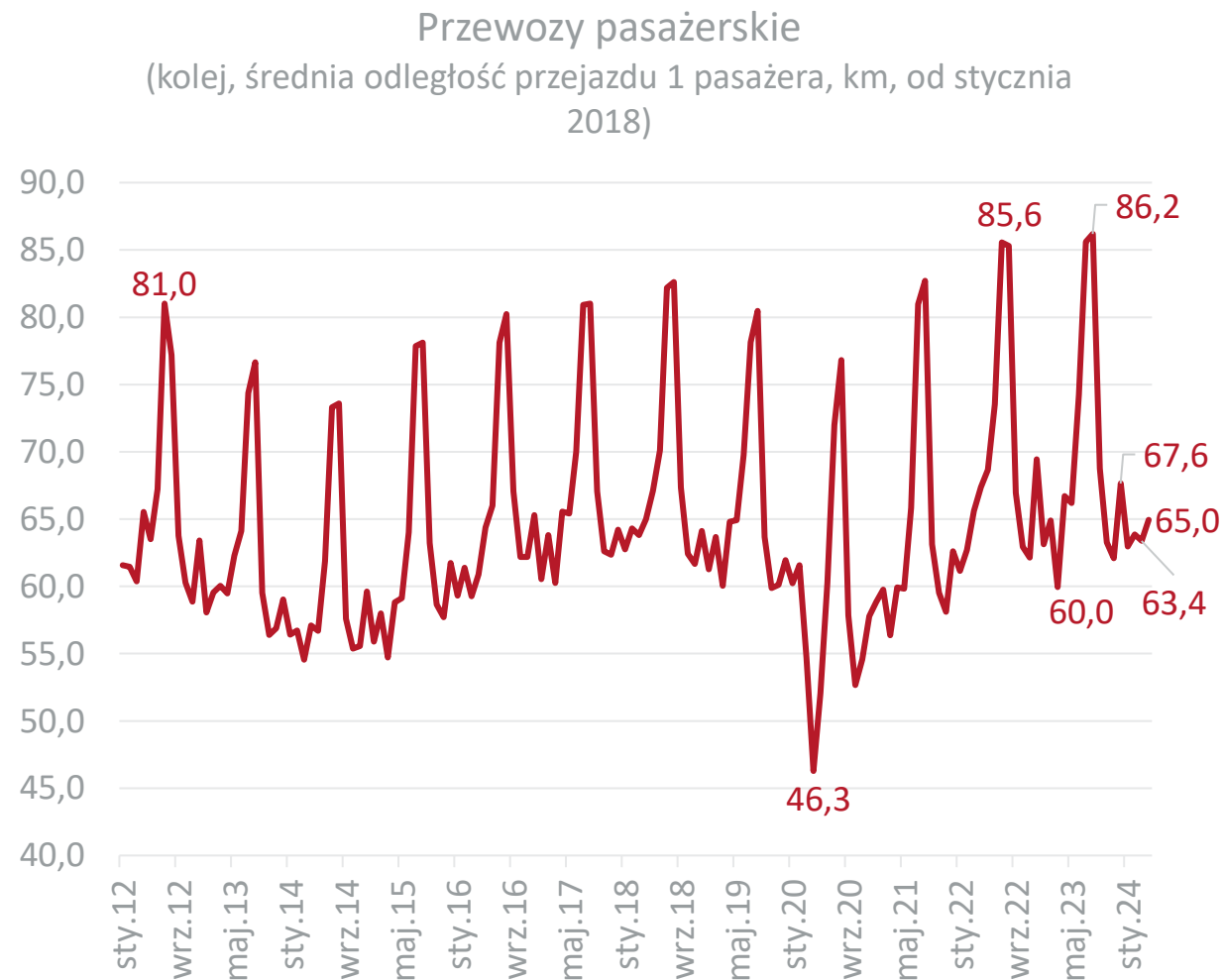
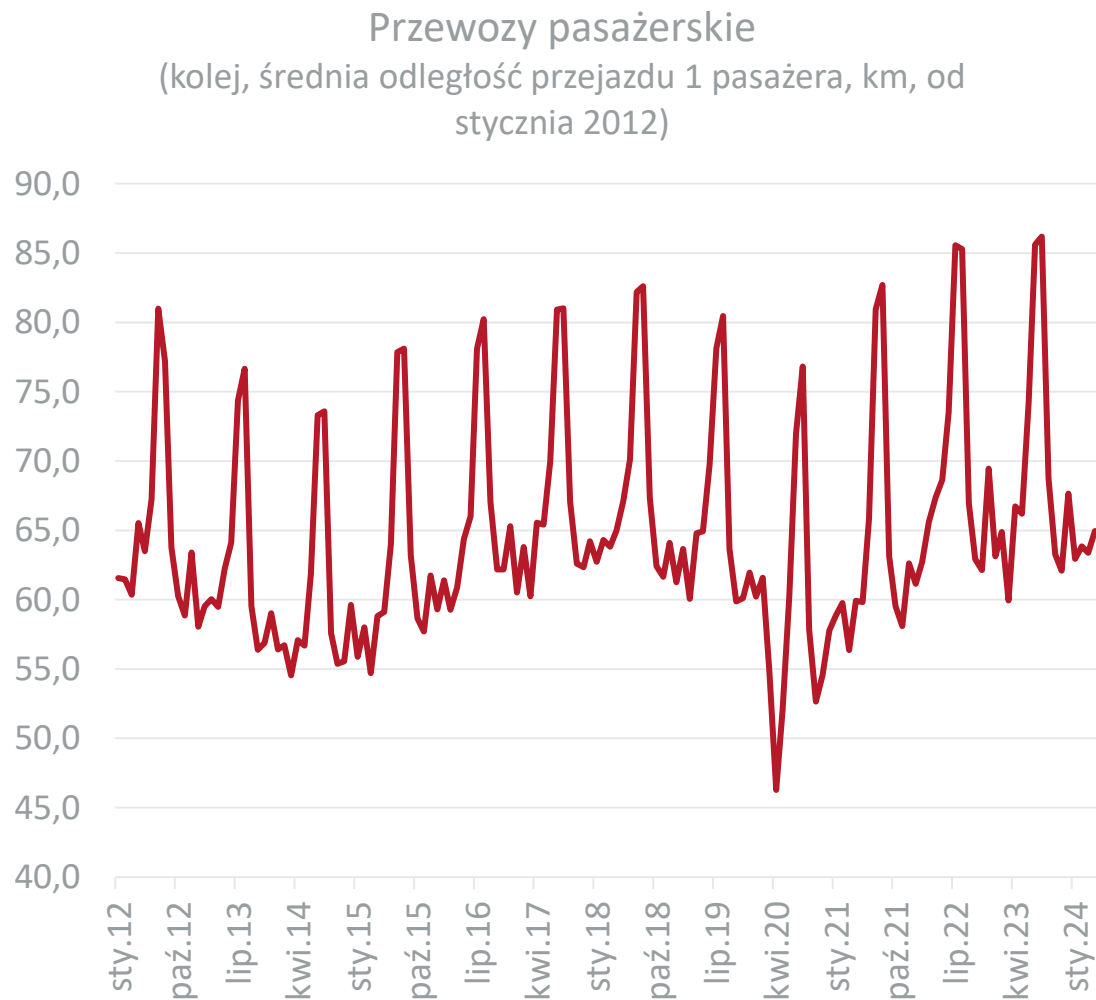
W kwietniu 2024 r. liczba pasażerokilometrów wzrosła względem kwietnia 2023 r. (+11,4%), w porównaniu do marca 2024 r. zwiększyła się o 6,1%.



Źródło: Urząd Transportu Kolejowego

[powrót do spisu treści](#)

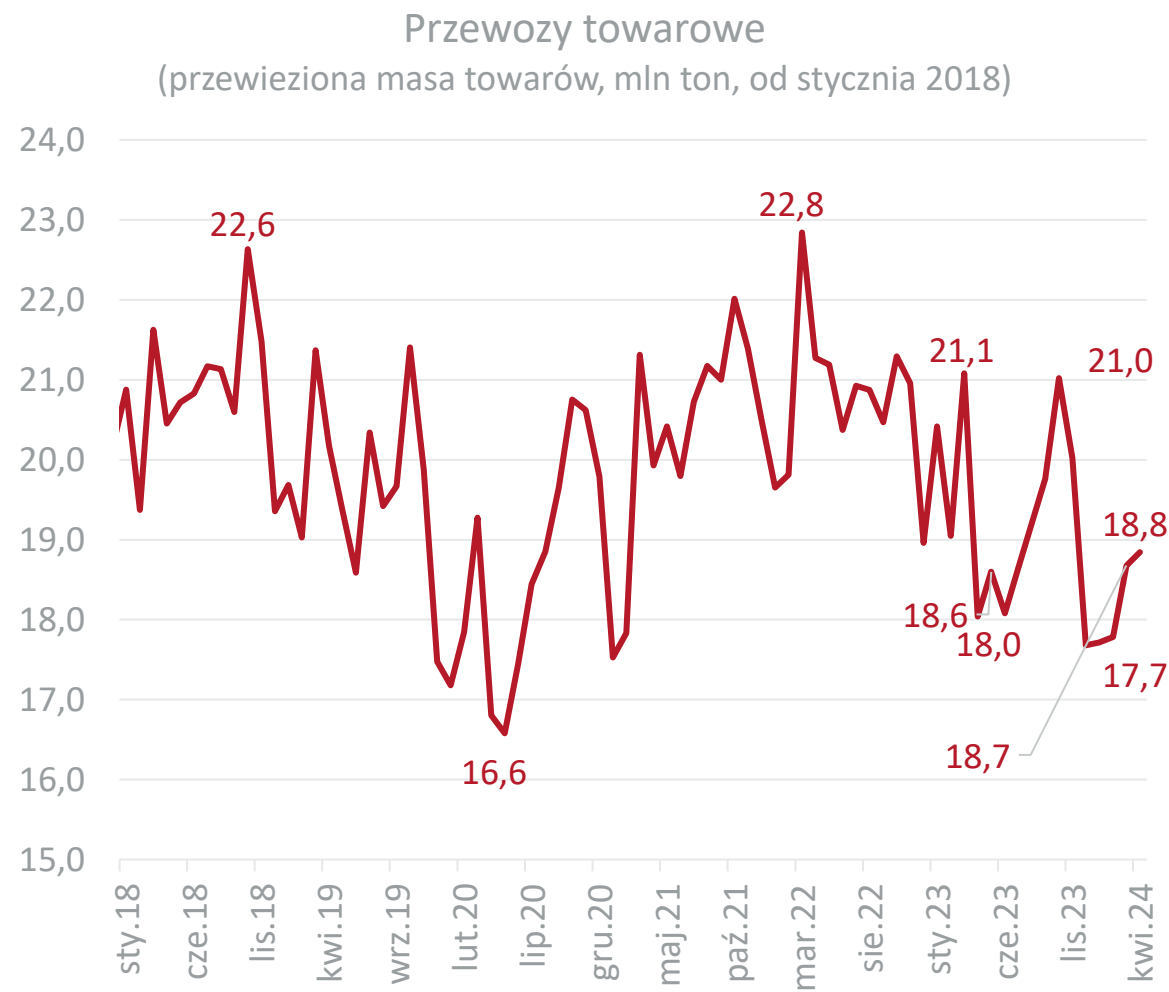
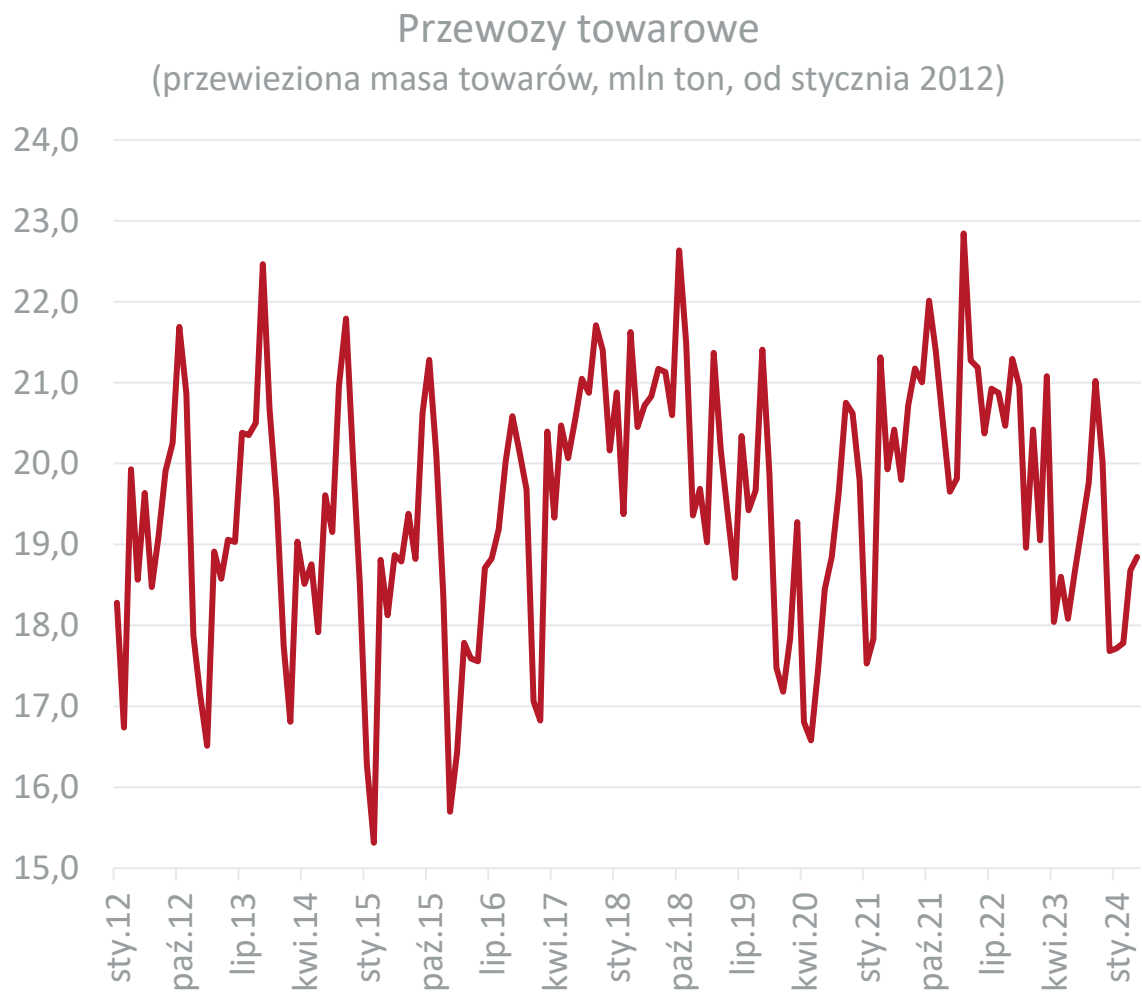
W kwietniu 2024 r. średnia odległość przejazdu 1 pasażera wyniosła 65,0 km



Źródło: Urząd Transportu Kolejowego

[powrót do spisu treści](#)

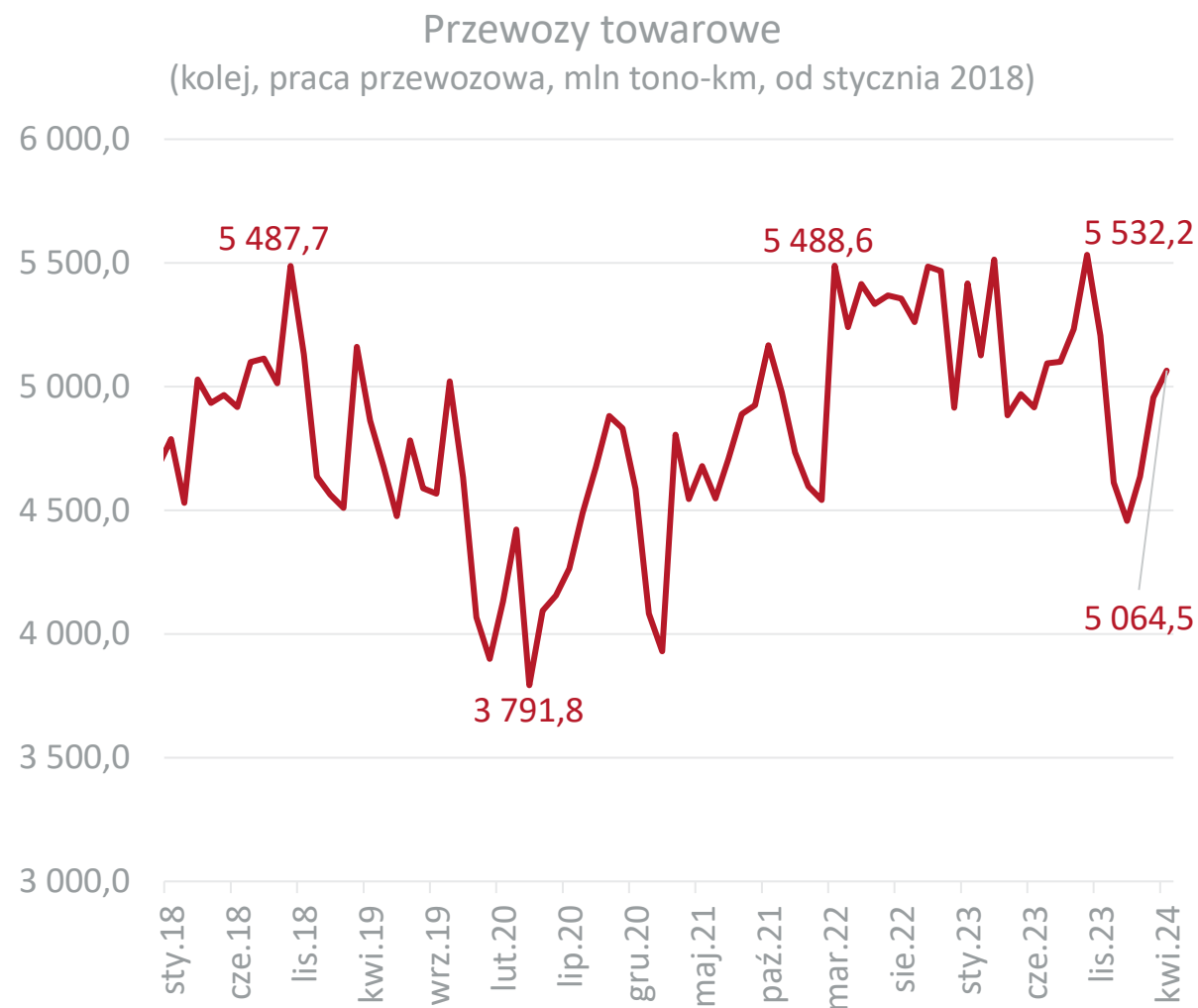
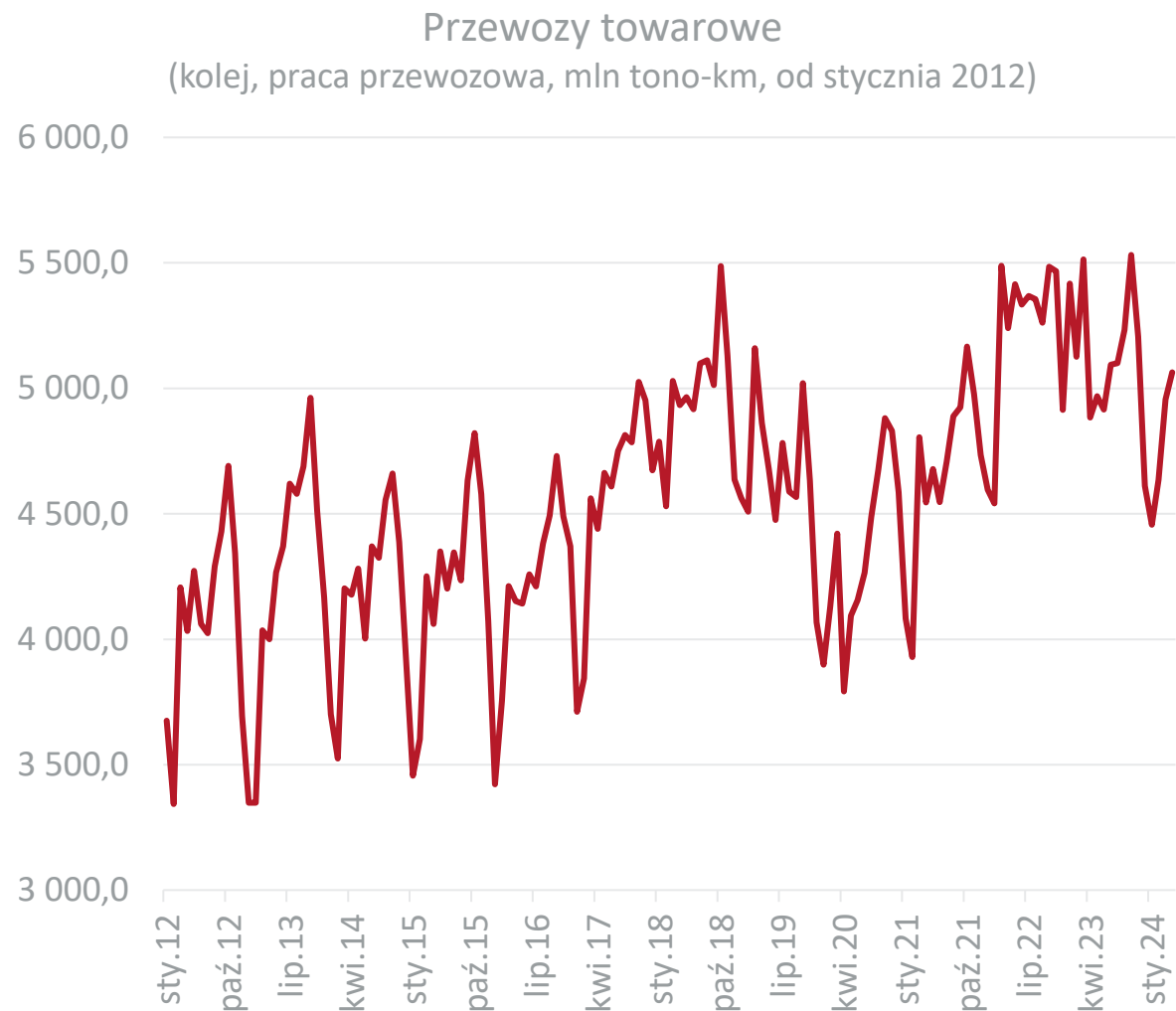
W kwietniu 2024 r. masa przewiezionych towarów była o 4,4% większa niż rok wcześniej



Źródło: Urząd Transportu Kolejowego

[powrót do spisu treści](#)

Średnia praca przewozowa transportu kolejowego w kwietniu 2024 r. – liczona jako miliony tono-km – zwiększyła się w ujęciu rocznym o 3,7%

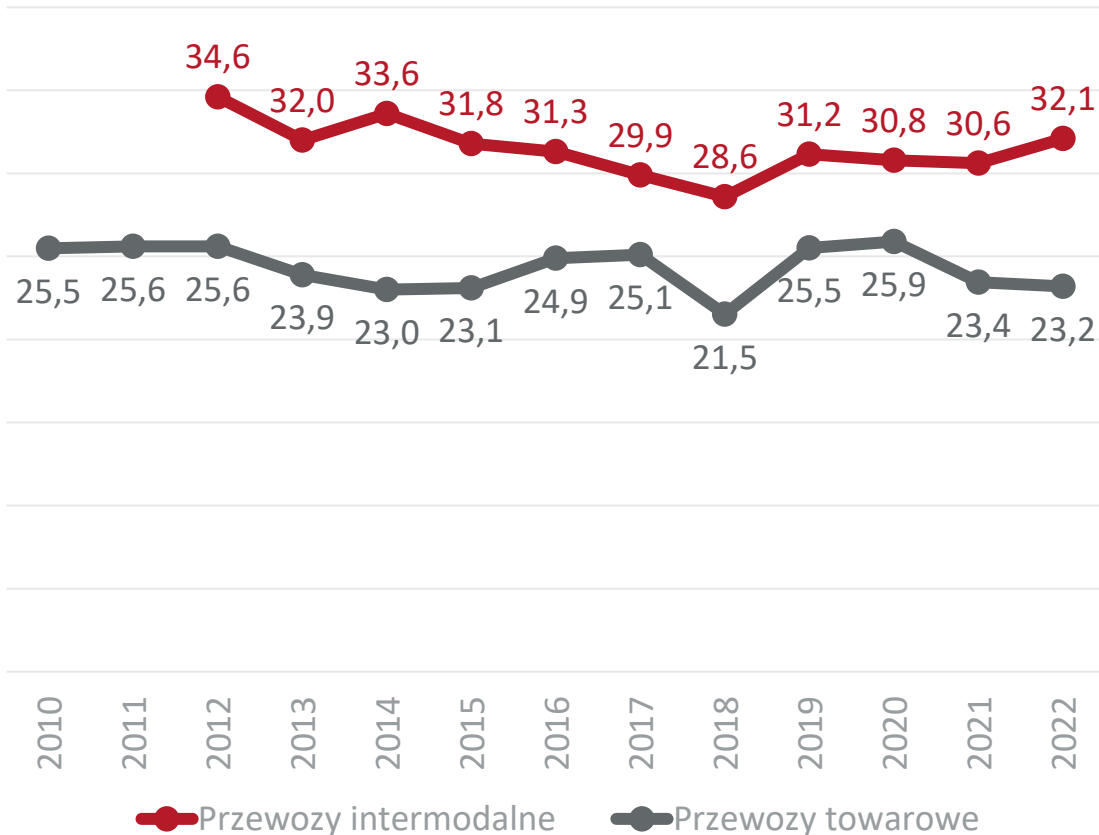


Źródło: Urząd Transportu Kolejowego

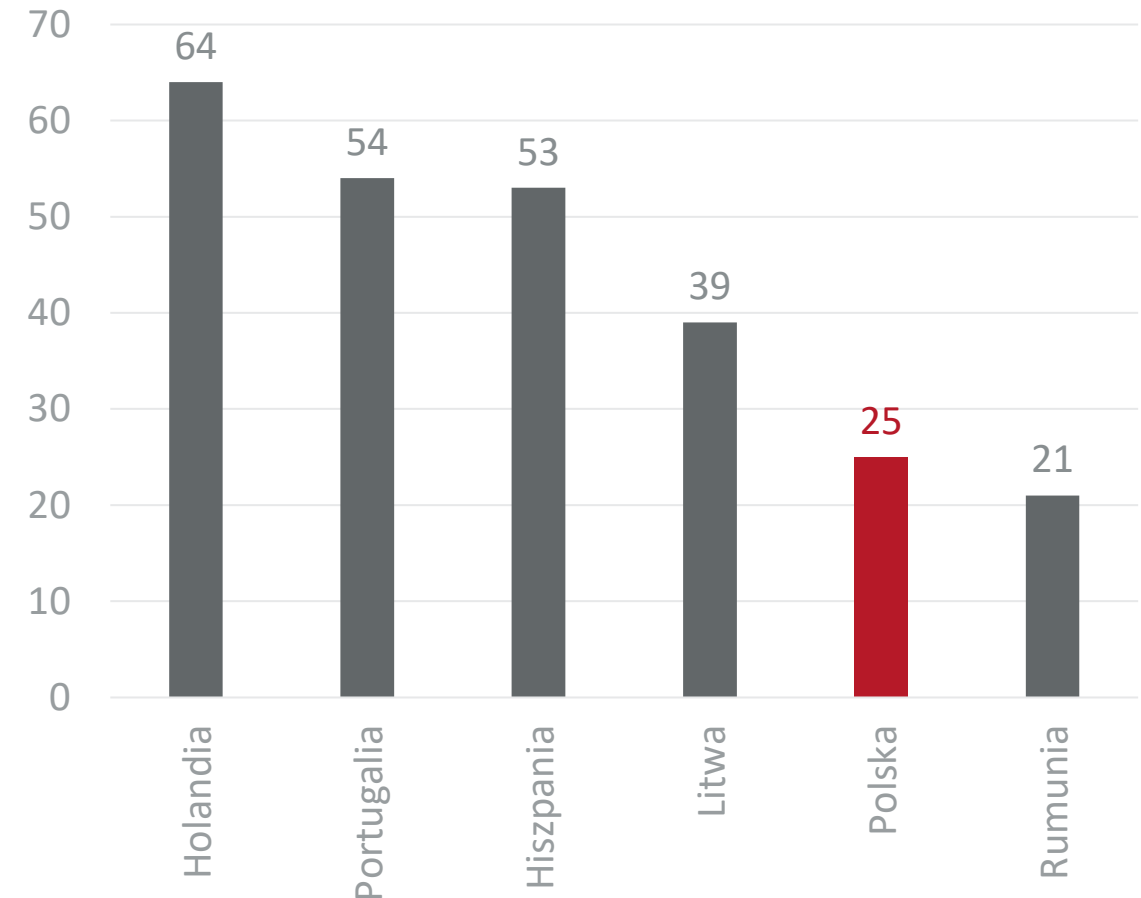
[powrót do spisu treści](#)

Średnia prędkość przewozów towarowych wyniosła w Polsce w 2022 r. 23,2 km/h, wobec 23,4 km/h rok wcześniej. Nadal jest to jednak prędkość niższa niż w wielu europejskich krajach i negatywnie odbija się na konkurencyjności transportu kolejowego.

Średnia prędkość pociągów towarowych w Polsce (km/h)



Średnia prędkość pociągów towarowych w wybranych krajach Europy (2016, km/h)

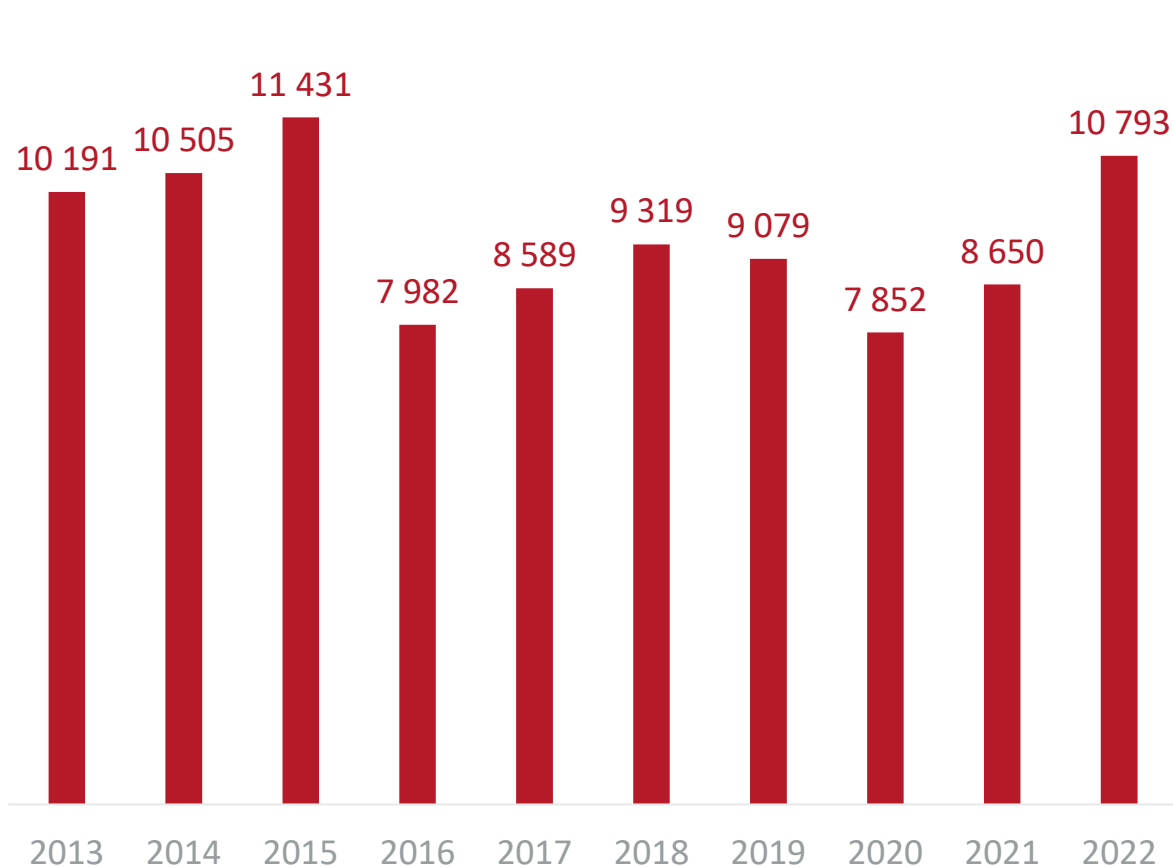


Źródło: Urząd Transportu Kolejowego

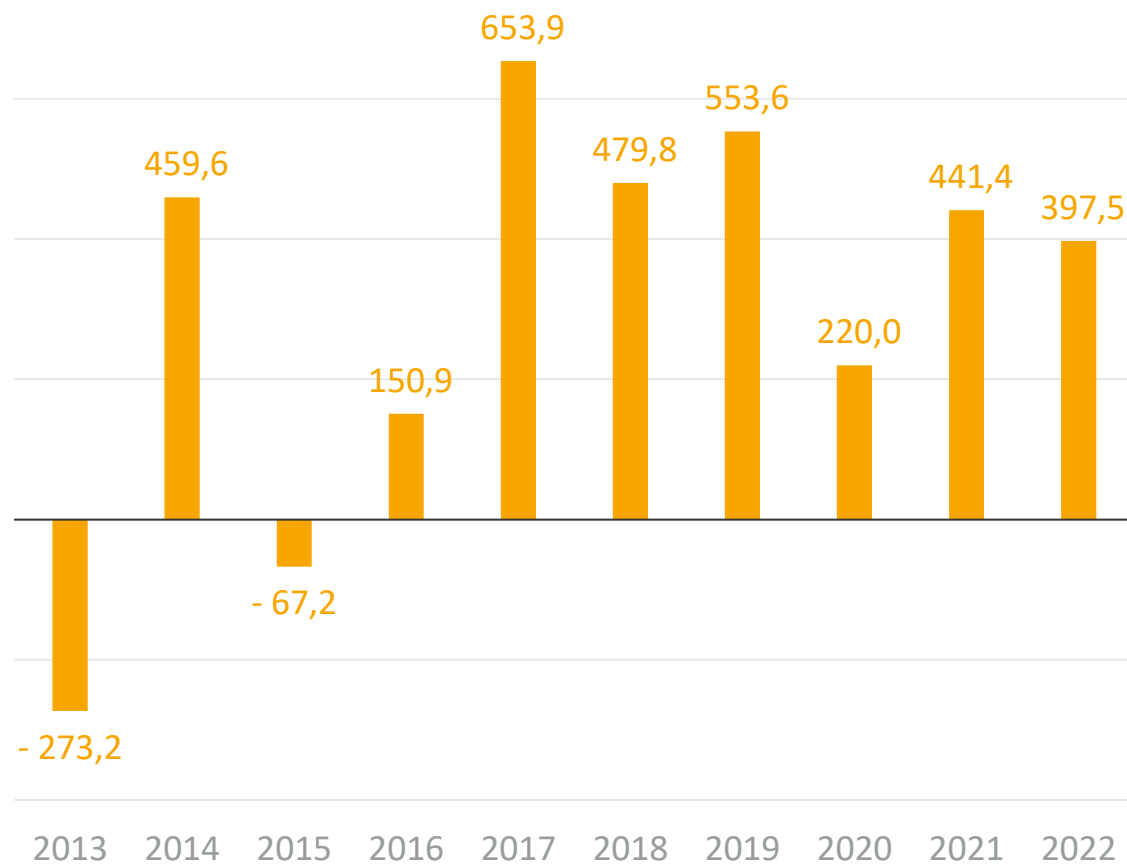
[powrót do spisu treści](#)

Przychody ze sprzedaży oraz zysk (lub strata) netto Grupy PKP od 2013 roku

Przychody ze sprzedaży Grupy PKP (mln PLN)



Zysk (strata) netto Grupy PKP (mln PLN)



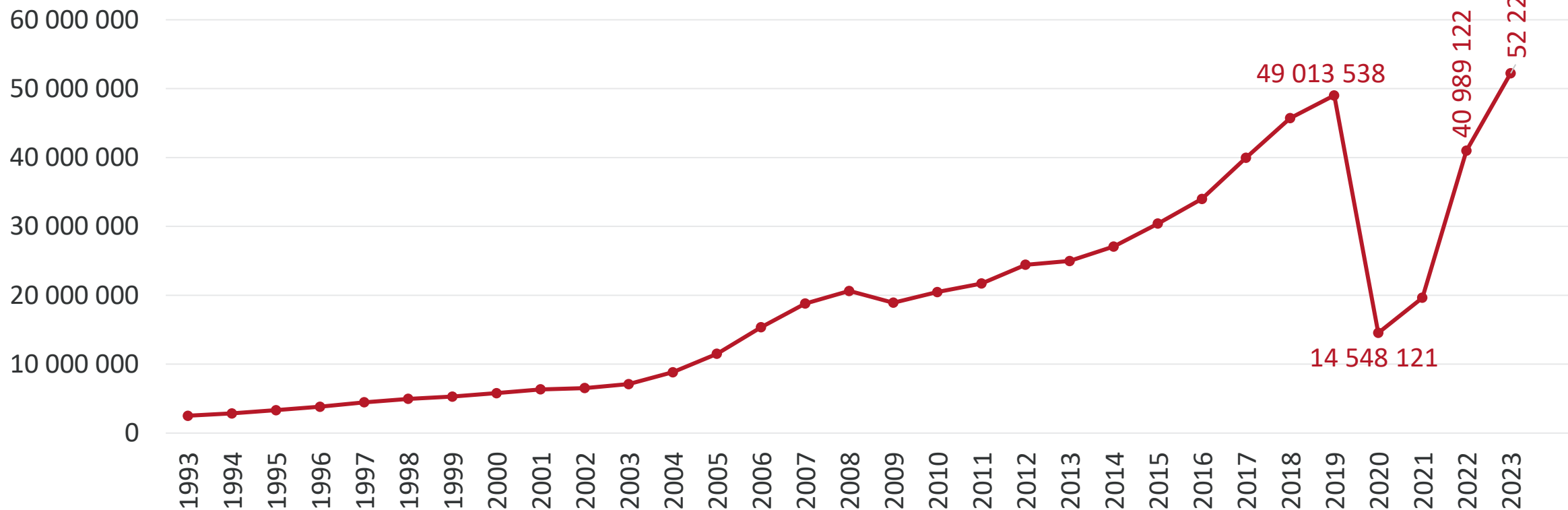
Źródło: Raporty roczne PKP, różne wydania

[powrót do spisu treści](#)

Rynek transportowy w Polsce – lotnictwo

Pasażerski ruch lotniczy w Polsce w 2023 r. był na rekordowo wysokim poziomie i wyniósł 52,2 mln osób. W porównaniu do 2022 r. liczba ta była o 27,4% większa, a w porównaniu do poprzedniej najwyższej wartości (2019 r.) o 6,6%.

Liczba obsłużonych pasażerów w ruchu krajowym i międzynarodowym - regularnym i czarterowym w okresie 1993 - 2023

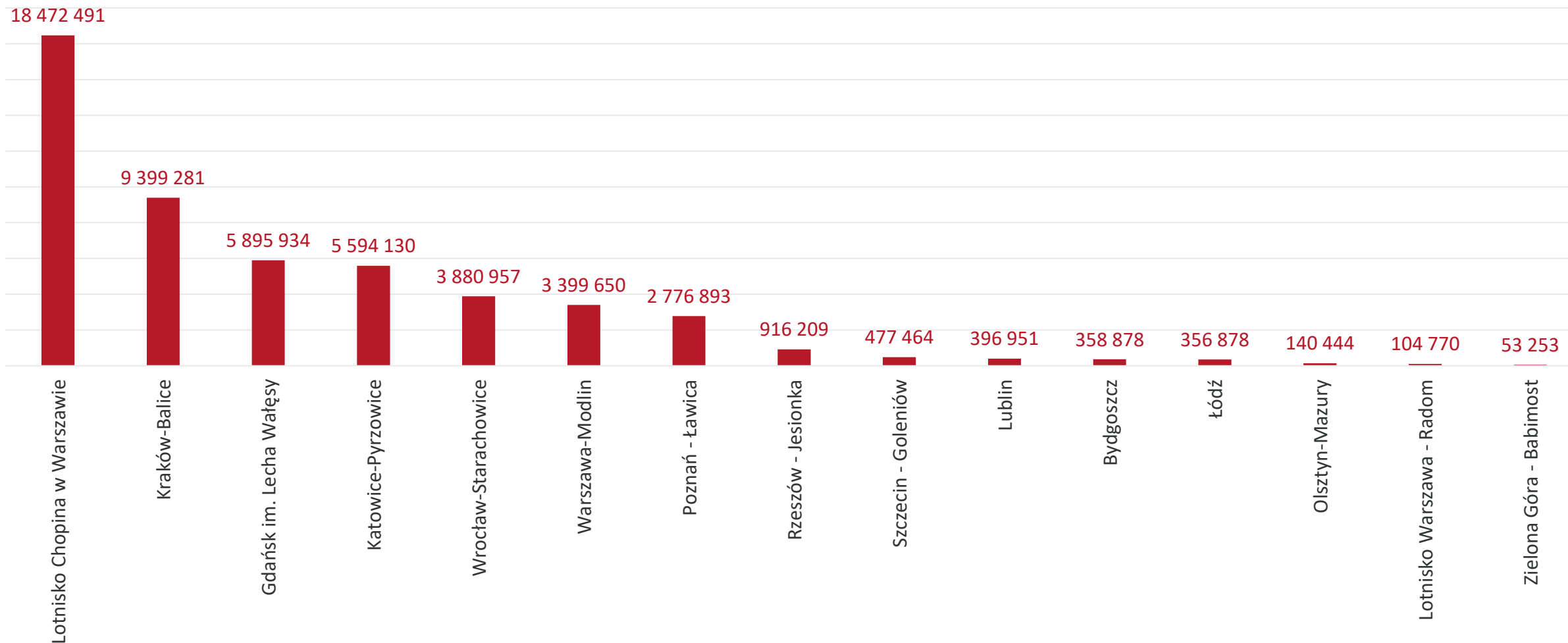


Źródło: Urząd Lotnictwa Cywilnego

[powrót do spisu treści](#)

Lotnisko Chopina w 2023 r. obsłużyło 18,5 mln pasażerów, o 28,4% więcej niż rok wcześniej. Lotnisko Kraków-Balice (9,4 mln) o 27,2% rdr. więcej, a lotnisko im. Lecha Wałęsy (5,9 mln) o 29,3% rdr. więcej.

Liczba obsłużonych pasażerów w ruchu krajowym i międzynarodowym - regularnym i czarterowym w 2023

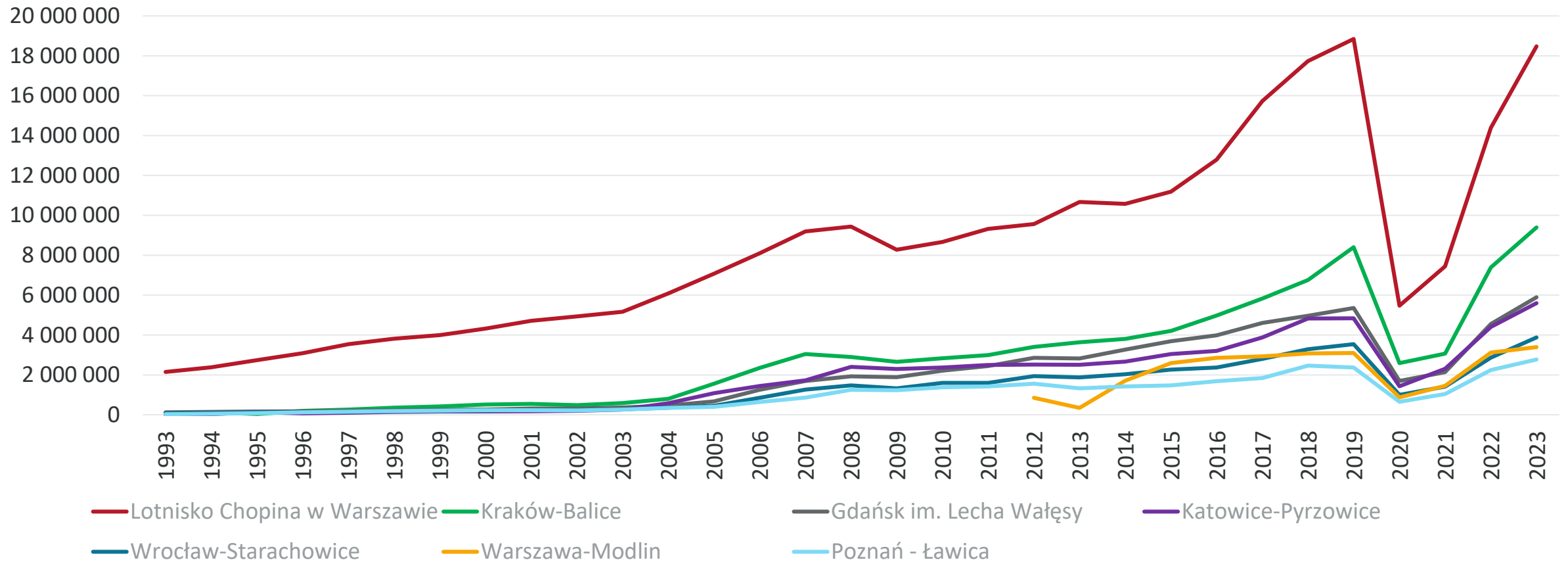


Źródło: Urząd Lotnictwa Cywilnego

[powrót do spisu treści](#)

Liczba obsłużonych pasażerów w ruchu krajowym i międzynarodowym na lotniskach, które w 2023 obsłużyły ponad milion pasażerów

Liczba obsłużonych pasażerów w ruchu krajowym i międzynarodowym - regularnym i czarterowym
(lotniska, które w 2023 r. obsłużyły ponad milion pasażerów)

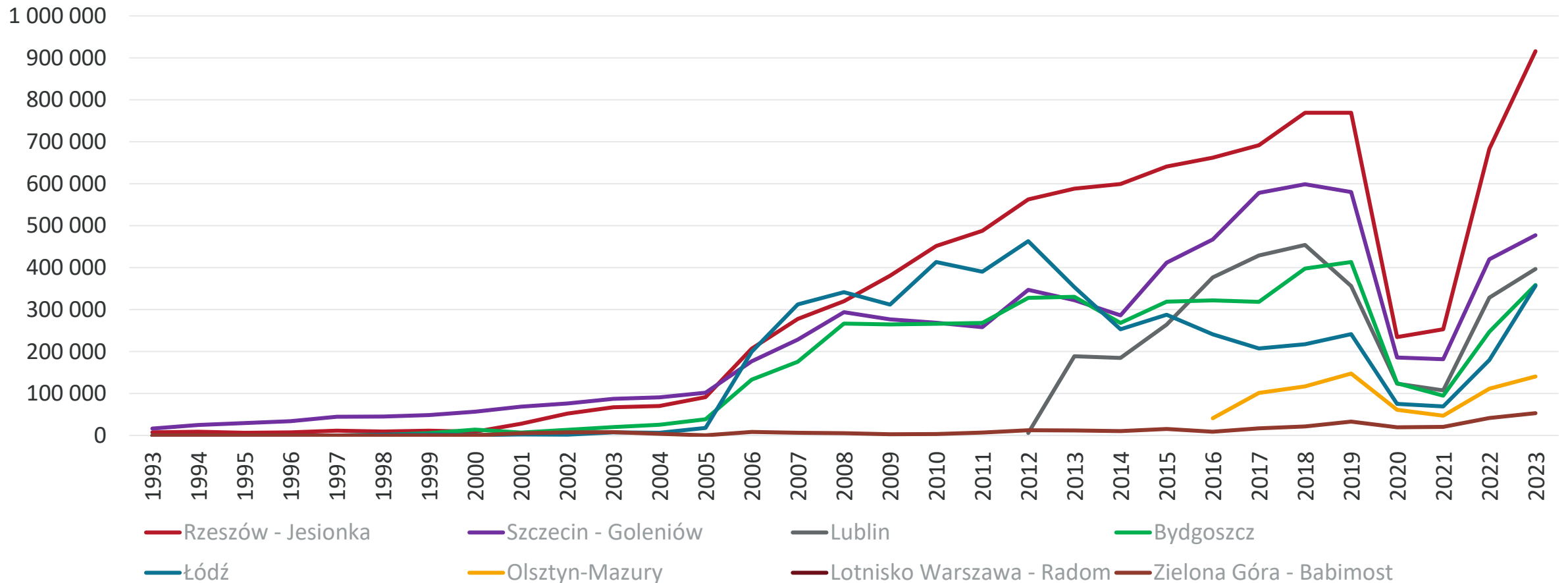


Źródło: Urząd Lotnictwa Cywilnego

[powrót do spisu treści](#)

Liczba obsłużonych pasażerów w ruchu krajowym i międzynarodowym na lotniskach, które w 2023 obsłużyły poniżej miliona pasażerów

Liczba obsłużonych pasażerów w ruchu krajowym i międzynarodowym, które w 2023 obsłużyły poniżej miliona pasażerów



Źródło: Urząd Lotnictwa Cywilnego

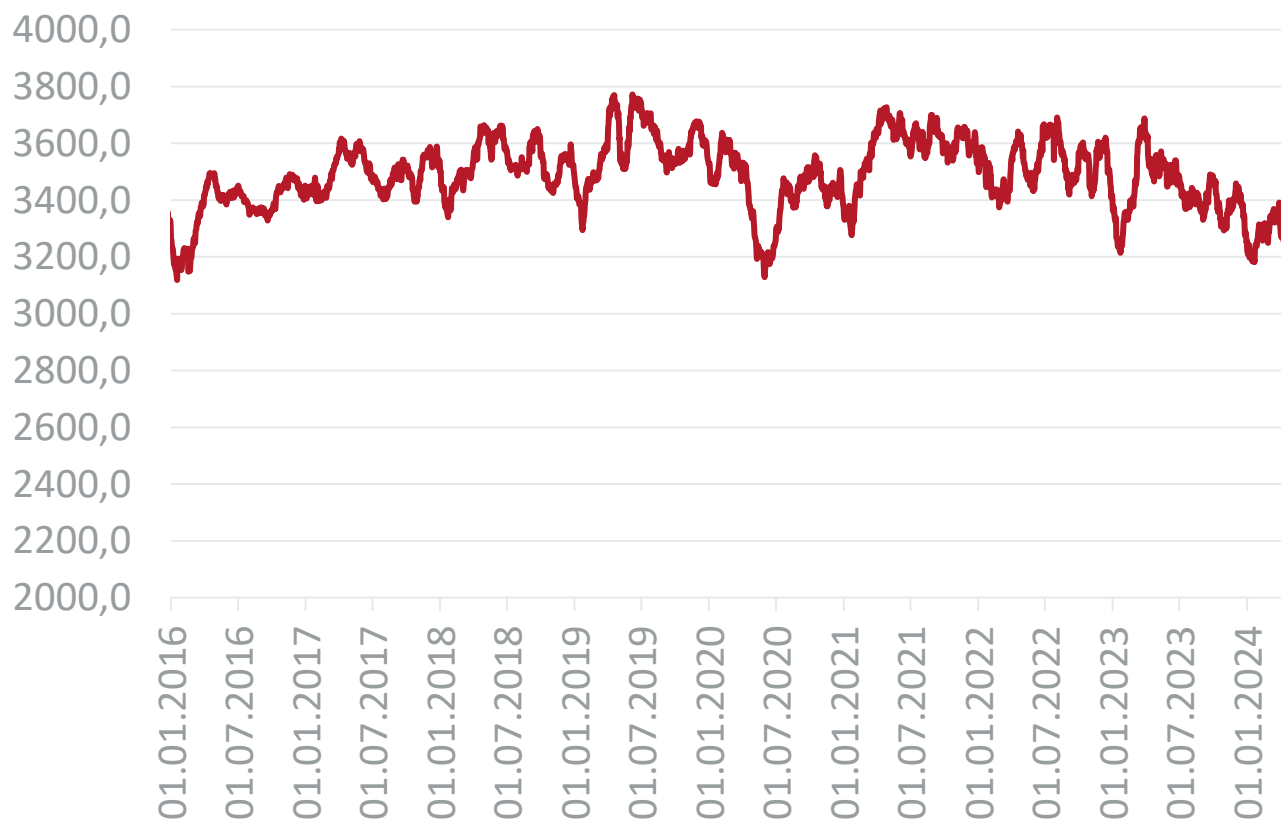
[powrót do spisu treści](#)

Rynek transportowy na świecie – fracht morski i lotniczy

Globalny towarowy ruch morski, wyrażony jako liczba zgłoszeń portowych, rośnie do rekordowych poziomów

Świat - liczba zawinięć do portów od stycznia 2016

(eksport + import, towary, 30-dniowa średnia ruchoma)



Świat - liczba zawinięć do portów od stycznia 2020

(eksport + import, towary, 30-dniowa średnia ruchoma)



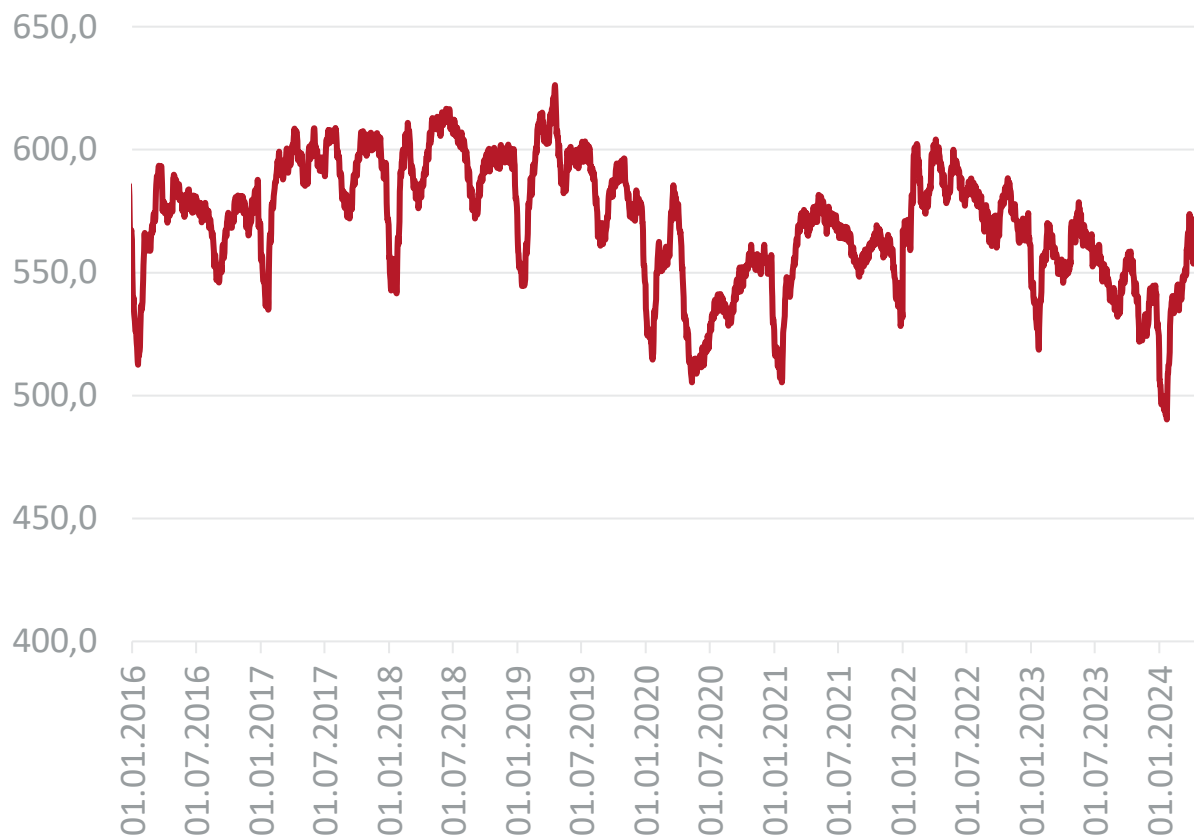
Źródło: Cerdeiro, Komaromi, Liu and Saeed (2020), UN Comtrade Database – UWAGA, dane mają charakter eksperymentalny i nie stanowią oficjalnych statystyk ONZ

[powrót do spisu treści](#)

Ruch morski w portach strefy euro

Strefa euro - liczba zawinięć do portów od stycznia 2016

(eksport + import, towary, 30-dniowa średnia ruchoma)



Strefa euro - liczba zawinięć do portów od stycznia 2020

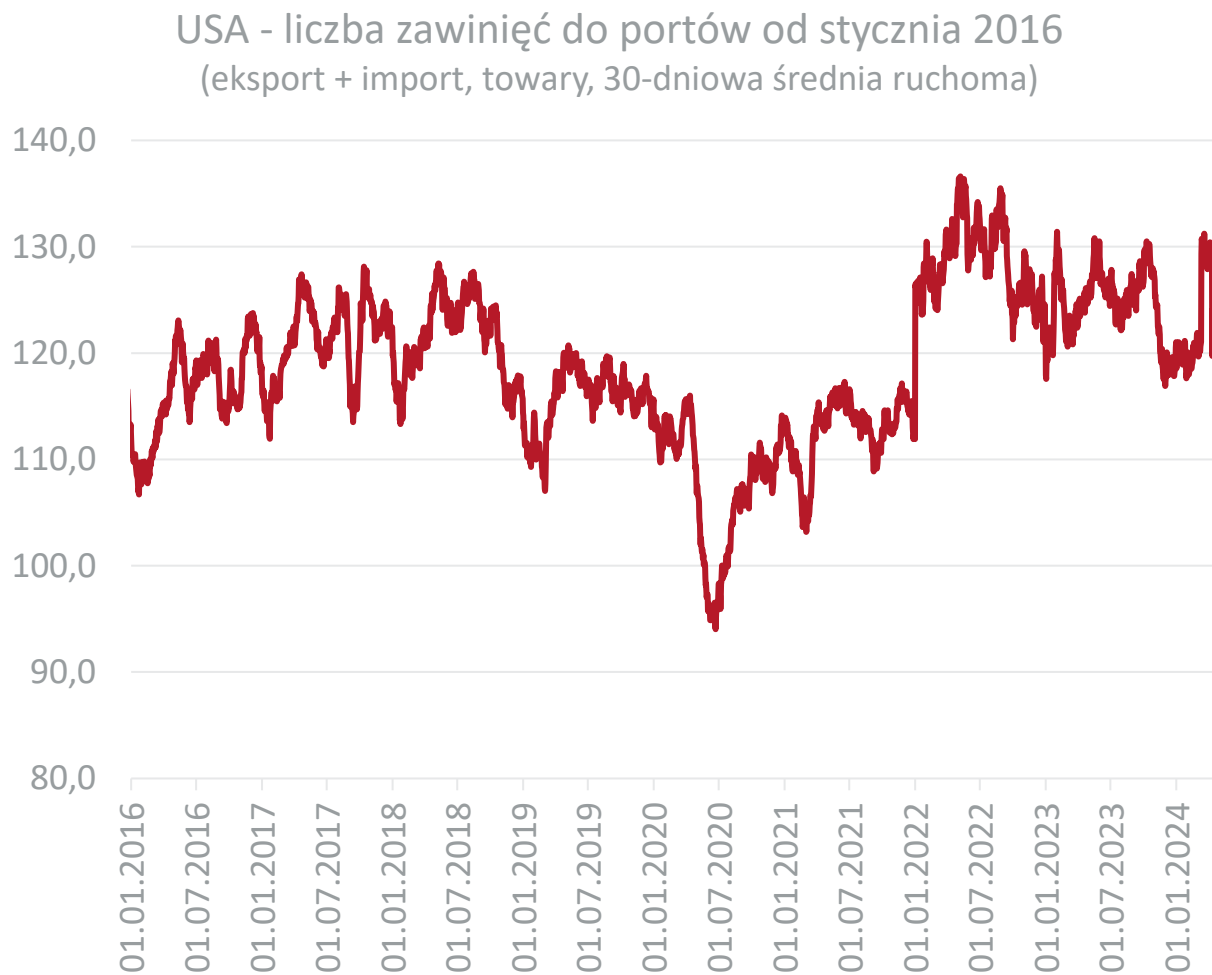
(eksport + import, towary, 30-dniowa średnia ruchoma)



Źródło: Cerdeiro, Komaromi, Liu and Saeed (2020), UN Comtrade Database – UWAGA, dane mają charakter eksperymentalny i nie stanowią oficjalnych statystyk ONZ

[powrót do spisu treści](#)

Ruch morski w portach zlokalizowanych w Stanach Zjednoczonych

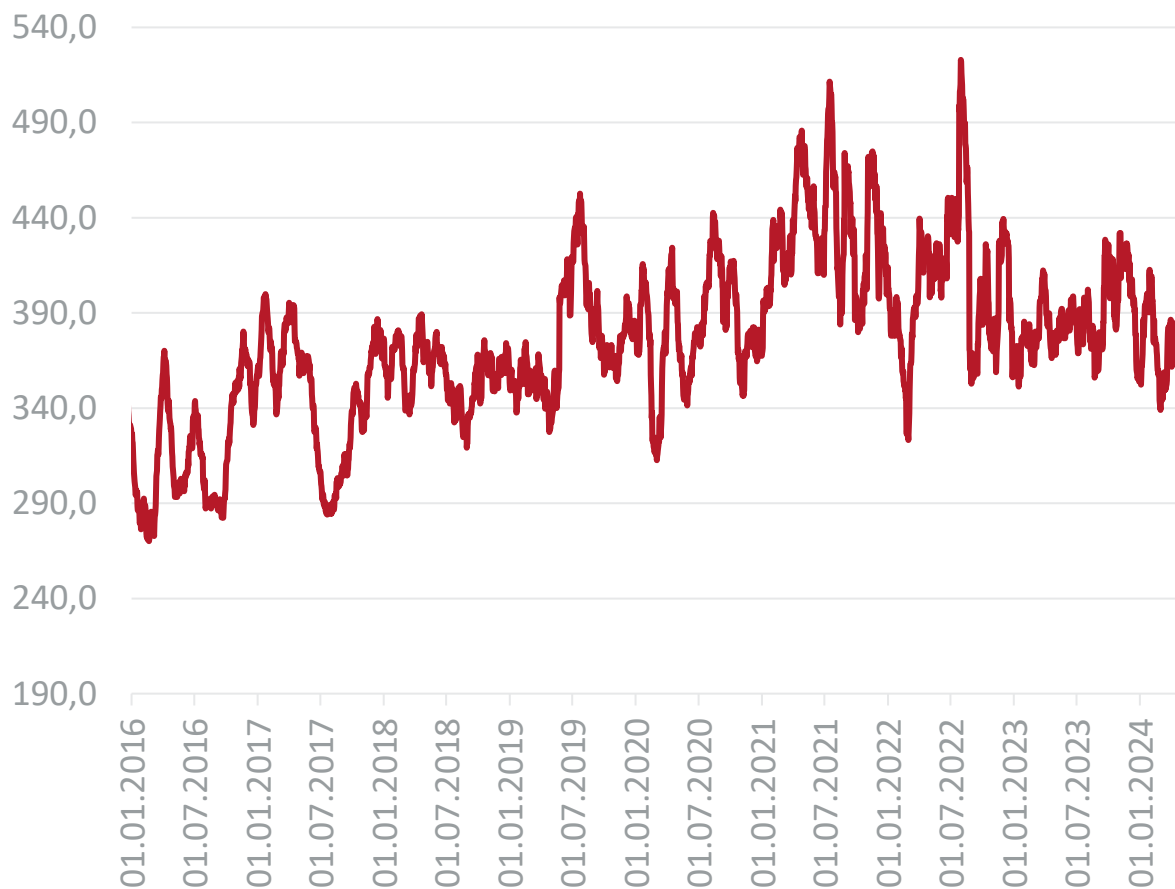


Źródło: Cerdeiro, Komaromi, Liu and Saeed (2020), UN Comtrade Database – UWAGA, dane mają charakter eksperymentalny i nie stanowią oficjalnych statystyk ONZ

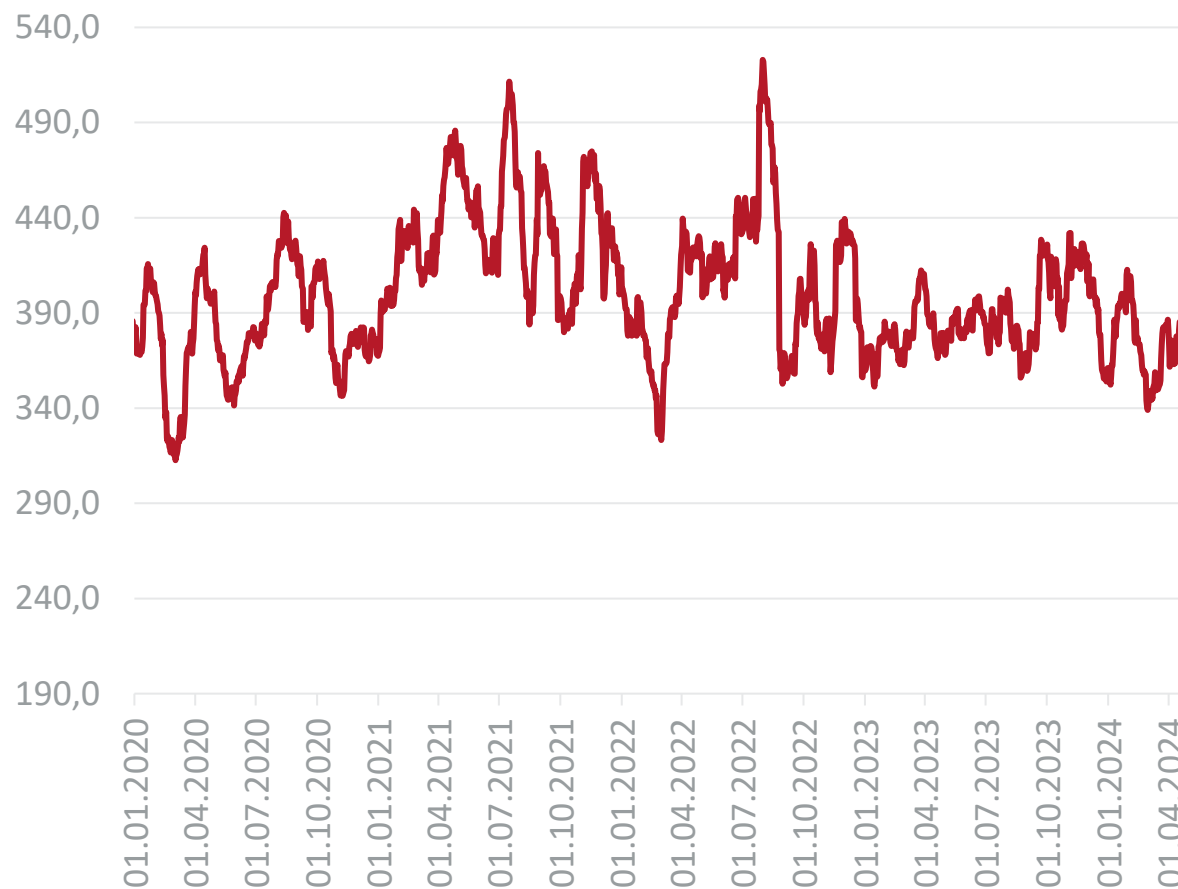
[powrót do spisu treści](#)

Ruch morski w portach zlokalizowanych w Chinach

Chiny - liczba zawinięć do portów od stycznia 2016
(eksport + import, towary, 30-dniowa średnia ruchoma)



Chiny - liczba zawinięć do portów od stycznia 2020
(eksport + import, towary, 30-dniowa średnia ruchoma)

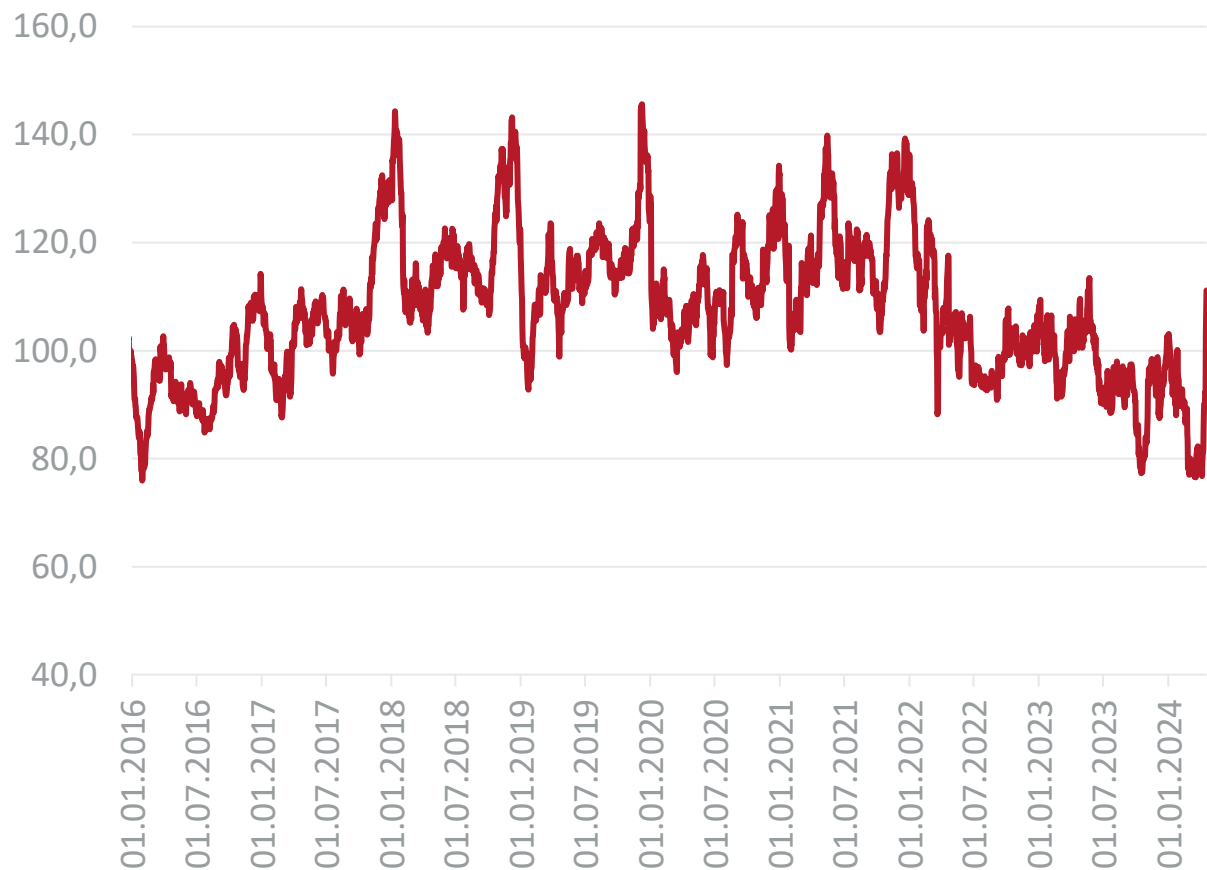


Źródło: Cerdeiro, Komaromi, Liu and Saeed (2020), UN Comtrade Database – UWAGA, dane mają charakter eksperymentalny i nie stanowią oficjalnych statystyk ONZ

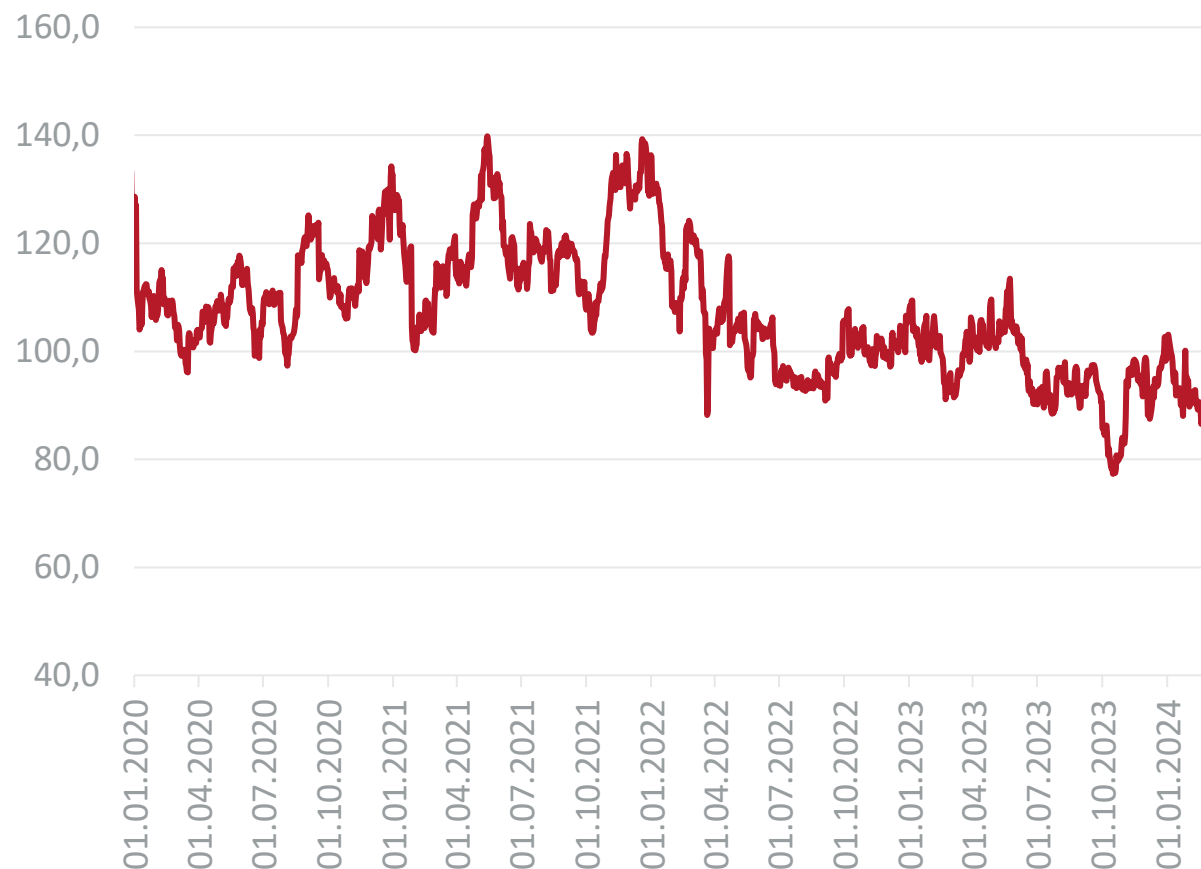
[powrót do spisu treści](#)

Ruch morski w portach zlokalizowanych w Rosji

Rosja - liczba zawinięć do portów od stycznia 2016
(eksport + import, towary, 30-dniowa średnia ruchoma)



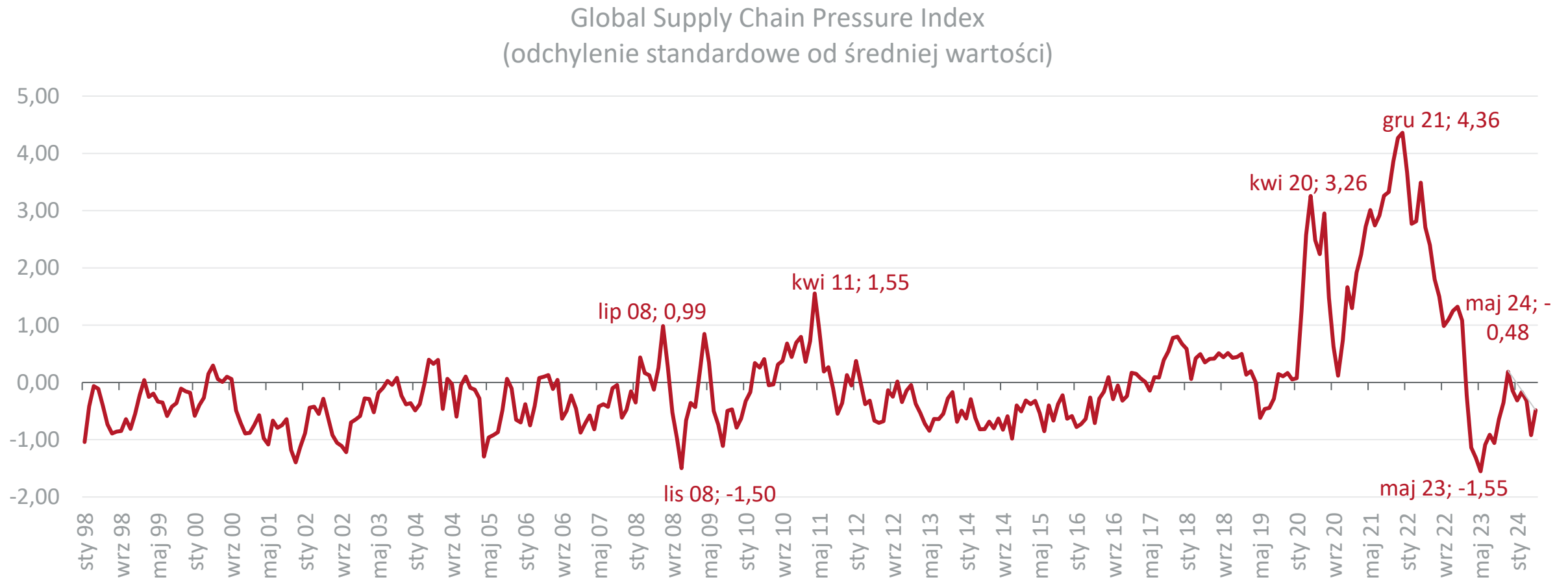
Rosja - liczba zawinięć do portów od stycznia 2020
(eksport + import, towary, 30-dniowa średnia ruchoma)



Źródło: Cerdeiro, Komaromi, Liu and Saeed (2020), UN Comtrade Database – UWAGA, dane mają charakter eksperymentalny i nie stanowią oficjalnych statystyk ONZ

[powrót do spisu treści](#)

Globalny Indeks Presji Łańcuchów Dostaw (*ang. Global Supply Chain Pressure Index, GSCPI*)



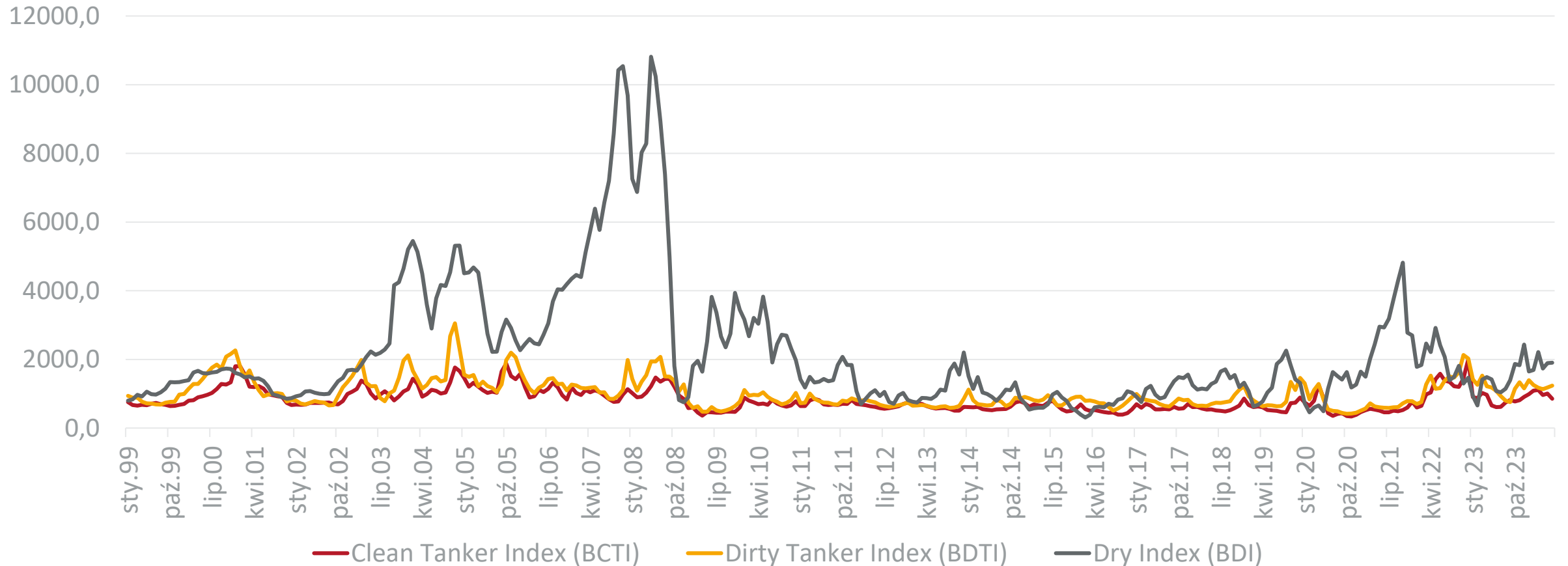
Mierzony przez Bank Rezerwy Federalnej w Nowym Jorku GSCPI tworzony jest w oparciu o szereg wskaźników w celu kompleksowego podsumowania potencjalnych zakłóceń w łańcuchach dostaw. Pod uwagę brane są m.in. dane Baltic Dry Index, ceny frachtu lotniczego z USA czy statystyki związane z łańcuchem dostaw z indeksu PMI. Indeks koncentruje się na firmach produkcyjnych w siedmiu wzajemnie powiązanych gospodarkach: Chinach, strefie euro, Japonii, Korei Południowej, Tajwanie, Wielkiej Brytanii i Stanach Zjednoczonych .

Źródło: Federal Reserve Bank of New York, Global Supply Chain Pressure Index, <https://www.newyorkfed.org/research/gscpi.html>.

[powrót do spisu treści](#)

Średnie ceny transportu surowców (indeks BDI) drogą morską w czerwcu 2024 r. zwiększyły się w ujęciu rocznym o 39,5%, w ujęciu miesięcznym były o 15,2% niższe.

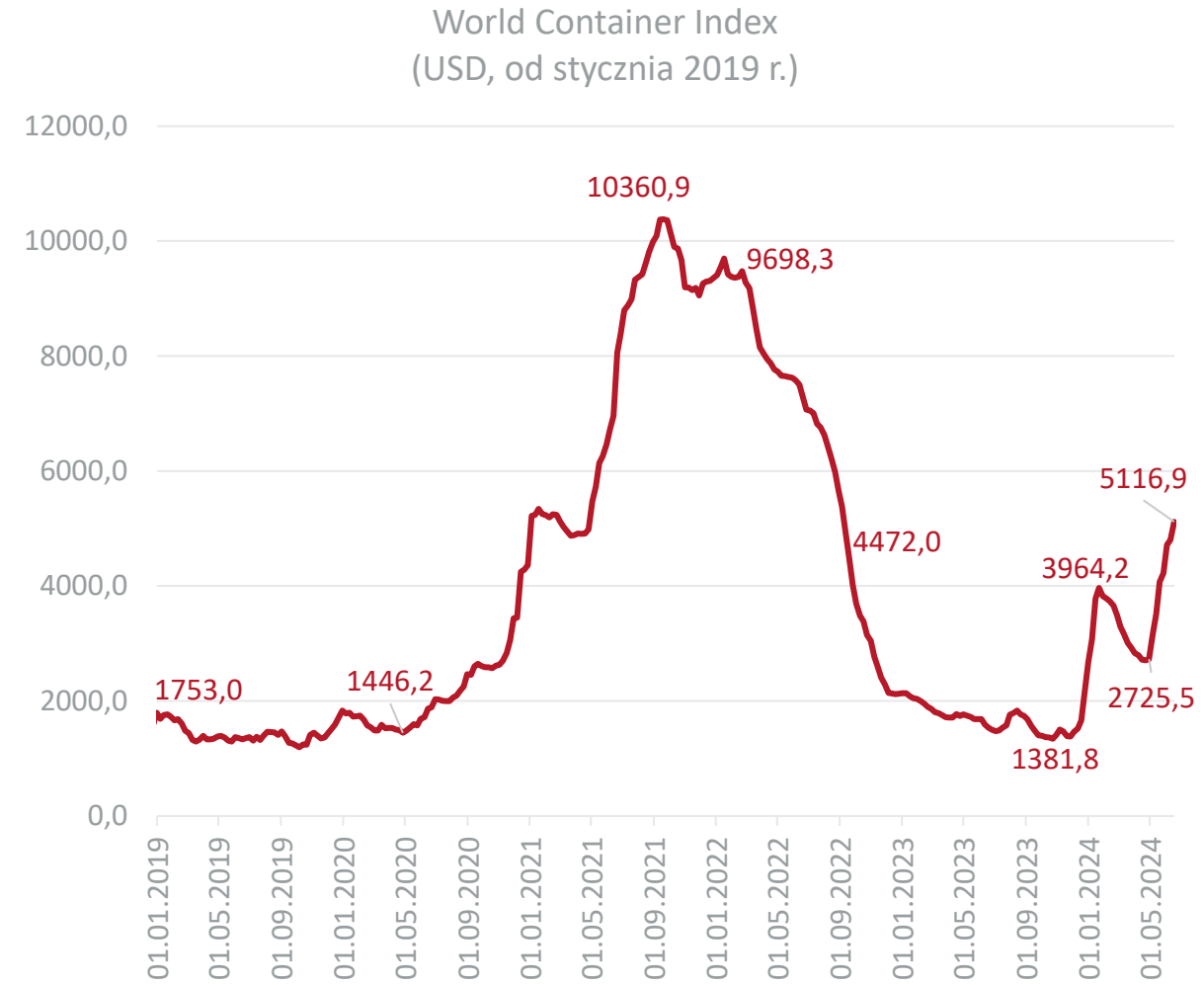
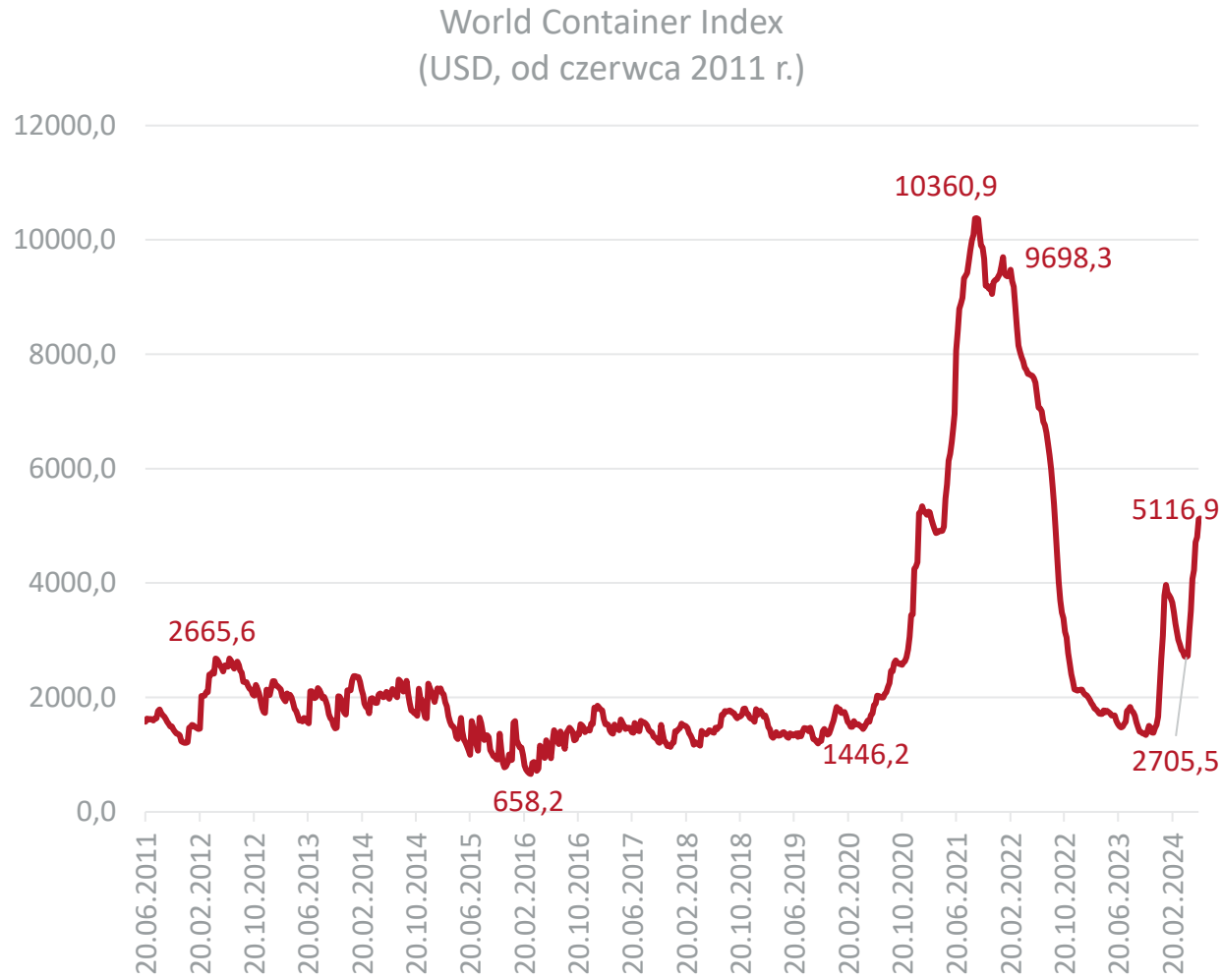
Ceny frachtu morskiego od stycznia 1999 r.
(średnie miesięczne, USD)



Źródło: Macrobond, BDI – średnie ceny transportu surowców, BCTI – produkty naftowe, BDTI – ropa naftowa

[powrót do spisu treści](#)

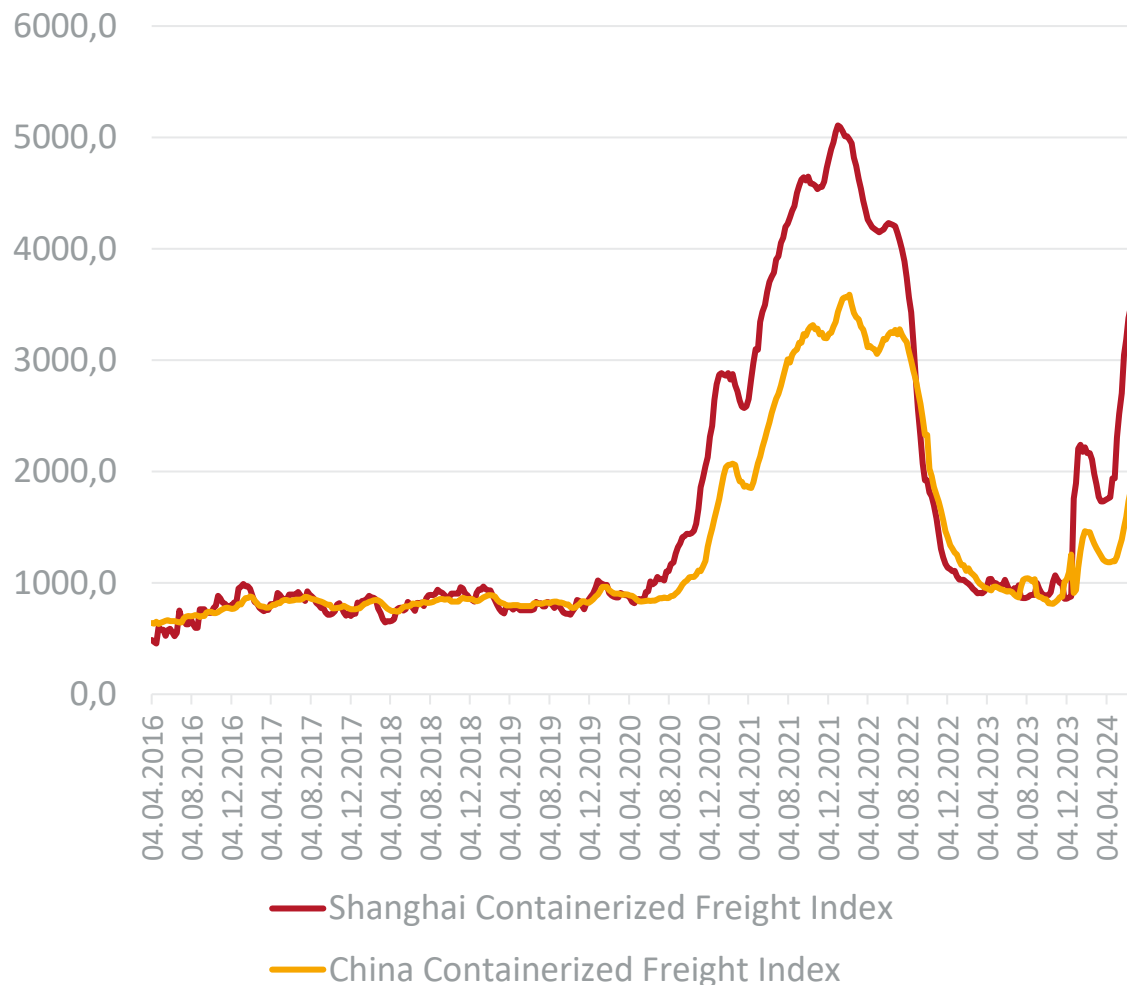
Sporządzany przez firmę Drewery światowy indeks cen transportu* morskiego od początku maja rośnie i jest obecnie na najwyższym poziomie od września 2022 r.



* World Container Index to tworzony przez firmę Drewery indeks mierzący wysokość cen transportu morskiego na głównych szlakach handlowych Wschód-Zachód. Indeks podawany jest w USD za kontener 40-stopowy (~12 m). Źródło: Macrobond → Drewry Shipping Consultants Ltd

Chiński indeks SCFI wskazuje na wzrost cen frachtu morskiego w czerwcu br. o 253,0% rdr. Indeks CCFI w tym samym okresie zwiększył się o 87,6% rdr.

Indeks SCFI był o 26,6% mdm większy, indeks CCFI był o 26,5% mdm większy.



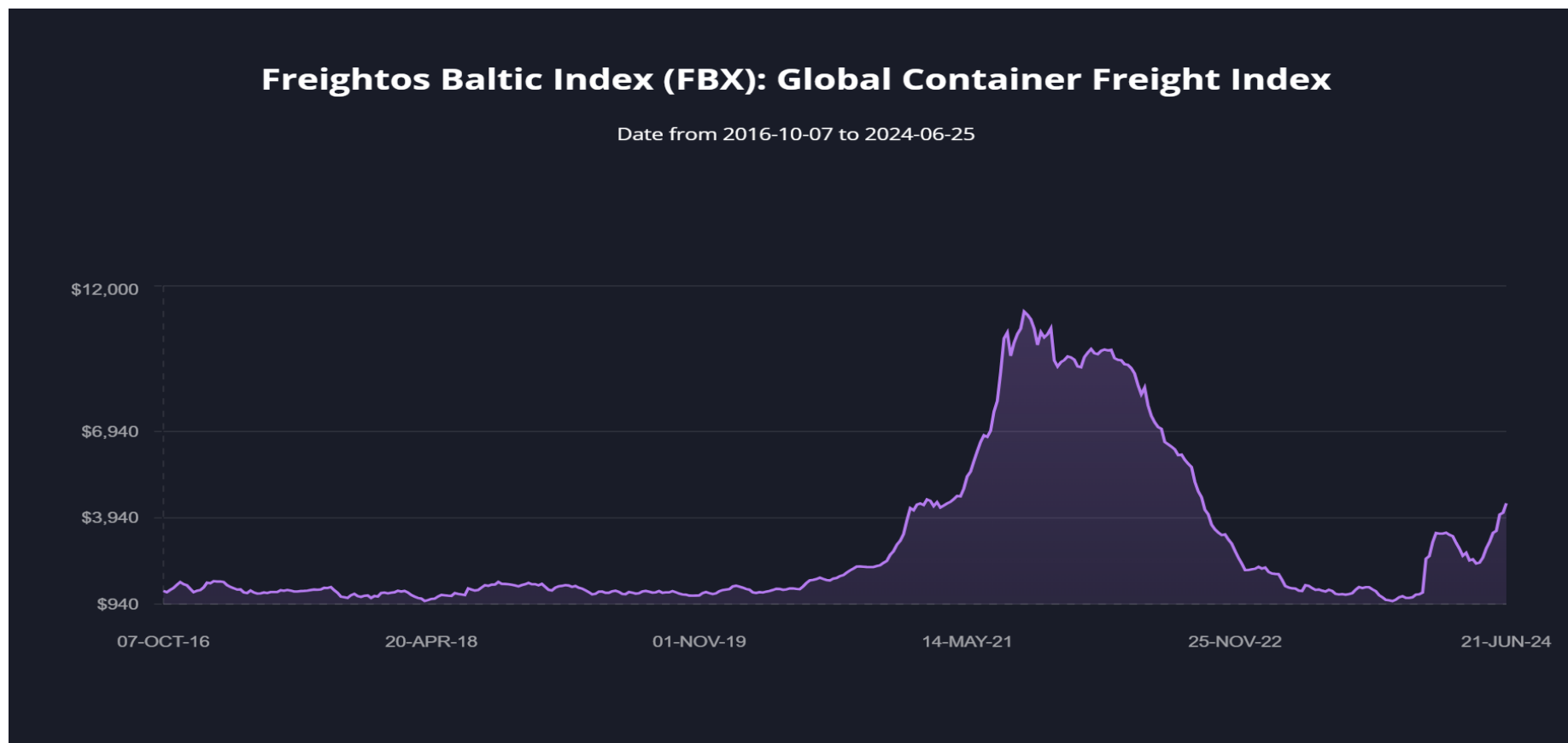
SCFI (Shanghai Containerized Freight Index) to indeks, który odzwierciedla zmiany stawek frachtów na rynku przewozów kontenerowych z Szanghaju. Indeks swoim zasięgiem obejmuje stawki frachtowe na 15 trasach przewozowych. Indeks bazowy wynosi 1000 punktów, a okresem bazowym jest październik 2009 r.

CCFI (China Containerized Freight Index) to indeks, który odzwierciedla zmiany stawek frachtów na rynku przewozów kontenerowych z całych Chin. Indeks bazowy wynosi 1000 punktów, a okresem bazowym jest styczeń 1998 r.

* przedsiębiorstwo założone przez Ministerstwo Transportu i Miejski Rząd Ludowy Szanghaju
Źródło: Macrobond

Od początku maja globalny wskaźnik cen frachtu morskiego – sprawozdawany przez firmę Freightos – wzrósł do około 4 tys. USD.

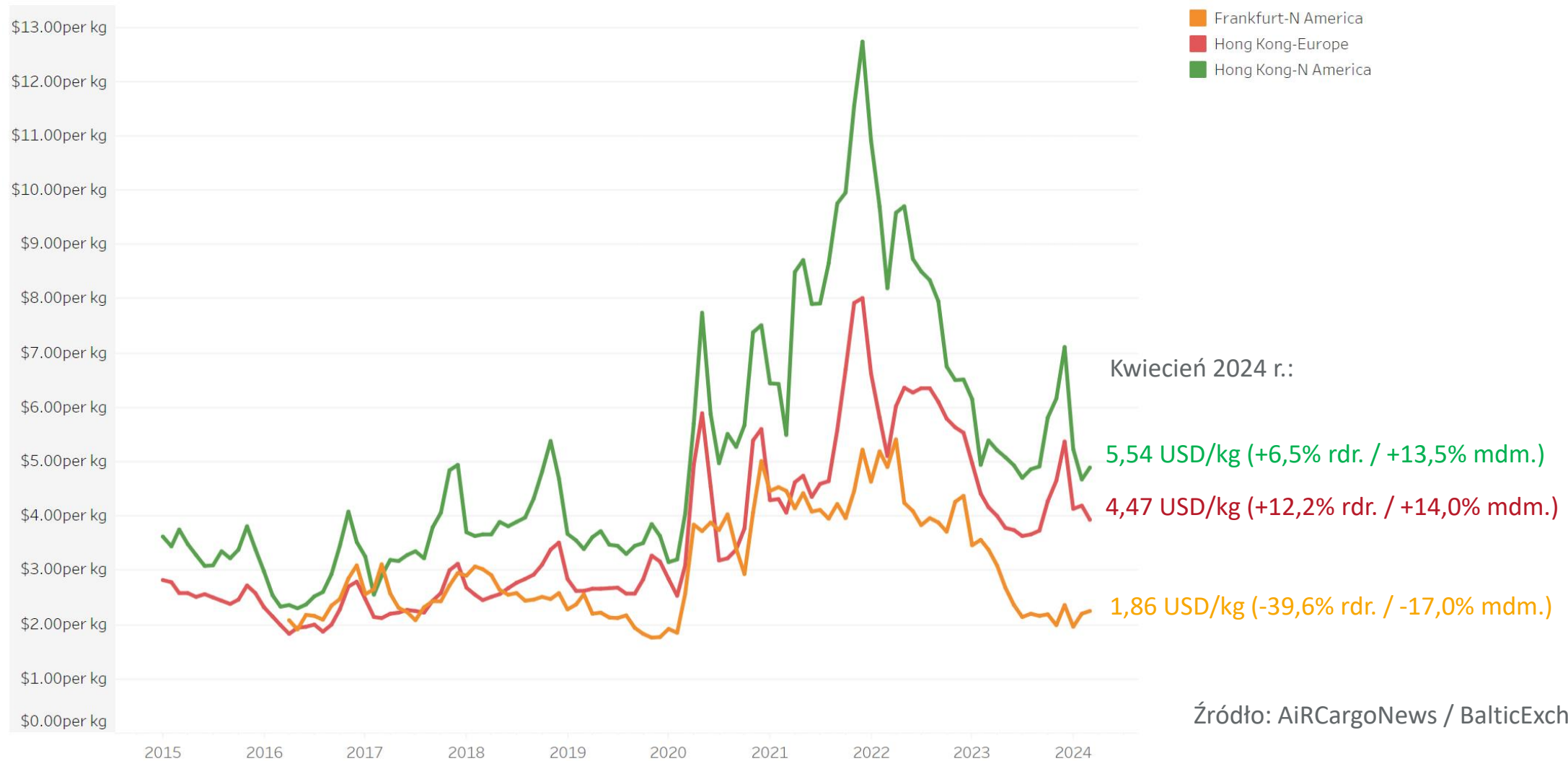
Globalny wskaźnik cen frachtu morskiego od maja 2020 r. wzrósł z 1500 USD do ponad 11000 USD we wrześniu 2021 r, a od końcówki listopada kształtował się na poziomie 9500 USD. Od przełomu marca i kwietnia 2022 r. wskaźnik zaczął się zmniejszać aż do ok. 1270 USD w połowie lipca 2023 r. Po wzroście cen na przełomie 2023/2024 roku ceny od początku maja zaczęły ponownie rosnać.



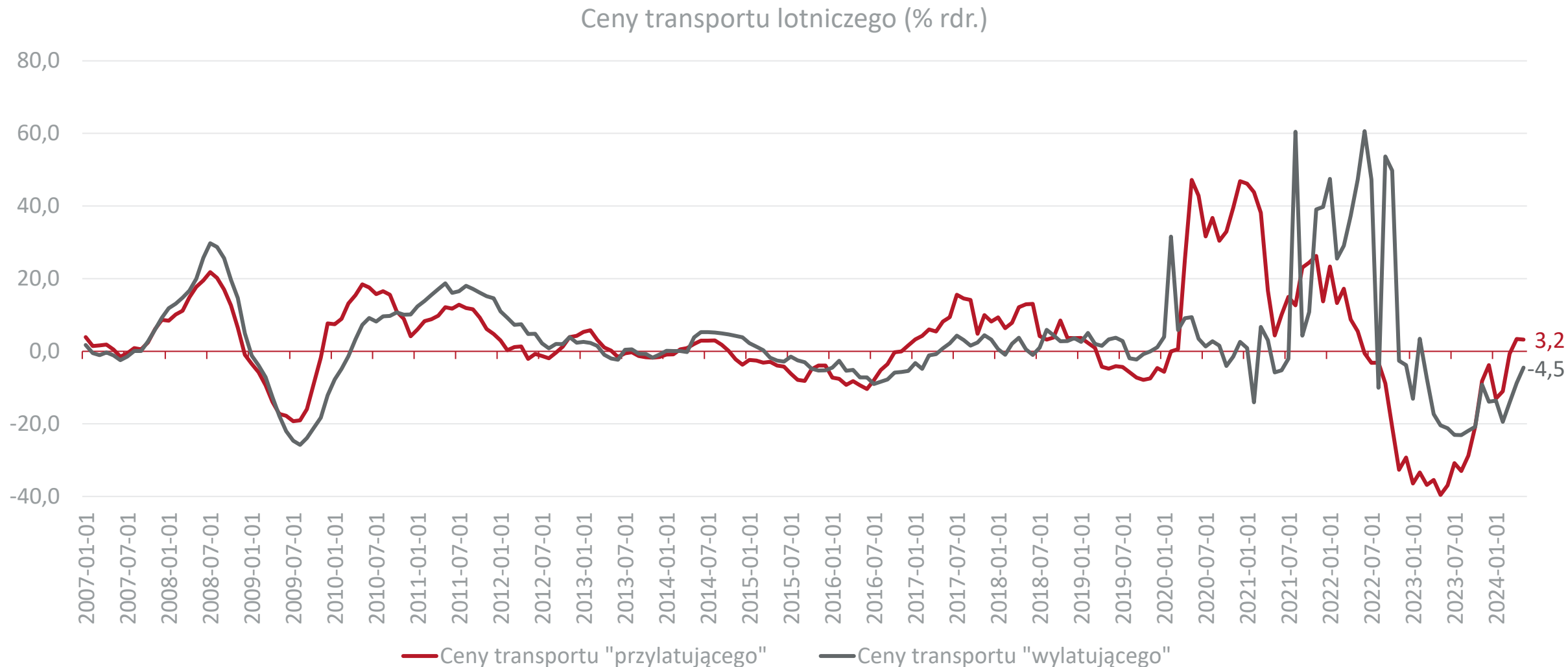
Źródło: Freightos

[powrót do spisu treści](#)

Ceny transportu lotniczego na linii Hong Kong – Europa i Hong Kong – Ameryka Płn wzrosły w ujęciu rocznym i miesięcznym



Dynamika cen transportu lotniczego **do USA** była na dodatnim poziomie (+3,2% rdr.).
Ceny transportu **z USA** były o 4,5% niższe niż rok wcześniej.

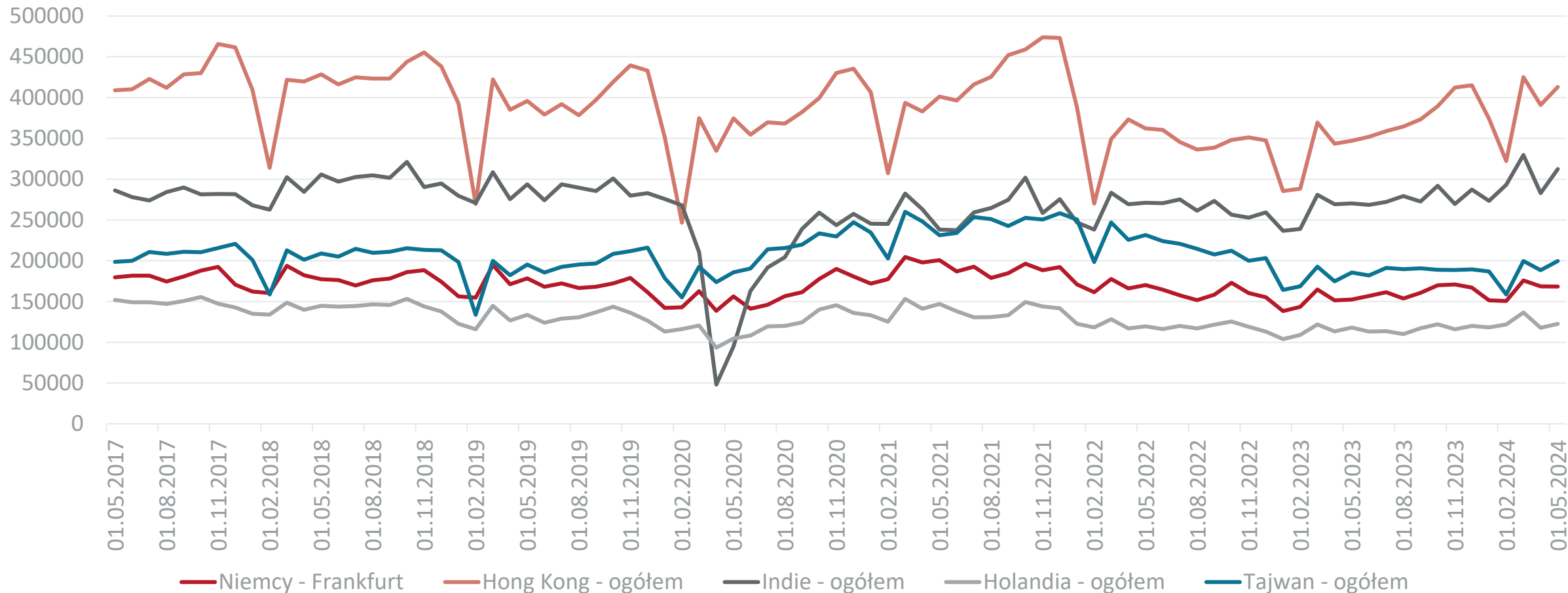


Źródło: FRED (IC 131)/(IS 231)

[powrót do spisu treści](#)

Spośród opisywanych krajów tylko w Indiach i Hong Kongu towarowy transport lotniczy (w ujęciu ilościowym) był w 2023 r. większy niż rok wcześniej, w pozostałych krajach ilość przewiezionych towarów była mniejsza

Towarowy transport lotniczy w wybranych krajach
(tony)

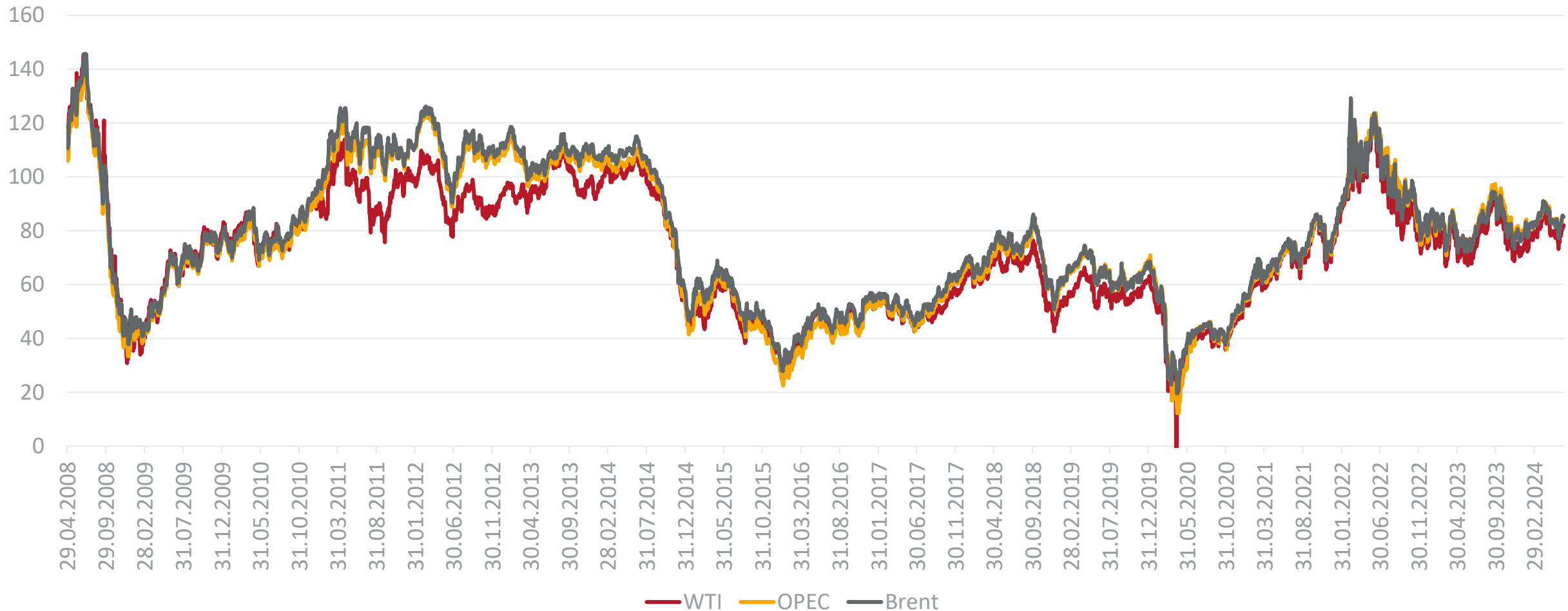


Źródło: Macrobond,
[powrót do spisu treści](#)

Rynek transportowy na świecie – benzyna i olej napędowy

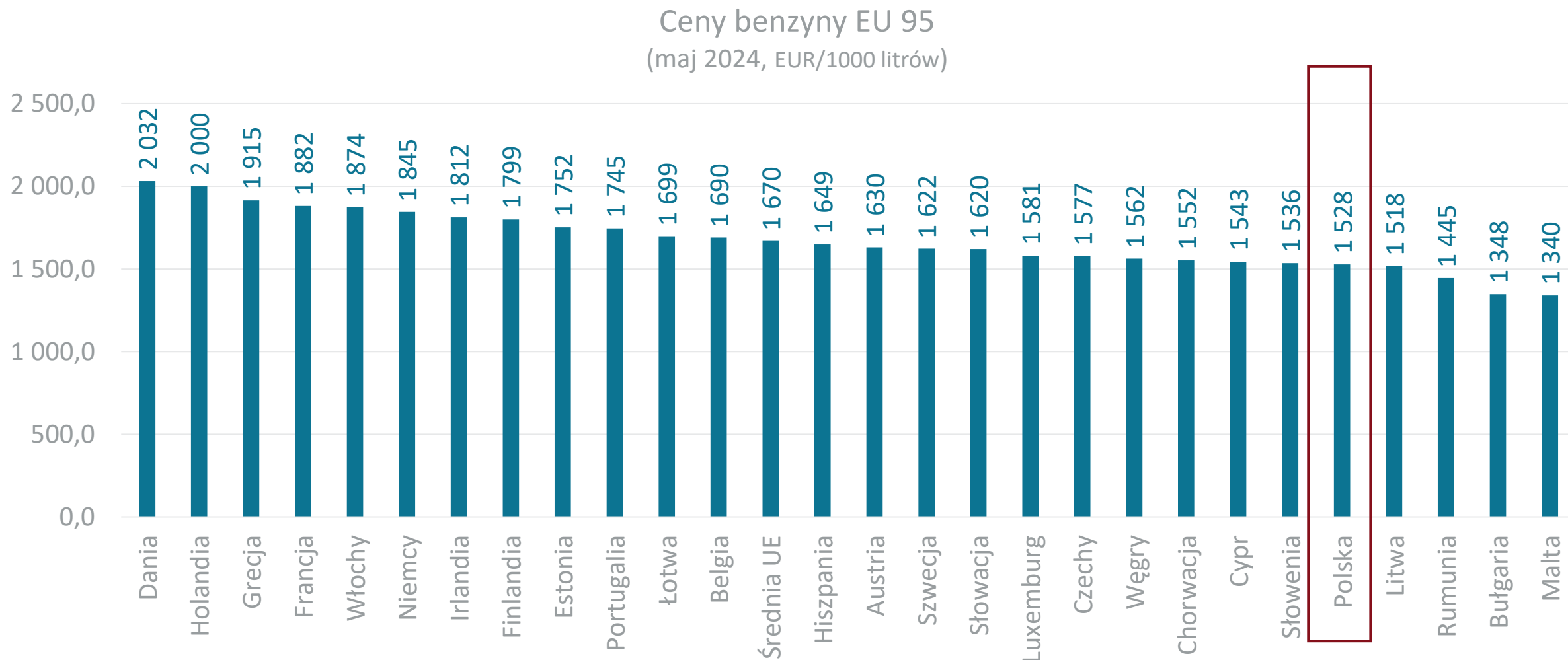
Ceny trzech głównych gatunków ropy w czerwcu 2024 r. zmniejszyły się w ujęciu miesięcznym (przeciętnie o 1,2% mdm). Jednocześnie ceny pozostają większe w ujęciu rocznym, WTI o 16,6%, Brent o 9,7%, OPEC o 4,1%.

Ceny ropy naftowej (USD/baryłka)



Źródło: Macrobond
[powrót do spisu treści](#)

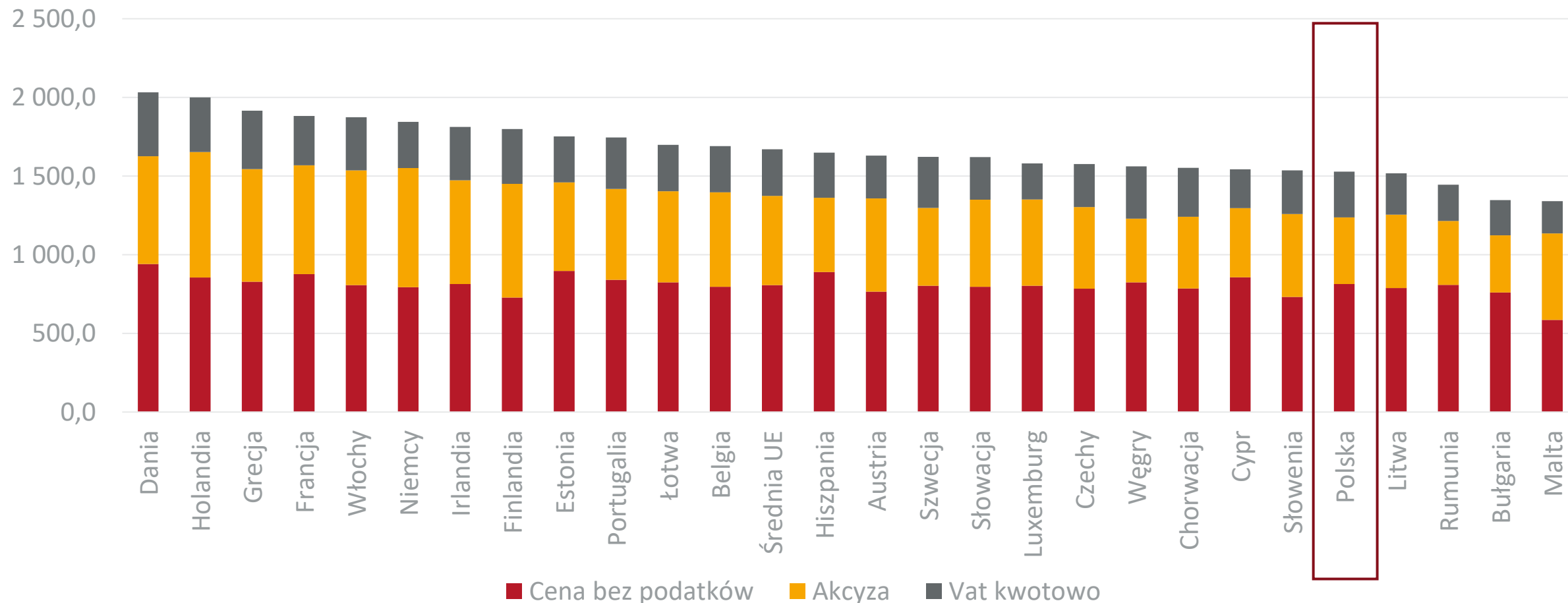
Malta, Bułgaria i Rumunia krajami z najniższą ceną benzyny w maju 2024



W Polsce cena benzyny netto odpowiadała za 53,3% finalnej ceny benzyny, średnia UE wyniosła 48,4%

Struktura ceny benzyny (EU 95)

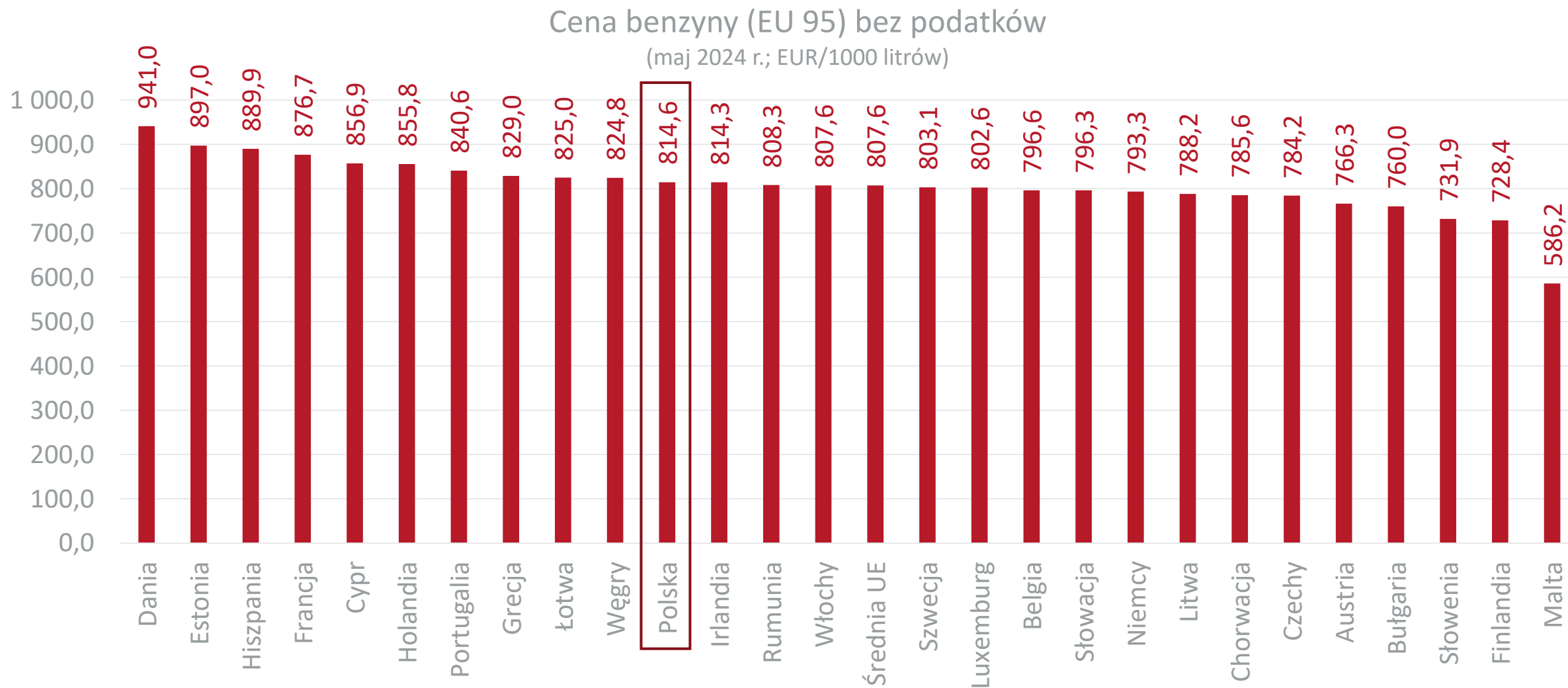
(maj 2024 r.; EUR/1000 litrów)



Źródło: Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego

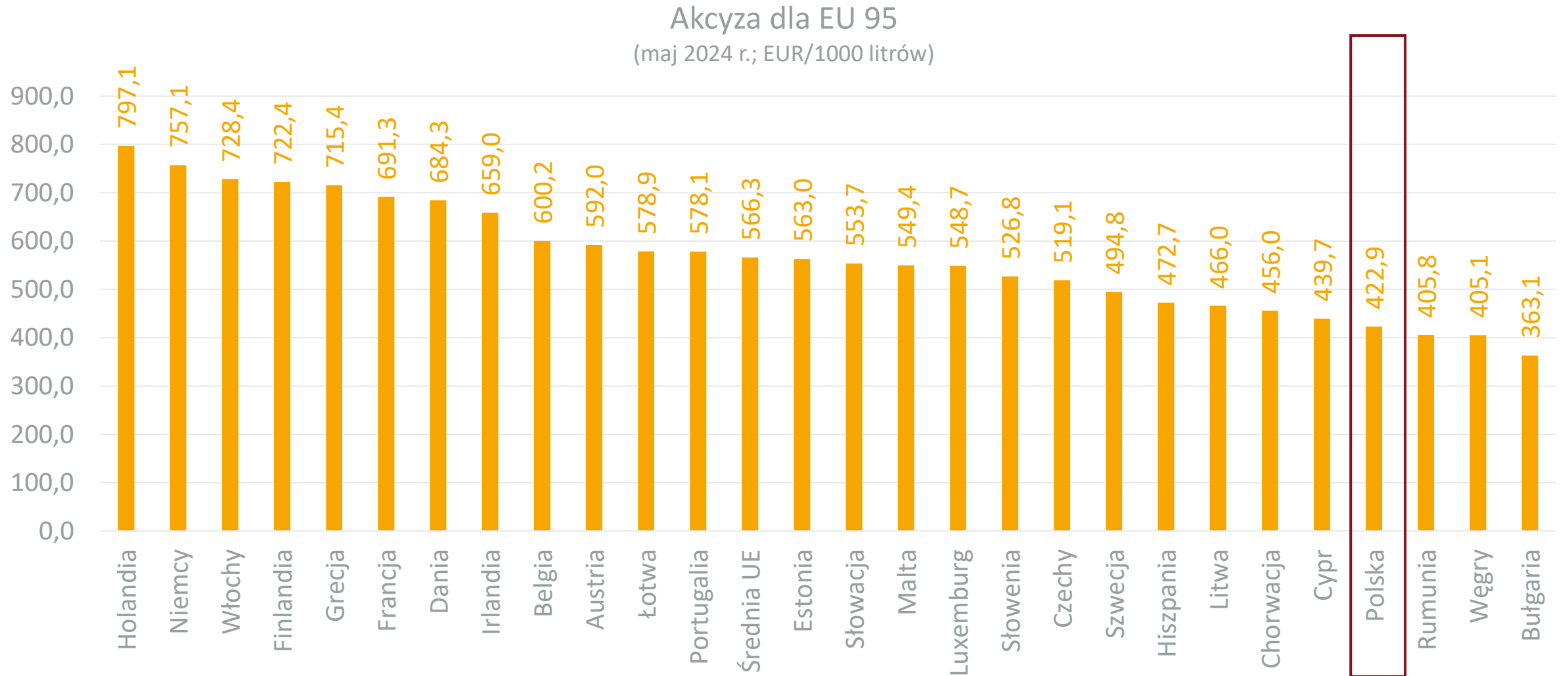
[powrót do spisu treści](#)

Najwyższe ceny netto benzyny w Danii, Estonii i Hiszpanii; najniższe w Malcie, Finlandii i Słowenii

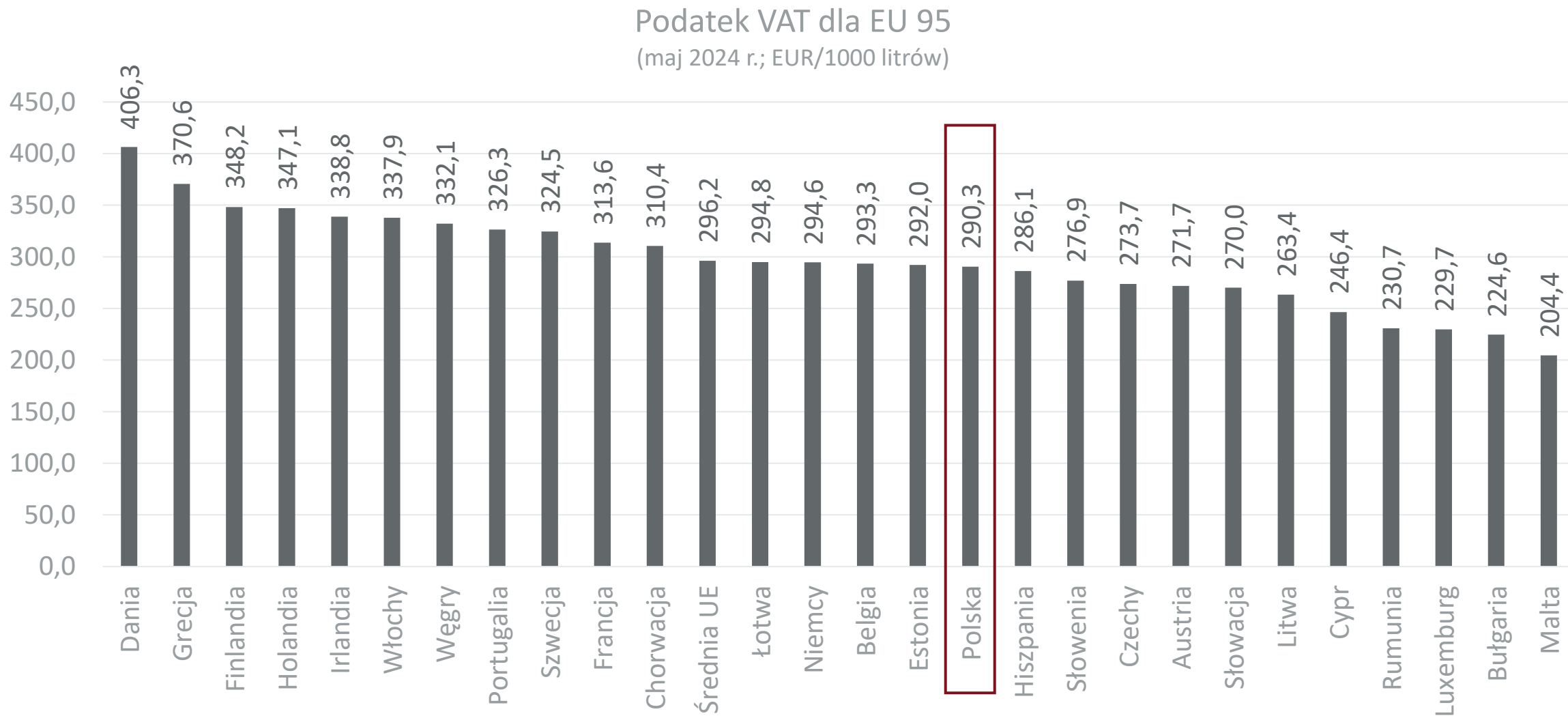


Źródło: Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego
[powrót do spisu treści](#)

W Polsce akcyza odpowiada za 27,7% finalnej ceny benzyny, o 6,2 p. proc. mniej niż wynosi średnia europejska.



Malta jest krajem o najniższej wartości podatku VAT spośród krajów UE

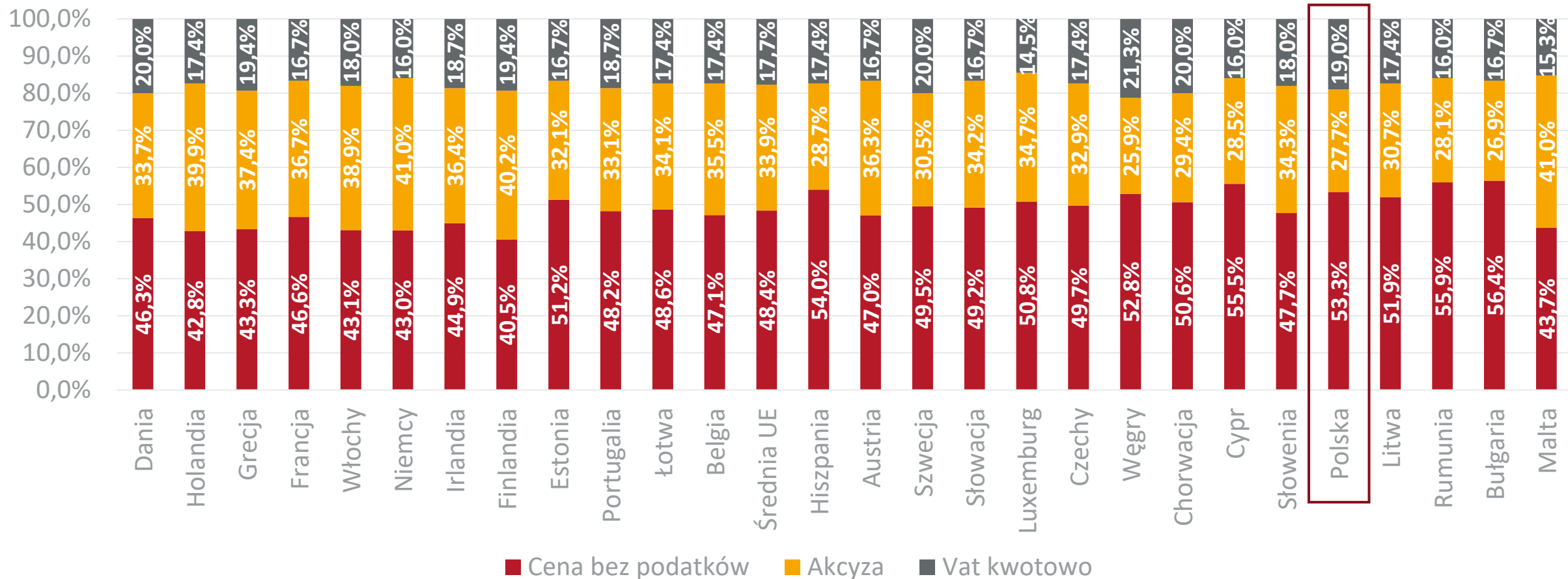


Źródło: Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego
[powrót do spisu treści](#)

W maju w Polsce podatki stanowiły 46,7% ostatecznej ceny benzyny, wobec 51,6% europejskiej średniej

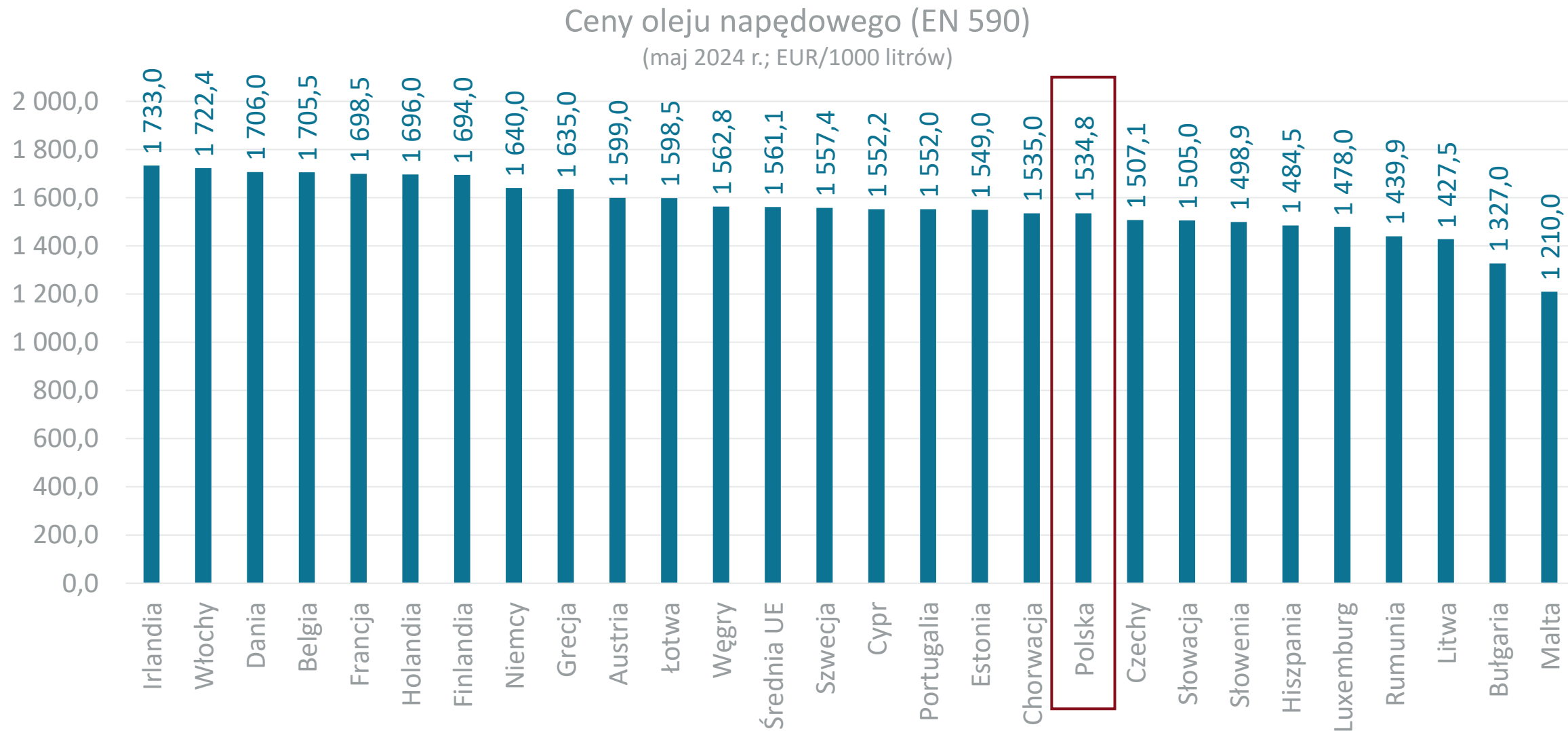
Struktura cen benzyny

(maj 2024 r., udział w %, kraje uszeregowane od najwyższych do najniższych cen benzyny ogółem)



Źródło: Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego
[powrót do spisu treści](#)

Olej napędowy w maju najtańszy był w Malcie, Bułgarii i Litwie.

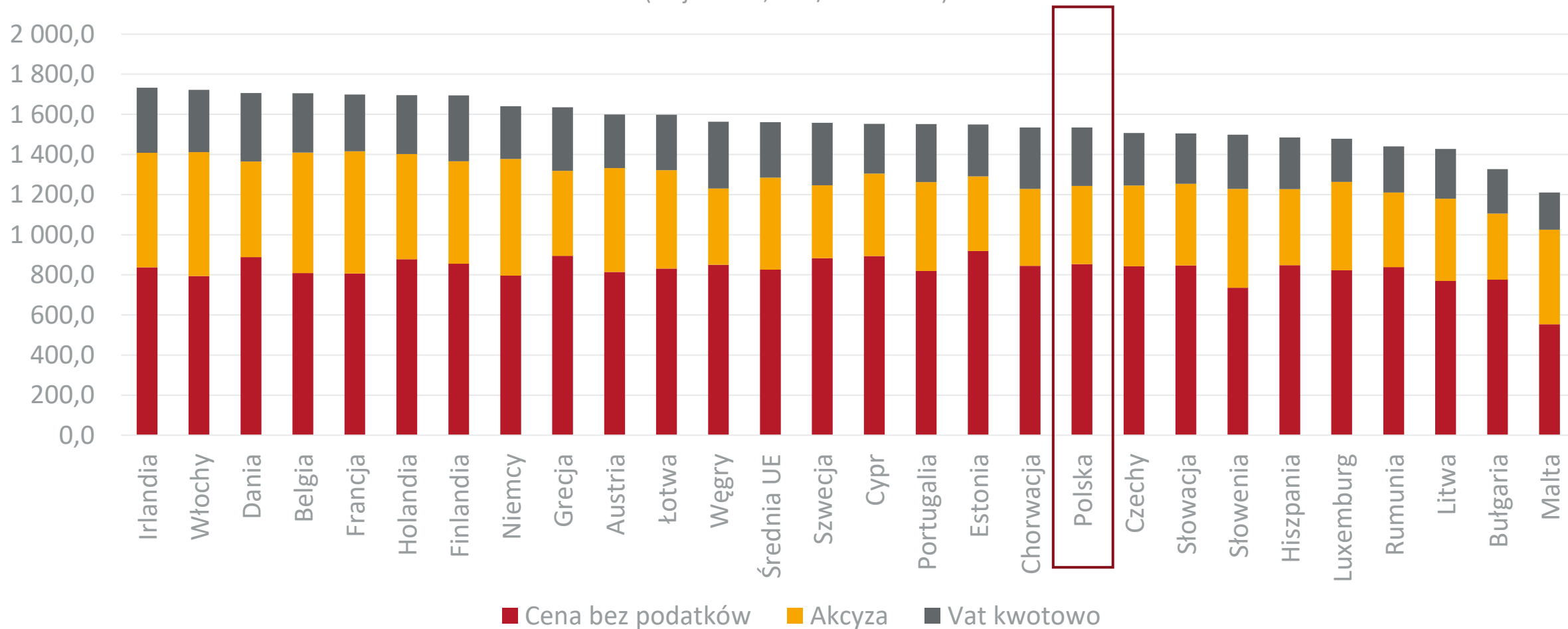


Źródło: Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego
[powrót do spisu treści](#)

W UE podatki stanowią mniejszą część finalnej ceny oleju napędowego niż ma to miejsce w cenach benzyny - dla oleju napędowego podatki odpowiadają za średnio 47,1% finalnej ceny, wobec 51,6% w przypadku benzyny

Struktura cen oleju napędowego (EN 590)

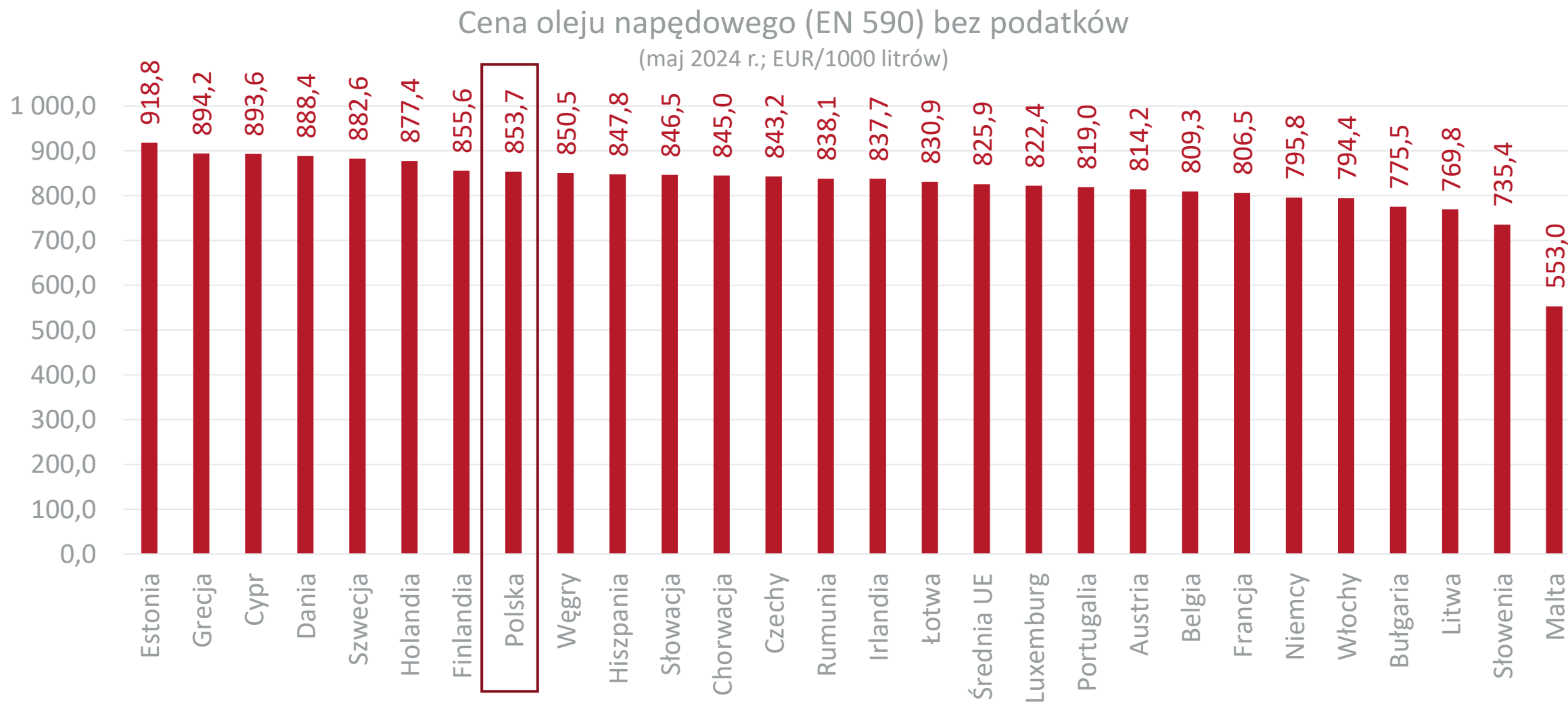
(maj 2024 r.; EUR/1000 litrów)



Źródło: Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego

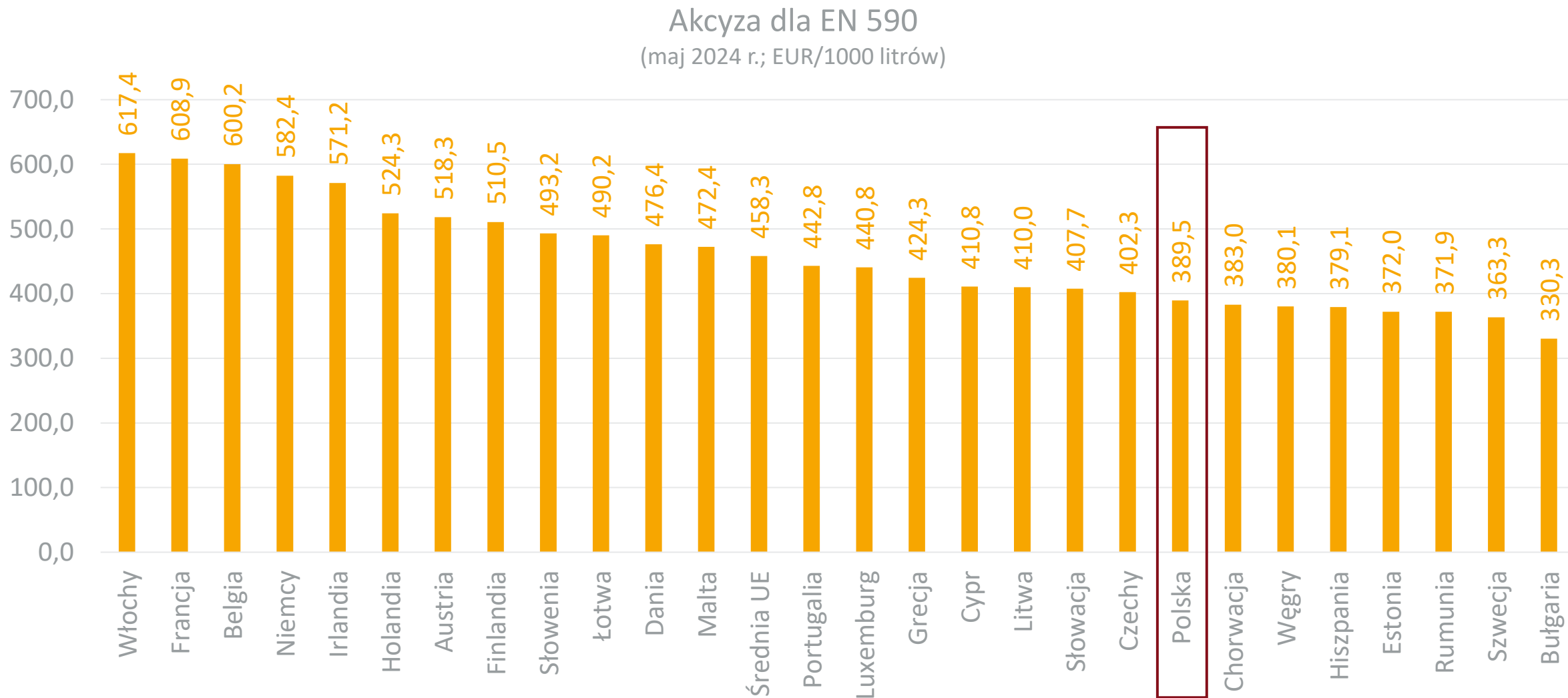
[powrót do spisu treści](#)

Najwyższe ceny netto oleju napędowego w Estonii, Grecji i Cyprze.

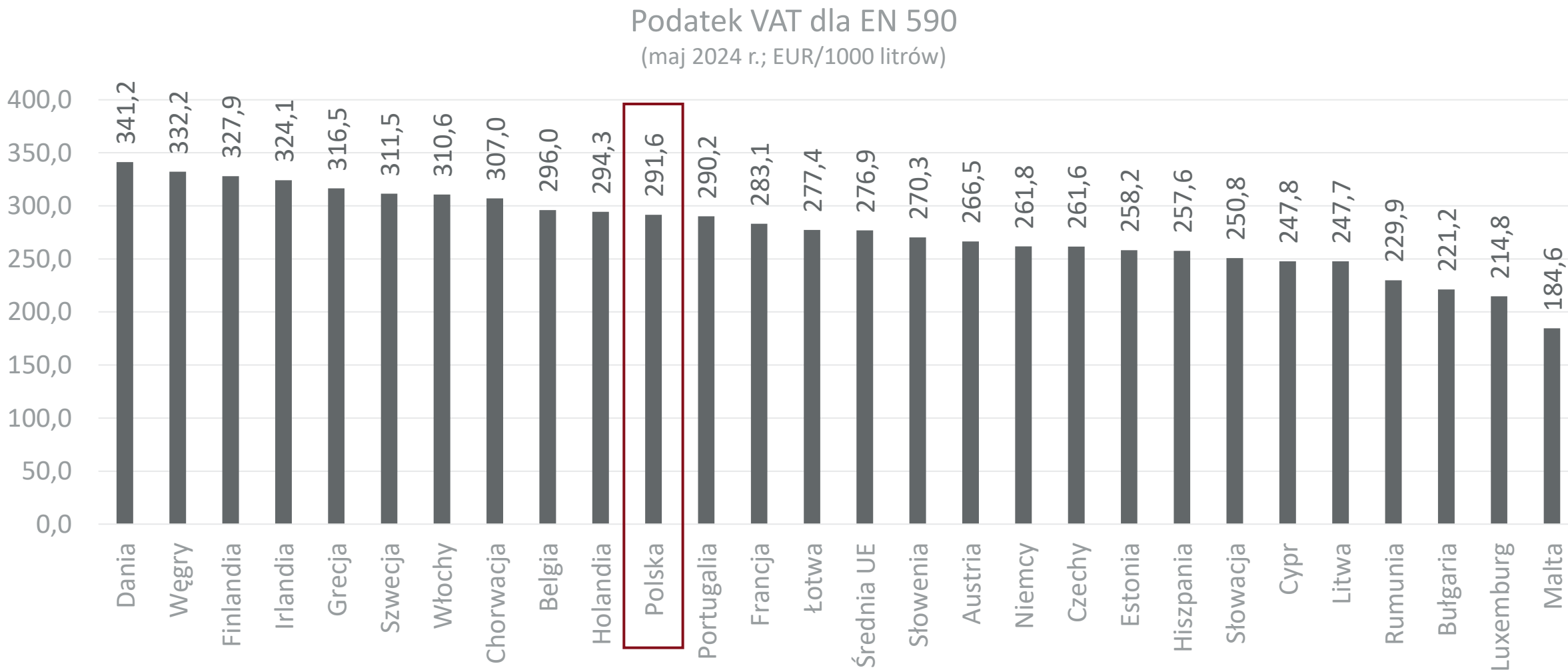


Źródło: Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego
[powrót do spisu treści](#)

W Polsce akcyza odpowiada za ok. 25,4% ceny, wobec 29,4% średniej unijnej. Najniższa wartość akcyzy na olej napędowy spośród krajów UE w Bułgarii.



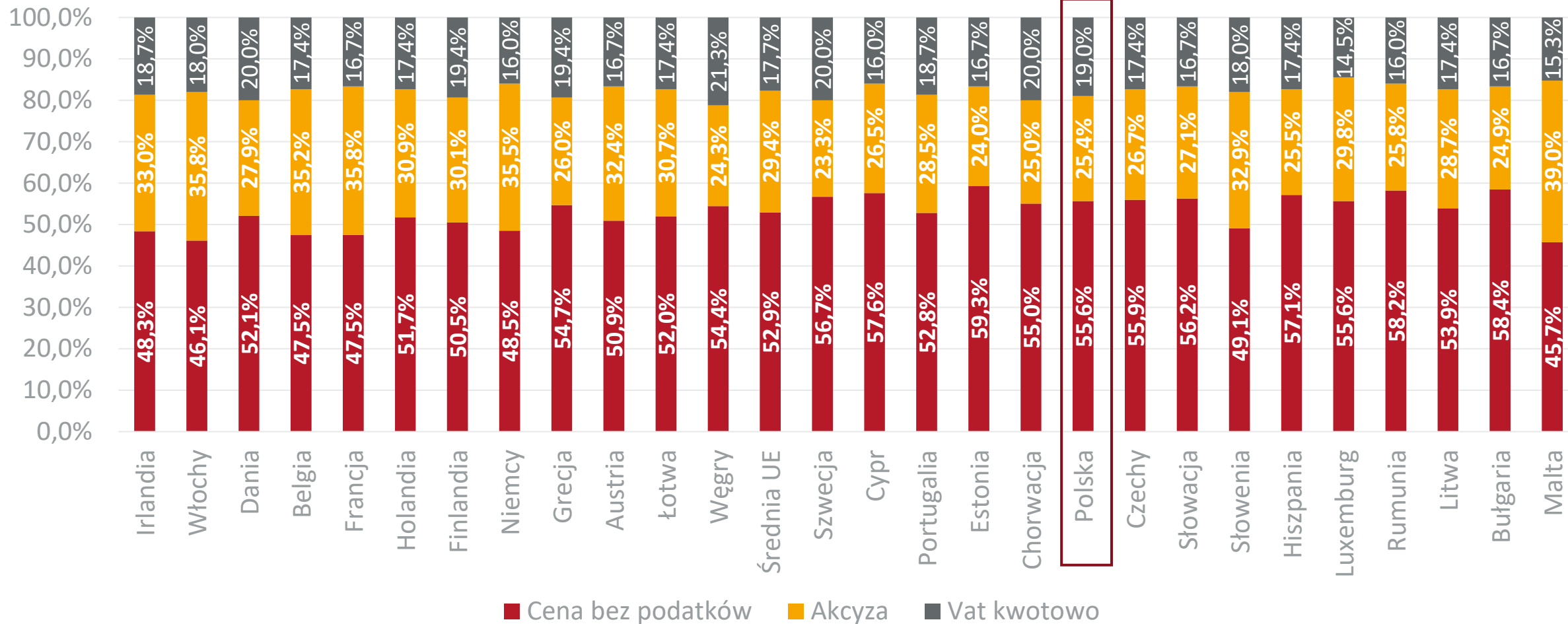
Tak jak w przypadku benzyny, najniższą wartość podatku VAT odnotowano na Malcie.



Cena netto oleju napędowego w Polsce w maju stanowiła około 55,6% jego finalnej ceny.

Struktura cen oleju napędowego

(maj 2024 r., %, kraje uszeregowane od najwyższych do najniższych cen oleju napędowego ogółem)

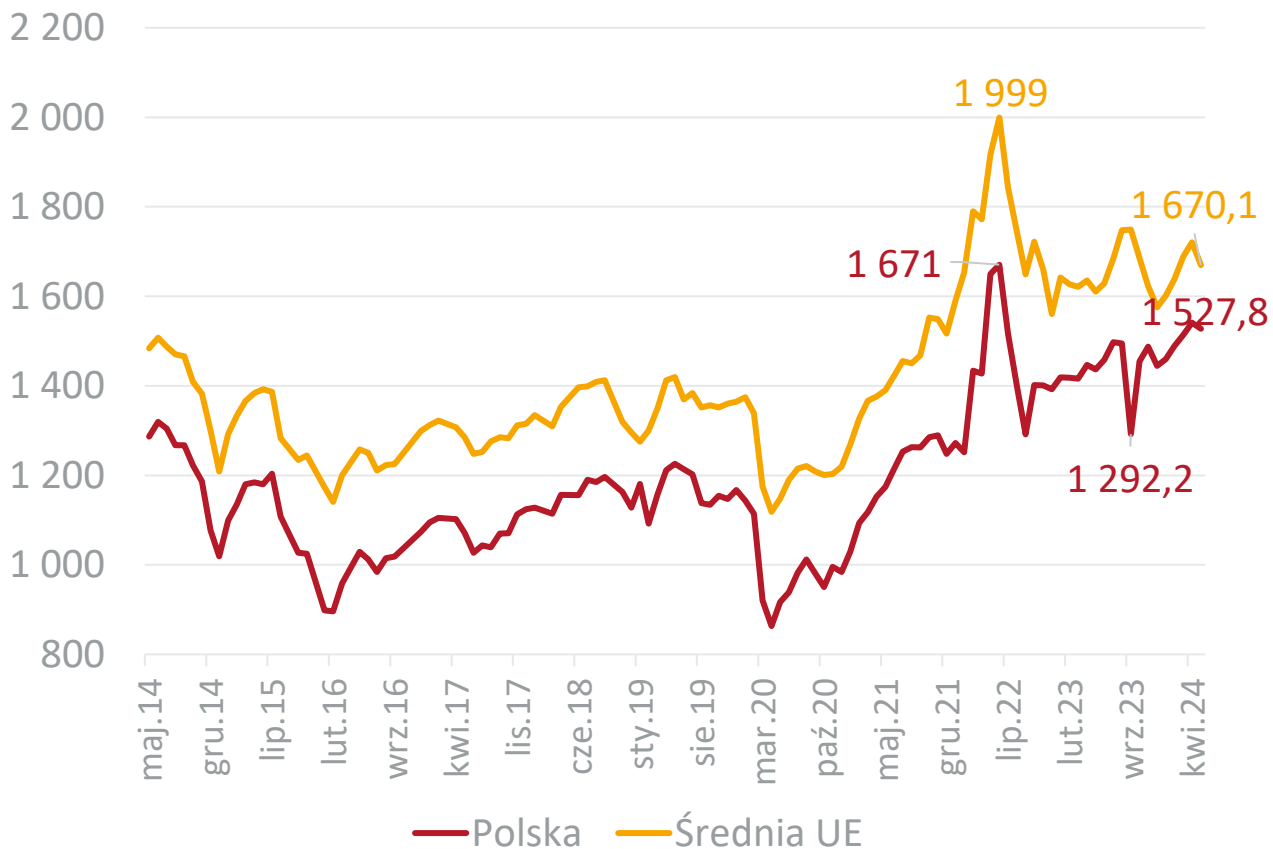


Źródło: Polska Organizacja Przemysłu i Handlu Naftowego

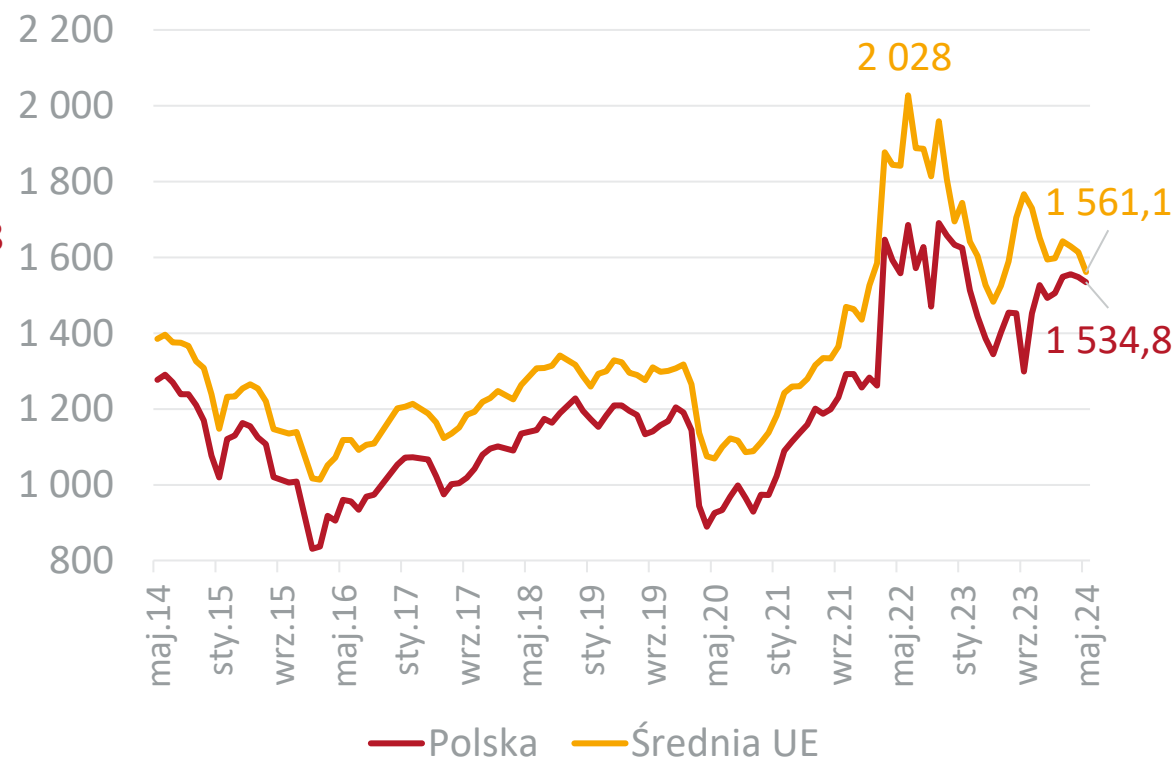
[powrót do spisu treści](#)

Cena benzyny w Polsce w maju wzrosła w ujęciu rocznym o 6,3%. Cena oleju napędowego była o 14,2% większa niż rok temu.

Ceny benzyny w Polsce na tle średniej UE
(EUR/1000 litrów)

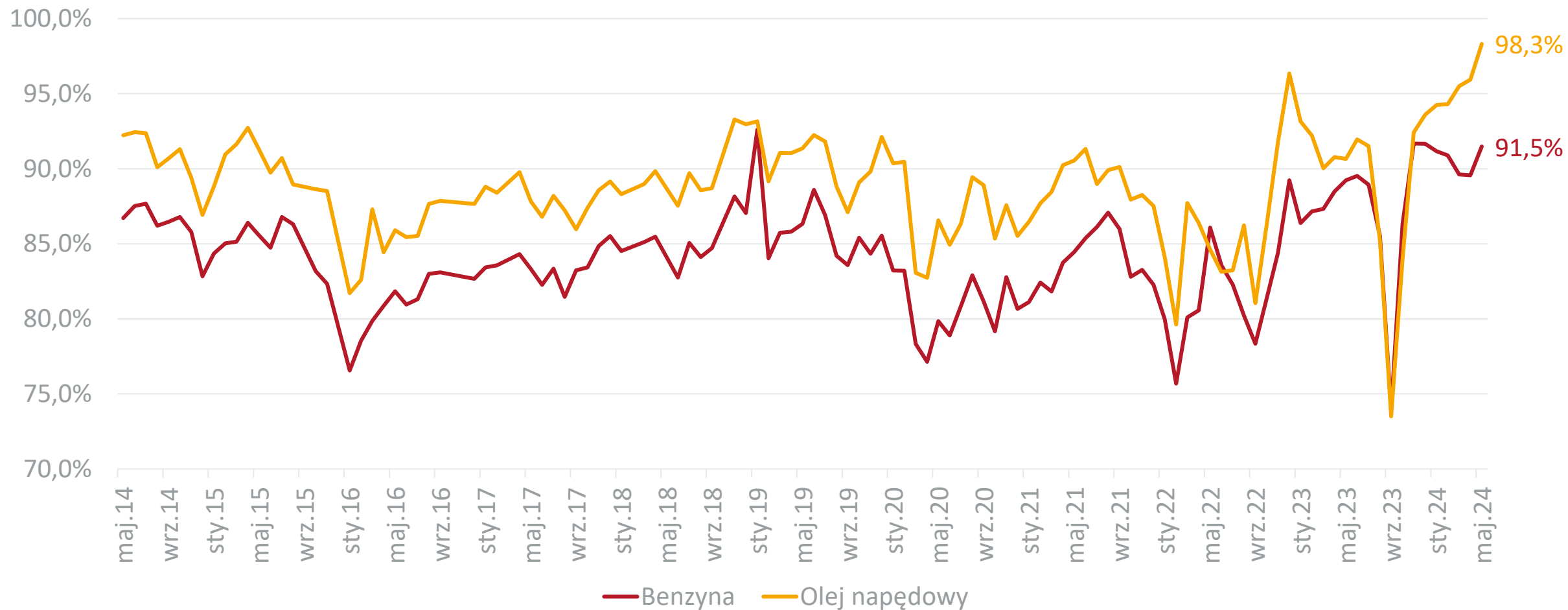


Ceny oleju napędowego w Polsce na tle
średniej UE
(EUR/1000 litrów)



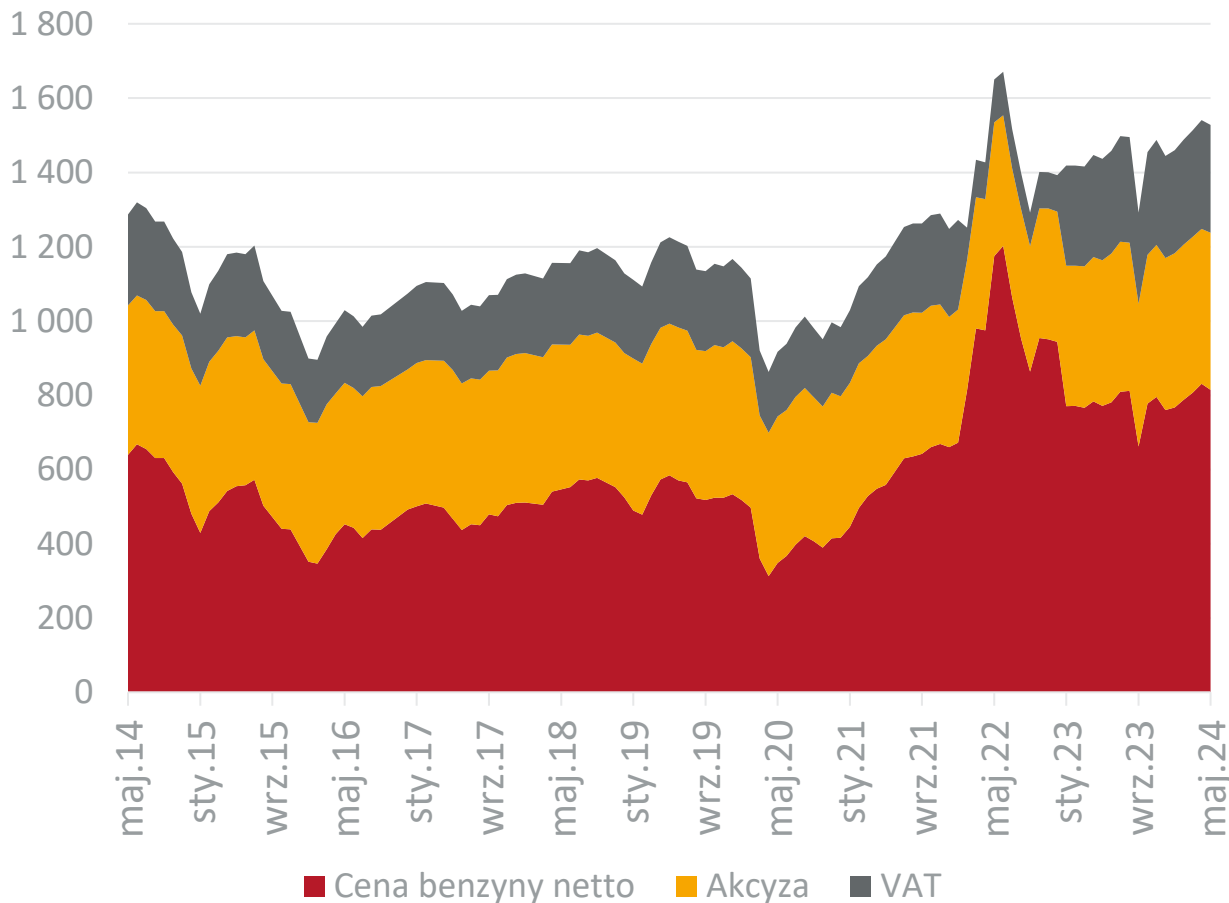
Cena benzyny i oleju napędowego w Polsce w maju „zbliżyły” się do unijnej średniej.

Ceny benzyny i oleju napędowego w Polsce do średniej UE

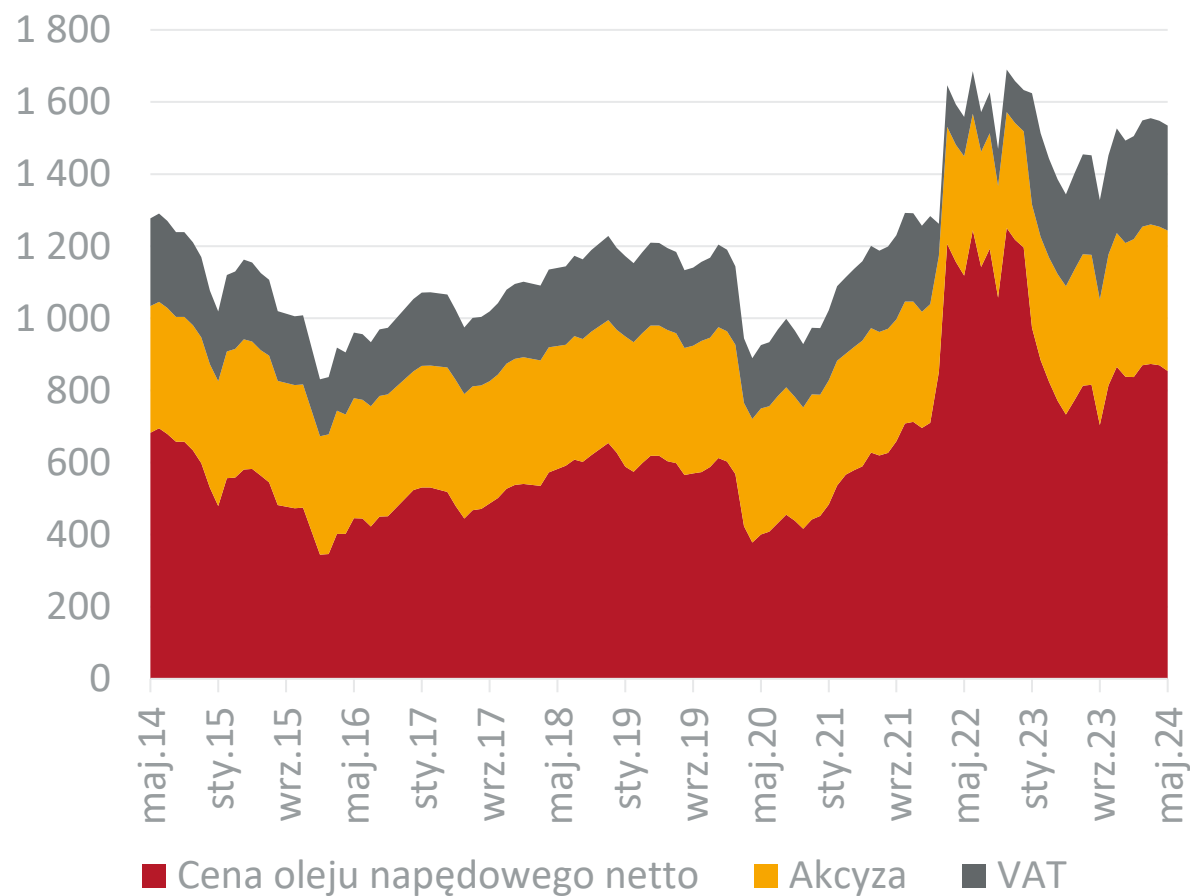


Cena paliwa bez podatków ma dominujący udział w jego ostatecznej cenie, choć po wzroście stawek podatkowych struktura cen stała się bardziej wyrównana. Podatki odpowiadały za 46,7% finalnej ceny benzyny i 44,4% finalnej ceny oleju napędowego.

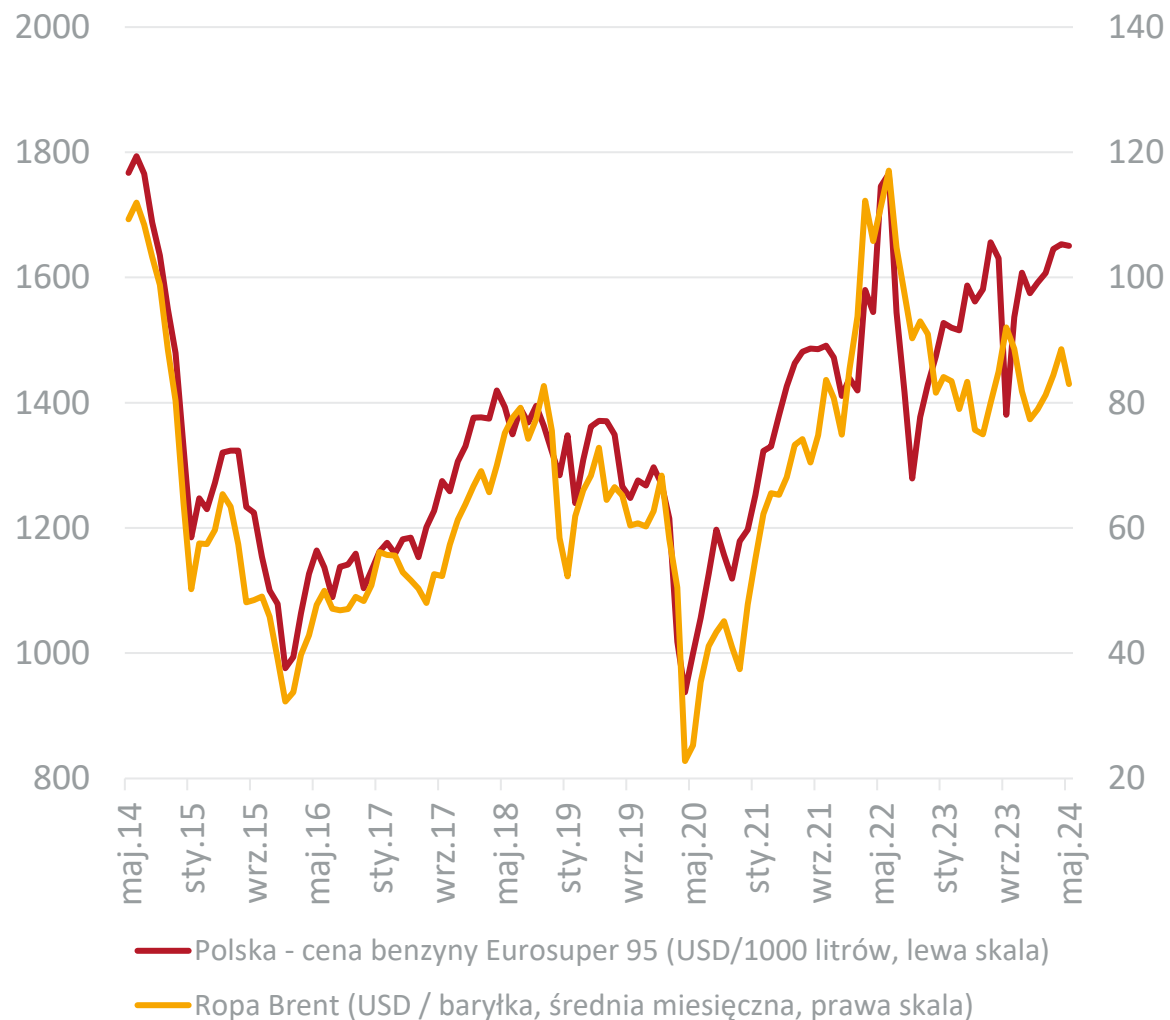
Struktura ceny benzyny w Polsce
(EUR/1000 litrów)



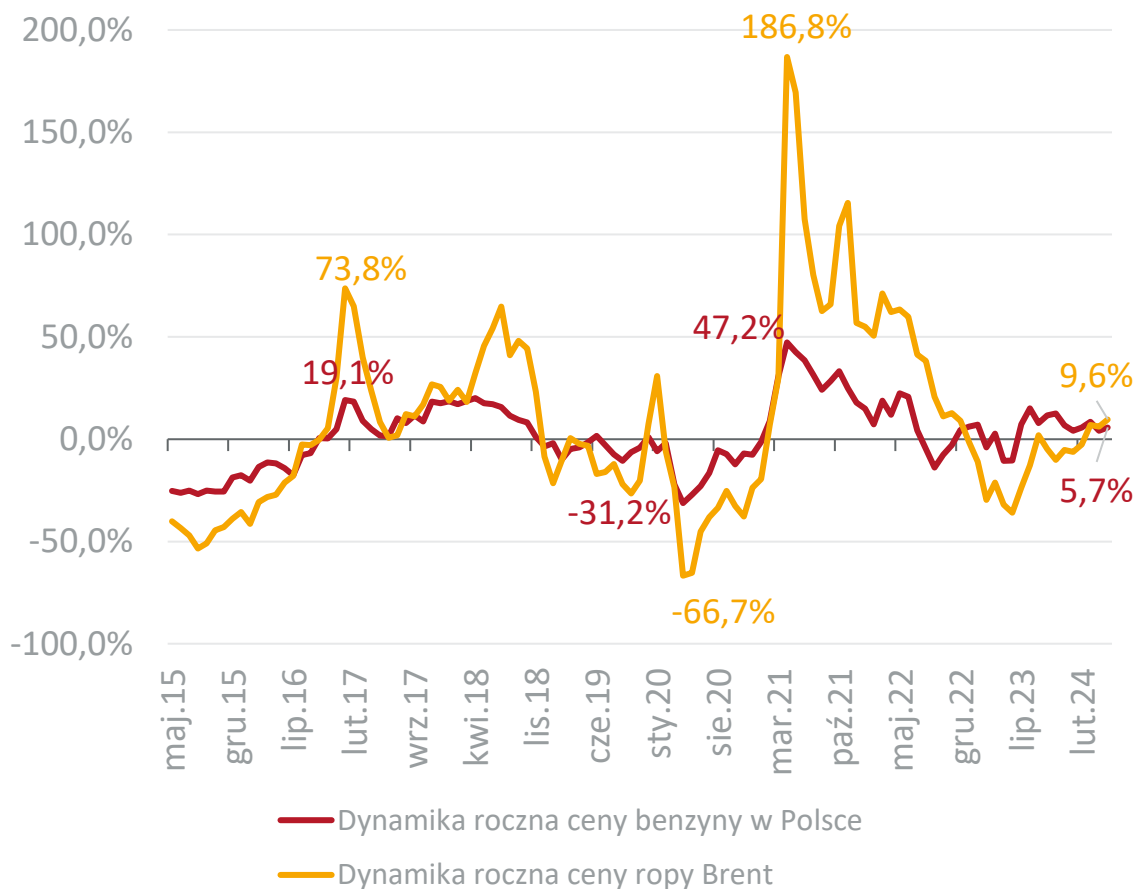
Struktura ceny oleju napędowego w Polsce
(EUR/1000 litrów)



Ceny ropy Brent na tle ceny benzyny w Polsce



Dynamika roczna ceny benzyny w Polsce na tle ceny ropy Brent





Biuro Analiz PFR S.A.:

pawel.dobrowolski@pfr.pl

michal.kolasa@pfr.pl

andrzej.kochman@pfr.pl